

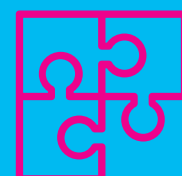
 MAŁOPOLSKA

Fundusze europejskie w Małopolsce

1.(13.) raport roczny

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Polityki Regionalnej

Fundusze europejskie w Małopolsce

1.(13.) raport roczny

Kraków 2017

Opracowano w Departamencie Polityki Regionalnej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego
przez Andrzeja Bindę,
pracownika Zespołu Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego.

W publikacji wykorzystano informacje znajdujące się na stronach: Ministerstwa Rozwoju, Głównego Urzędu Statystycznego, Funduszy Europejskich 2014–2020, Agencji Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa, dane własne zgromadzone w Departamencie Polityki Regionalnej, Departamencie Zarządzania Programami Operacyjnymi i Departamencie Funduszy Europejskich UMWM.

Wydawca:

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 90 926

Skład publikacji,

projekt okładki:

Argrafpol Agnieszka Blicharz-Krupińska
www.argrafpol.pl

Publikacja jest dostępna w wersji elektronicznej pod adresem:

<http://www.obserwatorium.malopolska.pl/>

Przy publikowaniu danych Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego prosimy o podawanie źródeł.

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

Szanowni Państwo,

z satysfakcją przedstawiam Państwu kolejny biuletyn Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, dotyczący funduszy europejskich w województwie małopolskim, w którym szczególnie nacisk położono na środki unijne z perspektywy finansowej 2014–2020.

Jesteśmy na półmetku obecnego okresu programowania. Do wykorzystania mamy niespotykane do tej pory środki, alokowane zarówno w programach krajowych, jak i regionalnych. Część pieniędzy z funduszy krajowych może zostać skierowana do Małopolski. To okazja, która w kolejnych latach już się nie powtórzy. Przyszłe perspektywy finansowe mogą nie być dla Polski tak korzystne. Dlatego tak istotne jest właściwe określenie naszych potrzeb, aby jak najlepiej wykorzystać każde dostępne euro.

Na dogłębne analizy i wnioski z wdrażania obecnej perspektywy finansowej przyjdzie czas za kilka lat. Ale już teraz można pokusić się o istotne spostrzeżenia. Korzystając z funduszy unijnych, zwłaszcza w ramach naszego Regionalnego Programu Operacyjnego, duży nacisk kładziemy na działania proinnowacyjne, wdrażanie nowoczesnych technologii i konkurencyjnych produktów oraz działalność badawczo-rozwojową. W tym zakresie Małopolska jest niekwestionowanym liderem, także pod względem pozyskanych do tej pory funduszy zewnętrznych. Zrobimy wszystko, aby utrzymać tę pozycję w kolejnych latach. Z drugiej strony nie możemy zapominać o znaczącej roli funduszy unijnych służących rozwojowi obszarów wiejskich. Dla wielu gmin, także z naszego regionu, to właśnie środki pozyskane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich były i są głównym impulsem do zmian w wielu dziedzinach: komunalnej, społecznej i kulturalnej. Piękniejąca małopolska wieś jest potwierdzeniem, że wykorzystujemy te pieniądze w sposób racjonalny i efektywny.

Nie spoczywamy jednak na laurach. Kompleksowy rozwój naszego regionu nie zależy tylko od naszej pracy, ale przede wszystkim od współpracy i wzajemnego zrozumienia z wszystkimi partnerami. Nie mam jednak wątpliwości, że wspólnie uda nam się osiągnąć wyznaczone cele.

Jacek Krupa

*Marszałek
Województwa Małopolskiego*

SPIS TREŚCI

Stosowane skróty	6
Streszczenie raportu	8
Uwagi metodologiczne	9
Środki unijne okresu 2014–2020 na poziomie Polski	11
Dostępne środki finansowe oraz projekty realizowane w ramach polityki spójności w województwie małopolskim	15
Cel tematyczny 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji.....	16
Cel tematyczny 2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	22
Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).....	27
Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.....	32
Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	36
Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	40
Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu oraz poprawa najważniejszych infrastruktur sieciowych.....	46
Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	50
Cel tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.....	60
Cel tematyczny 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	68
Cel tematyczny 11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej	74
Wymiar przestrzenny projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego	78
Wsparcie rozwoju województwa małopolskiego ze środków Wspólnej Polityki Rolnej	89
Polityka Spójności i Wspólna Polityka Rolna w województwie małopolskim	98
Załącznik. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz ze środków w ramach działań PROW wdrażanych przez UMWM, realizowanych na terenie gmin i powiatów województwa małopolskiego	101

STOSOWANE SKRÓTY:

- ARiMR** – Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa
- BGK** – Bank Gospodarstwa Krajowego
- B+R** – działalność badawcza i rozwojowa
- CT** – Cel Tematyczny
- EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- EFROW** – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
- EFS** – Europejski Fundusz Społeczny
- EFSI** – europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne
- FS** – Fundusz Spójności
- GUS** – Główny Urząd Statystyczny
- ICT/TIK** – technologie informacyjno-komunikacyjne
- JPO** – jednolite płatności obszarowe
- JST** – Jednostka Samorządu Terytorialnego
- KE** – Komisja Europejska
- LGD** – Lokalna Grupa Działania
- MMŚP** – mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa
- MŚP** – małe i średnie przedsiębiorstwa
- OZE** – odnawialne źródła energii
- PO** – Program Operacyjny
- PO IŚ** – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
- PO IR** – Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój 2014–2020
- PO KL** – Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013
- PO PC** – Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2013–2020
- PO WER** – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020
- PS** – polityka spójności
- PT** – Pomoc Techniczna
- ROPS** – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- RPO** – regionalny program operacyjny
- SRK** – Strategia Rozwoju Kraju
- SzOP** – Szczegółowy Opis Priorytetów
- UE** – Unia Europejska

WPR – Wspólna Polityka Rolna

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

YEI (ang. *Youth Employment Initiative*) – Inicjatywa na rzecz zatrudnienia osób młodych

STRESZCZENIE RAPORTU

W okresie 2014–2020 Polska ma możliwość pozyskania **86,1 mld euro** z funduszy europejskich, tj. 18,9% wszystkich dostępnych środków.

Pierwsze umowy na realizację projektów w ramach perspektywy finansowej 2014–2020, zawarte przez beneficjentów mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, zostały podpisane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój **w dniu 12 maja 2015 roku**.

Z końcem 2016 roku podpisanych było **671 umów** na realizację projektów na terenie województwa małopolskiego na kwotę **6 154,2 mln zł (UE: 3 782,9 mln zł)**, co stawia Małopolskę na 9. miejscu w kraju pod względem liczby podpisanych umów, a na 8. miejscu pod względem wartości projektów.

Wartość na mieszkańca podpisanych umów wyniosła **1 820 zł (UE: 1 118 zł)**, co stanowi 61% średniej krajowej i stawia Małopolskę na 14. miejscu w kraju.

Małopolska jest wiodącym województwem pod względem zaangażowania w projekty związane z **badaniami, rozwojem, innowacyjnością i nowoczesnymi technologiami**. Zajmuje 3. miejsce pod względem liczby umów zawartych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjny Rozwój, 1. miejsce pod względem wartości całkowitej (1 447,3 mln zł) i dofinansowania unijnego do tych projektów (589,2 mln zł), 1. miejsce pod względem wartości, a 2. pod względem liczby projektów wpisujących się w cel tematyczny 1 „Wspieranie badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych”.

Realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych w okresie 2014–2020 podjęto się w Małopolsce **418 beneficjentów** mających siedzibę na terenie naszego województwa. Stanowią oni 6,8% wszystkich beneficjentów w kraju, z którymi zostały zawarte umowy na dofinansowanie projektów.

W okresie 2004–2016 do rąk małopolskich rolników trafiło prawie **5 mld zł tytułem płatności bezpośrednich**, w tym 3,1 mld zł jako jednolite płatności obszarowe. W 2016 roku zostało wypłacone 318,3 mln zł, z czego 146,2 mln przypadnie na JPO.

Do końca 2016 roku wartość **zrealizowanych płatności** dla beneficjentów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 z terenu Małopolski wyniosła **148,5 mln zł**, co stawia województwo na 12. miejscu w kraju.

Gminy i powiaty podpisały za pośrednictwem Województwa Małopolskiego **85 umów** na modernizację bądź budowę dróg gminnych i powiatowych na terenach wiejskich, finansowanych z PROW 2014–2020.

UWAGI METODOLOGICZNE

Raport w części dotyczącej **funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności okresu programowania 2014–2020** jest opracowany na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014¹ wspierającego realizację programów operacyjnych i projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich 2014–2020, zawierającego informacje o programach, cyklu życia projektów i procesie certyfikacji, **według stanu na 31 grudnia 2016 roku**.

Zaprojektowany algorytm przeliczania oparty jest na miejscach realizacji zarejestrowanych we wnioskach o dofinansowanie i umowach o dofinansowanie – działa tylko przy poprawnie zdefiniowanych w SL 2014 miejscach realizacji. W związku z tym, że nigdzie w SL 2014 nie zostało zaprojektowane sztywne przypisanie konkretnych wartości do konkretnych miejsc realizacji, dane prezentowane w raporcie należy traktować jako przybliżone, wyliczane w jeden ustalony sposób:

- 1 ponieważ każdy z partnerów Projektu może mieć własne miejsca realizacji, kwoty najpierw dzieli się na poszczególnych partnerów według tego, co jest w SL 2014. Następnie dla każdego z partnerów obliczoną kwotę dzieli się na jego miejsca realizacji;
- 2 województwa mają udziały proporcjonalnie w ramach Projektu: udział województwa = kwota Projektu dzielona przez liczbę województw;
- 3 powiaty mają udziały proporcjonalnie, ale w ramach swojego województwa: udział powiatu = kwota udziału województwa dzielona przez liczbę powiatów w ramach danego województwa;
- 4 gminy mają udziały proporcjonalne, ale w ramach swojego powiatu: udział gminy = kwota udziału powiatu dzielona przez liczbę gmin w ramach danego powiatu;
- 5 kwota w ramach projektu dla danego miejsca realizacji jest sumą kwot dla tego miejsca realizacji u poszczególnych partnerów.

W przypadku projektów partnerskich, wszystkie informacje dotyczące beneficjenta odnoszą się do partnera wiodącego, a wszystkie wartości liczbowe zostały zsumowane do poziomu partnera wiodącego.

W przypadku projektów mających zasięg ogólnokrajowy, ogólnowojevodzki lub ogólnopowiatowy wartość projektu przypisywana jest wyłącznie do całego kraju bądź całego województwa, lub całego powiatu, bez podziału na jednostki niższego rzędu. Stąd mogące wystąpić niezgodności przy sumowaniu wartości.

Przez wartość projektów realizowanych na danym terenie w określonym czasie rozumie się wartość zawartych umów na realizację projektów realizowanych na tym obszarze, niezależnie od faktycznego okresu rozpoczęcia lub zakończenia projektu.

1 <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/>

Dane na temat **liczby beneficjentów** wyliczono w oparciu o unikalne numery identyfikacji podatkowej (NIP). W przypadku projektów realizowanych przez kilka podmiotów, jako beneficjent przyjmowany był wyłącznie beneficjent wiodący. Automatycznie do zestawień przyjmowana była jego lokalizacja.

Informacje na temat liczby projektów wyliczono w oparciu o unikalne numery zawartych umów.

W opracowaniu dane w części opisowej dotyczące wartości projektów podawane są **w dwóch układach**: wartość ogółem i wartość dofinansowania ze środków europejskich, podawana w nawiasie, uzupełniona o litery UE.

W niniejszym opracowaniu, w wybranych zestawieniach, dane zostały przeliczone w układzie **subregionów**, określonych w *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011–2020*:

- Krakowski Obszar Metropolitalny, obejmujący powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki i miasto Kraków,
- subregion tarnowski, w skład którego wchodzi powiaty: brzeski, dąbrowski, tarnowski i miasto Tarnów,
- subregion sądecki, składający się z powiatów: gorlickiego, limanowskiego, nowosądeckiego i miasta Nowy Sącz,
- subregion podhalański z powiatami: nowotarskim, suskim i tatrzańskim,
- Małopolska Zachodnia tworzona przez powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki.

Przy przeliczeniach wskaźników na mieszkańca wykorzystano dane dotyczące stanu ludności faktycznej na koniec czerwca 2016 roku.

Dane dotyczące wsparcia ze strony **Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)** pozyskano ze strony internetowej Agencji Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa, uzupełniając o bazę projektów zarządzanych przez Województwo Małopolskie, prowadzoną przez Departament Funduszy Europejskich UMWM. Wielkość dofinansowania w ramach pierwszego filaru (dopłaty bezpośrednie) przedstawiona została również za okres 2004–2016.

Wszystkie prezentowane tabele, wykresy i mapy stanowią opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z wykazanych wcześniej źródeł i nie są dodatkowo opisywane w tym zakresie.

Określenia *Małopolska* i *województwo małopolskie* używane są wymiennie.

ŚRODKI UNIJNE OKRESU 2014–2020 NA POZIOMIE POLSKI

Całkowity planowany budżet Unii Europejskiej na lata 2014–2020 pochodzący ze składek państw członkowskich wynosi 454,5 mld euro. Podział tej kwoty pomiędzy państwa członkowskie determinował wielkość wkładu własnego, w zależności od poziomu rozwoju danego obszaru. Łącznie do kwoty alokacji unijnej należy doliczyć środki własne beneficjentów w wysokości 183,7 mld euro, co daje w sumie 638,2 mld euro.

Polska jest beneficjentem największej puli środków unijnych – 86,1 mld euro, tj. 18,9% wszystkich funduszy europejskich. Warunkiem uzyskania tych środków jest zagwarantowanie przez nasz kraj wkładu własnego w minimalnej wysokości 18,8 mld euro. Zatem sumaryczna kwota środków do wydania w perspektywie 2014–2020 osiąga co najmniej 104,9 mld euro. Poziom dofinansowania środkami własnymi wyniósł zatem w skali Polski 17,9%, natomiast w przypadku całej Unii Europejskiej 28,8%. Udział środków własnych w poszczególnych krajach jest zróżnicowany z uwagi na poziom rozwoju gospodarczego, stąd najwyższy odsetek tych środków odnotowany został w Luksemburgu (69,3%), Finlandii (55,4%), Belgii (55,1%). Z drugiej strony najniższe dofinansowanie własne wymagane było w przypadku Chorwacji (15,3%), Rumunii (15,4%), Węgier (15,6%).

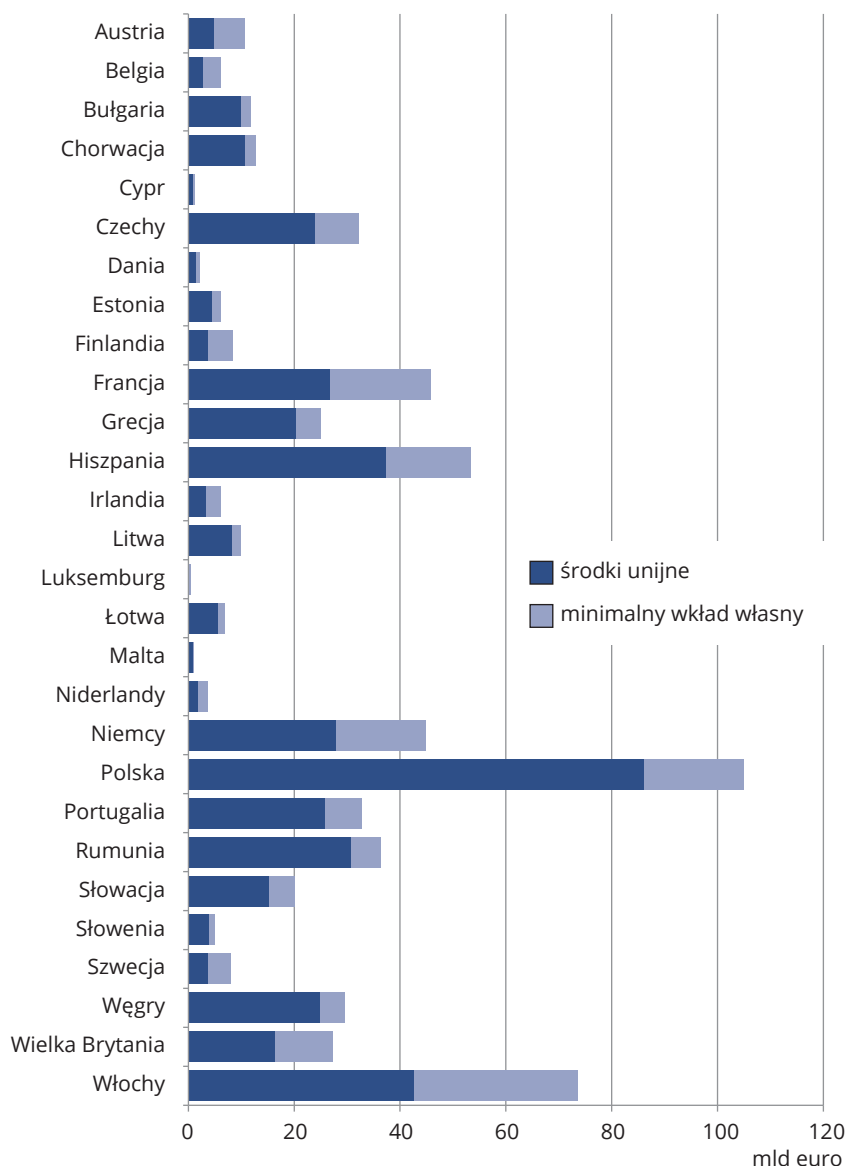
W przeliczeniu na mieszkańca alokacja środków unijnych wyniosła dla Polski 2 265 euro, co daje 9. pozycję na liście krajów członkowskich. Najwyższe środki *per capita* uzyskały państwa nadbałtyckie: Estonia – 3 389 euro, Litwa – 2 849 euro i Łotwa – 2 815 euro oraz Słowacja – 2 833 euro. Na drugim krańcu znalazły się kraje Beneluxu: Niderlandy – 112 euro, Belgia – 242 euro i Luksemburg – 255 euro. Średnia alokacja środków unijnych na mieszkańca dla UE28 wyniosła 1 257 euro.

Budżet Unii Europejskiej spoczywa na sześciu głównych funduszach. Największe kwoty zaangażowano z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 43,2% wszystkich środków, przed Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – 21,9%, Europejskim Funduszem Społecznym – 18,3%, Funduszem Spójności – 13,9%, Inicjatywą na rzecz zatrudnienia osób młodych (YEI) – 1,4% i Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim – 1,3%. Poszczególne fundusze w różnym stopniu wspierane są ze środków krajowych poszczególnych państw, stąd rozkład wartości ogółem nieco różni się od struktury wartości samych funduszy. Środki pozyskane przez Polskę mają nieco inną strukturę – dominujący jest, podobnie jak w przypadku całej Unii Europejskiej, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 45,3%, ale już na drugim miejscu znajduje się Fundusz Spójności – 26,0%. Wynika to z faktu wciąż niższego w stosunku do krajów zachodnich poziomu rozwoju infrastruktury, pomimo dużych środków zaangażowanych w latach poprzednich i odczuwalnych zmian na lepsze. Trzecim pod względem wielkości jest Europejski Fundusz Społeczny, z którego pochodzi 14,5% środków unijnych przeznaczonych dla naszego kraju, a dalej Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – 13,0%, Europejski Fundusz Morski i Rybacki – 0,7% i Inicjatywa na rzecz zatrudnienia osób młodych – 0,5%.

Środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności przeznaczone są na realizację zadań polityki spójności, ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich realizowana jest wspólna polityka rolna, natomiast z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego – wspólna polityka rybołówstwa. Wszystkie powyższe fundusze tworzą europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFSI).

Wykres 1.

Alokacja środków finansowych okresu 2014–2020 wg krajów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

W Polsce środki unijne podzielone zostały na poszczególne programy operacyjne. W ujęciu globalnym największe środki, stanowiące 36,3% całej alokacji, skierowane zostały na wsparcie regionalnych programów operacyjnych. Kolejnym pod względem wielkości zaangażowania funduszy unijnych jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (31,8% całości środków).

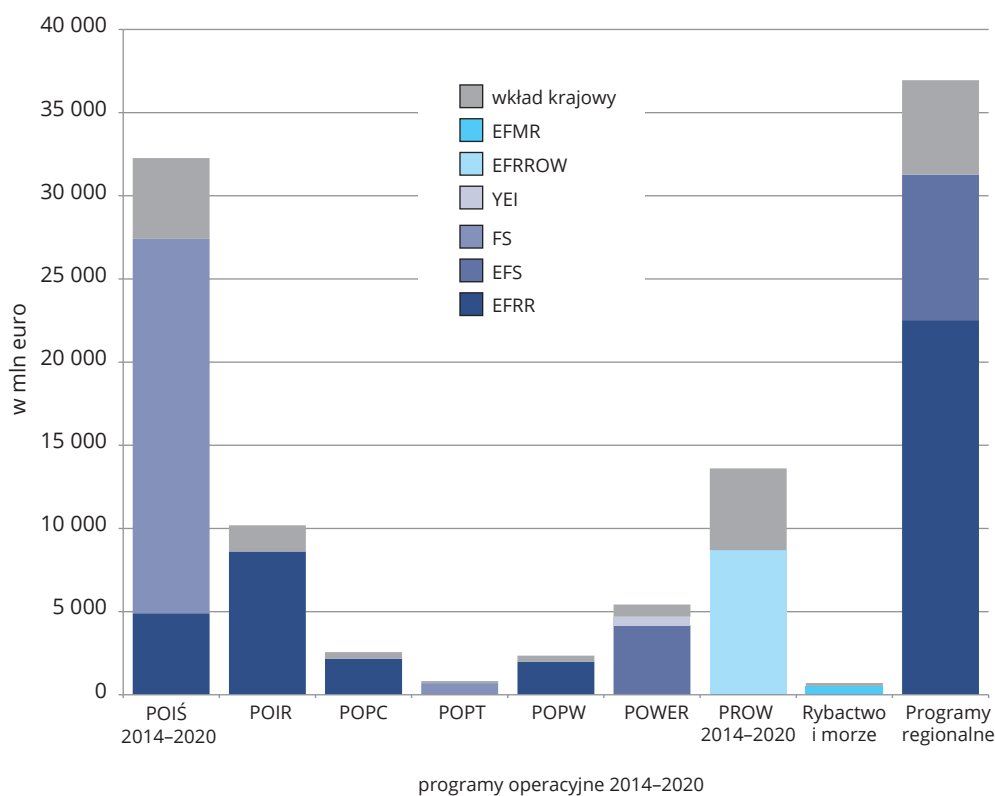

Trzy spośród dziewięciu programów lub grup programów w przypadku RPO są dwufunduszowe, tj.:

- PO Infrastruktura i Środowisko finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności,
- PO Wiedza Edukacja Rozwój finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego i Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych (YEI),
- Regionalne programy operacyjne finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wykres 2.

Programy operacyjne perspektywy 2014–2020 wg źródeł finansowania

Źródło: opracowanie własne

Środki przeznaczone na realizację regionalnych programów operacyjnych podzielone zostały na poszczególne województwa przy zastosowaniu tzw. „metody berlińskiej”. Jest to metoda wyrównawcza, ukierunkowana na zmniejszanie różnic pomiędzy regionami. Opiera się na wyznaczeniu iloczynu liczby ludności oraz „niedoboru dobrobytu” (tzw. *prosperity gap*) będącego różnicą pomiędzy średnim PKB na mieszkańca w pps dla UE27² a średnim poziomem PKB *per capita* w pps dla danego subregionu. W kolejnym kroku następuje podział środków będących do dyspozycji proporcjonalnie do wyznaczonych wielkości. Poza tym w metodzie berlińskiej bierze się pod uwagę dodatkową premię za bezrobocie, wyliczaną jako różnica pomiędzy potencjalną liczbą

2 Bez Chorwacji, która w okresie podziału alokacji nie należała jeszcze do UE.

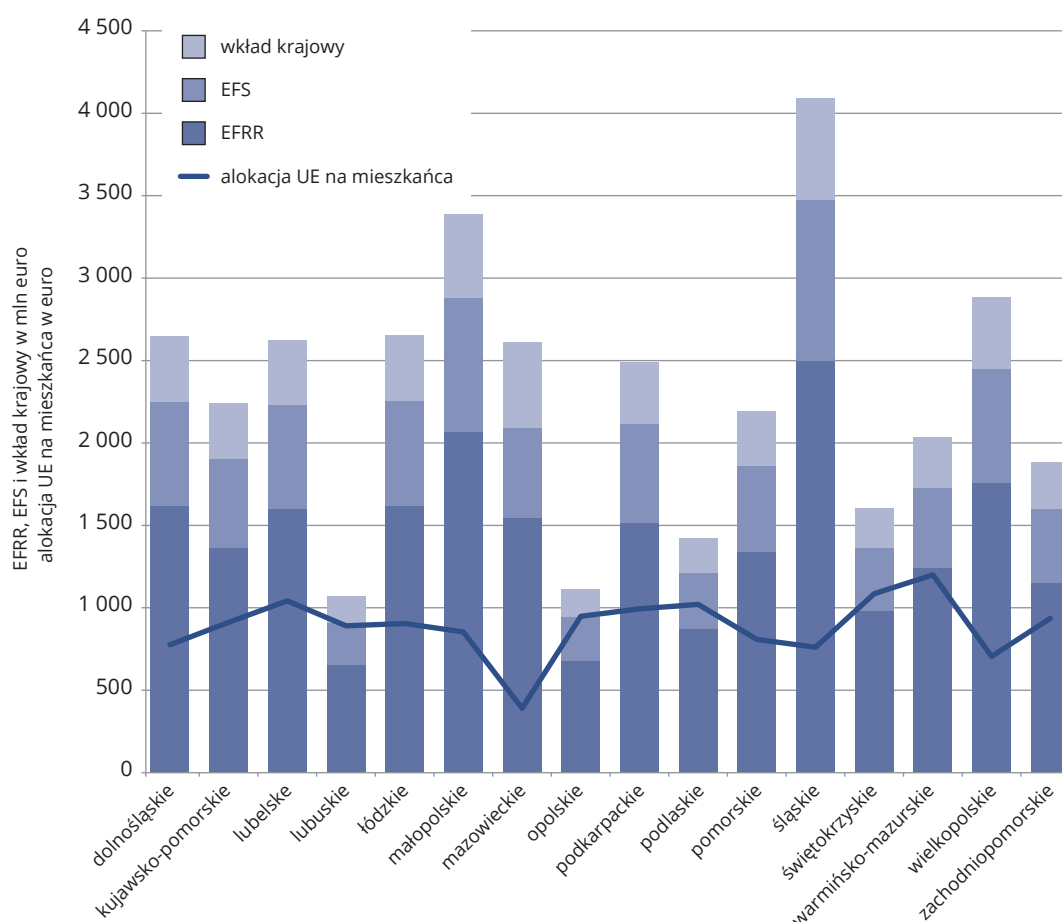
bezrobotnych w subregionach opartą na średniej stopie bezrobocia z tych regionów UE27, w których średnie PKB na mieszkańca w pps było mniejsze od 75% PKB dla UE27 (w tych samych jednostkach), a rzeczywistym bezrobociem.

Podział środków unijnych wg funduszy jest identyczny we wszystkich województwach, tzn. środki z EFRR stanowią 71,9%, a środki z EFS – 28,1% przyznanych środków unijnych. Podobnie wielkość minimalnego wkładu własnego we wszystkich województwach, oprócz mazowieckiego, stanowi 15% wartości ogółem (w mazowieckim 20%).

Na tym tle **Małopolska z 2 068,6 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 809,6 mln euro z Europejskiego Funduszu Społecznego i 507,9 mln euro minimalnego wkładu własnego zajęła drugie – po województwie śląskim – miejsce w kraju (ok. 3,4 mld euro, w tym 2,9 mld euro z UE).**

Wykres 3.

Środki finansowe na realizację regionalnych programów operacyjnych wg województw

Źródło: opracowanie własne

W przeliczeniu **wartości alokacji na mieszkańca** Małopolska z kwotą **853 euro** zajęła **11. miejsce** w kraju. Najwyższe poziomy tego parametru osiągnęły województwa Polski Wschodniej, charakteryzujące się jednocześnie najniższymi wartościami wskaźników częściowych branż pod uwagę przy podziale alokacji metodą berlińską.

DOSTĘPNE ŚRODKI FINANSOWE ORAZ PROJEKTY REALIZOWANE

W RAMACH POLITYKI SPÓJNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

Pierwszymi umowami podpisanymi przez beneficjentów mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego były powiatowe urzędy pracy w Bochni, Brzesku, Limanowej, Proszowicach, Wadowicach, Wieliczce i Zakopanem oraz Grodzki Urząd Pracy w Krakowie. Wszystkie te umowy, dotyczące aktywizacji osób młodych pozostających bez pracy w poszczególnych powiatach, zawarte zostały w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój **w dniu 12 maja 2015 roku**. W kolejnych dniach umowy podpisały kolejne urzędy pracy w województwie małopolskim.

Umowa Partnerstwa³ zatwierdzona przez Komisję Europejską w dniu 23 maja 2014 roku określiła w ramach polityki spójności na okres 2014–2020 **11 celów tematycznych** wspierających wzrost gospodarczy:

1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych
3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw
4. Wspieranie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną
5. Propagowanie przystosowywania się do zmian klimatu, zapobiegania zagrożeniom i zarządzania ryzykiem
6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów
7. Promowanie zrównoważonego transportu oraz poprawa najważniejszych infrastruktur sieciowych
8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wspieranie mobilności siły roboczej
9. Promowanie włączenia społecznego oraz zwalczanie ubóstwa i wszelkich form dyskryminacji
10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie
11. Poprawa wydajności administracji publicznej

³ Umowa Partnerstwa opisuje zagadnienia istotne dla wdrażania funduszy europejskich, takie jak: powiązanie z celami Strategii *Europa 2020*, diagnoza potrzeb rozwojowych kraju, zarys finansowania w ramach polityki spójności, sposób realizacji polityk horyzontalnych, warunki i system wdrażania Umowy Partnerstwa, terytorialny wymiar interwencji, oraz określa cele tematyczne oraz strategię wykorzystania środków unijnych w ich ramach.

Każdy z powyższych celów tematycznych składa się z priorytetów inwestycyjnych, uszczegóławiających w ramach poszczególnych programów kierunku podejmowanych interwencji⁴.

Ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego finansowane są wszystkie cele priorytetowe, przy czym głównymi priorytetami inwestycyjnymi są cele 1–4. Głównymi priorytetami dla Europejskiego Funduszu Społecznego są cele 8–11, chociaż występuje współfinansowanie celów 1–4. Wsparcie z Funduszu Spójności ukierunkowane jest na cele 4–7 i 1.

Małopolska zalicza się do obszaru mniej rozwiniętego, tj. o poziomie PKB na mieszkańca w parzystości siły nabywczej (pps) wynoszącym poniżej 75% średniej unijnej, zatem przyznane środki unijne pozwalają współfinansować projekty w maksymalnej wysokości 85% wartości projektu. Brakujące 15% musi być zapewnione ze środków krajowych (publicznych bądź prywatnych).

Cel tematyczny 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji

CT1 ukierunkowany jest na poprawienie wykorzystania badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych w gospodarce, podniesienie ich jakości, transfer wiedzy na poziomie krajowym i międzynarodowym oraz zwiększenie zaangażowania sektora przedsiębiorstw w finansowanie badań i rozwiązań innowacyjnych.

Na realizację zadań ujętych w celu tematycznym 1 przeznaczone zostało dla **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 250,0 mln euro** pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Minimalne współfinansowanie krajowe wynosi 44,1 mln euro. Środki unijne zostały przyznane w ramach dwóch priorytetów inwestycyjnych:

- 1a: Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy – 24,0% alokacji przeznaczony na cały cel priorytetowy;
- 1b: Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu – 76,0% całej alokacji.

Oprócz środków regionalnych beneficjenci mogą ubiegać się o współfinansowanie unijne pozyskane z **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój**, w ramach którego teoretycznie do

4 Wprowadzone Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) Nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r.

dyspozycji jest **6 116,1 mln euro** z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Do wielkości tej należy doliczyć wkład krajowy w minimalnej wysokości 3 127,1 mln zł. Poziom dofinansowania jest niższy niż w programie regionalnym i wynosi 66,0%. Podobnie jak w przypadku RPO WM środki zostały przeznaczone na takie same priorytety inwestycyjne, przy czym w nieco zmienionych proporcjach: na priorytet inwestycyjny 1a przeznaczono 20%, na priorytet inwestycyjny 1b – 80% alokacji.

Według stanu na koniec 2016 roku na terenie Małopolski realizowane były **162 projekty wpisujące się w cel priorytetowy 1**, w tym 89 w ramach RPO Województwa Małopolskiego oraz 73 w ramach POIR. **Wartość projektów wyniosła 1 149,6 mln zł (UE: 466,7 mln zł)**, z czego 98,7% stanowią projekty realizowane w ramach PO Inteligentny Rozwój.

Tabela 1.

Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 1.

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość	
		Dofinansowanie z UE	
w mln zł			
Ogółem			
002 Procesy badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach	9	368,9	150,8
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	5	48,8	16,0
057 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w dużych przedsiębiorstwach, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	5	436,3	99,3
060 Działania badawcze i innowacyjne w publicznych ośrodkach badawczych i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci	8	26,4	17,2
061 Działania badawcze i innowacyjne w prywatnych ośrodkach badawczych, w tym tworzenie sieci	10	6,7	3,0
062 Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	5	1,3	0,8
064 Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)	116	222,7	152,9
065 Infrastruktura na potrzeby badań i rozwoju, transfer technologii i współpraca w przedsiębiorstwach koncentrujących się na gospodarce niskoemisyjnej i odporności na zmiany klimatu	3	31,7	20,9
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	1	6,7	5,7
Razem	162	1 149,6	466,7
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój			
002 Procesy badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach	9	368,9	150,8
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	5	48,8	16,0
057 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w dużych przedsiębiorstwach, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	5	436,3	99,3

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie z UE
			w mln zł
060 Działania badawcze i innowacyjne w publicznych ośrodkach badawczych i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci	8	26,4	17,2
061 Działania badawcze i innowacyjne w prywatnych ośrodkach badawczych, w tym tworzenie sieci	10	6,7	3,0
062 Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	5	1,3	0,8
064 Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)	28	214	146,7
065 Infrastruktura na potrzeby badań i rozwoju, transfer technologii i współpraca w przedsiębiorstwach koncentrujących się na gospodarce niskoemisyjnej i odporności na zmiany klimatu	3	31,7	20,9
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	0	0	0
Razem	73	1 134,2	454,7
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020			
002 Procesy badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach	0	0	0
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	0	0	0
057 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w dużych przedsiębiorstwach, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	0	0	0
060 Działania badawcze i innowacyjne w publicznych ośrodkach badawczych i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci	0	0	0
061 Działania badawcze i innowacyjne w prywatnych ośrodkach badawczych, w tym tworzenie sieci	0	0	0
062 Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	0	0	0
064 Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)	88	8,7	6,3
065 Infrastruktura na potrzeby badań i rozwoju, transfer technologii i współpraca w przedsiębiorstwach koncentrujących się na gospodarce niskoemisyjnej i odporności na zmiany klimatu	0	0	0
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	1	6,7	5,7
Razem	89	15,4	12,0

Źródło: opracowanie własne

Pomimo iż większość projektów jest realizowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (54,9%), to 98,7% wartości przypada na projekty z PO Inteligentny Rozwój. Najwyższe wartości projektów wpisujących się w omawiany cel to: „Rozbudowa Centrum Badawczo-Rozwojowego Synthos S.A. w zakresie innowacyjnych produktów chemicznych” – projekt o wartości 216,3 mln zł (UE: 49,2 mln zł), „Demonstracja technologii wytwarzania innowacyjnych materiałów polistyrenowych z dodatkiem atermicznym o obniżonym współczyn-

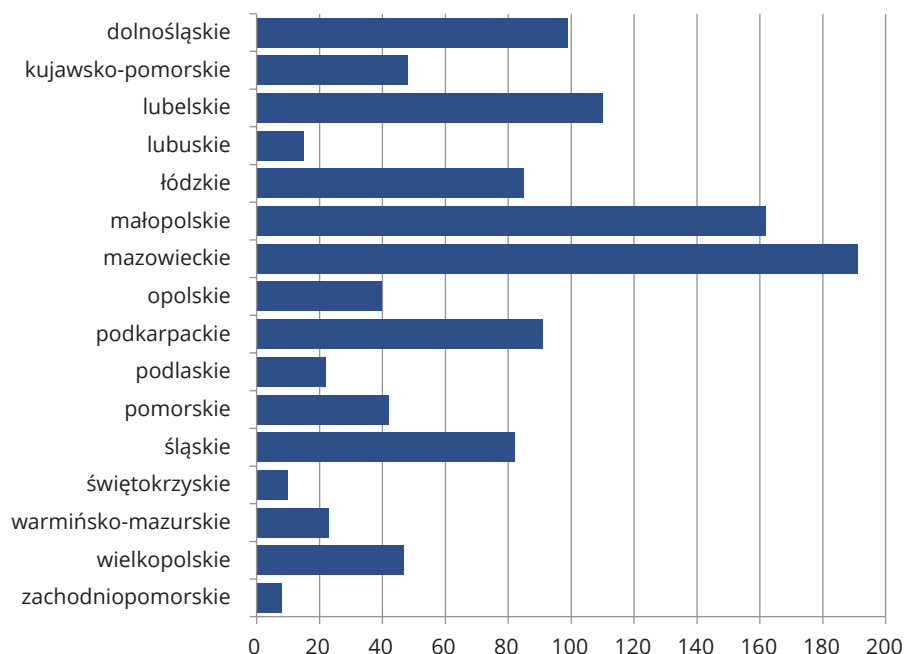
niku przewodnictwa cieplnego” (realizowana przez Synthos Dwory 7 sp. z o.o. sp.j.) – projekt o wartości 148,0 mln zł (UE: 59,2 mln zł), „Utworzenie Centrum Innowacji Żywnościowych w Konspol Holding Spółka z o.o.” – projekt Konspol Holding sp. z o.o. o wartości 101,9 mln zł (UE: 23,2 mln zł), „Budowa Centrum B+R Grupy Azoty S.A. w Tarnowie” – projekt o wartości 87,9 mln zł (UE: 20,0 mln zł), „Rozwój innowacyjnej spersonalizowanej terapii nowotworów litych” – projekt o wartości 43,8 mln zł (29,9 mln zł) realizowany przez SELVITA SA.

Charakterystyczną cechą projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 1 jest wysoki poziom wkładu własnego beneficjentów. Średnia wartość dofinansowania w ramach pierwszych dziesięciu pod względem wartości projektów wyniosła 34,2% (maksymalna wartość wynosi 85%), a więc niemal 2/3 wartości beneficjenci zdecydowali się pokryć z innych źródeł.

Małopolska na tle reszty kraju w realizacji celu 1 prezentuje się jako lider. **Pod względem wartości realizowanych projektów Małopolska jest na 1. miejscu**, wyprzedzając województwo mazowieckie, które z projektami o wartości 721,7 mln zł jest o ponad 1/3 „gorsze” od województwa małopolskiego. W zakresie liczby projektów na pierwszym miejscu jest województwo mazowieckie, na terenie którego realizowane jest 191 projektów, wyprzedzając Małopolskę o 29 projektów. Trzecim z kolei jest województwo lubelskie ze 110 projektami. W całym kraju realizowanych jest 1 069 projektów zaliczonych do celu tematycznego 1.

Wykres 4.

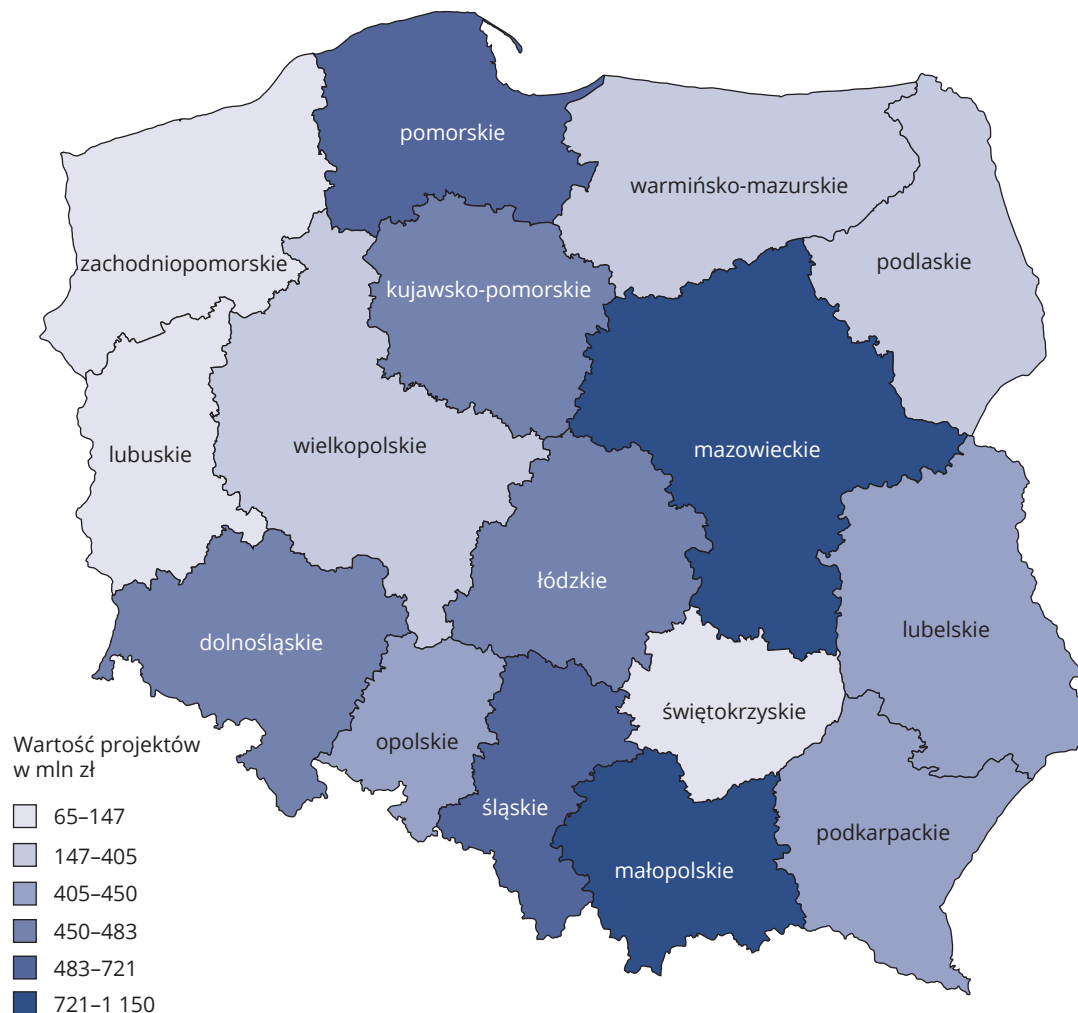
Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 1. „Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Mapa 1.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 1. „Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Realizacji projektów wpisujących się w cel tematyczny 1 podjęło się **139 beneficjentów** wiodących, mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego. W zdecydowanej większości były to podmioty gospodarcze, w grupie tej było 1 stowarzyszenie i 21 beneficjentów bez szczególnej formy prawnej. Spośród podmiotów gospodarczych 20 działa w oparciu o kodeks cywilny, a 97 w oparciu o kodeks handlowy.

Tabela 2.

Przedsiębiorstwa – beneficjenci wiodący środków unijnych z terenu województwa małopolskiego realizujący projekty wpisujące się cel tematyczny 1

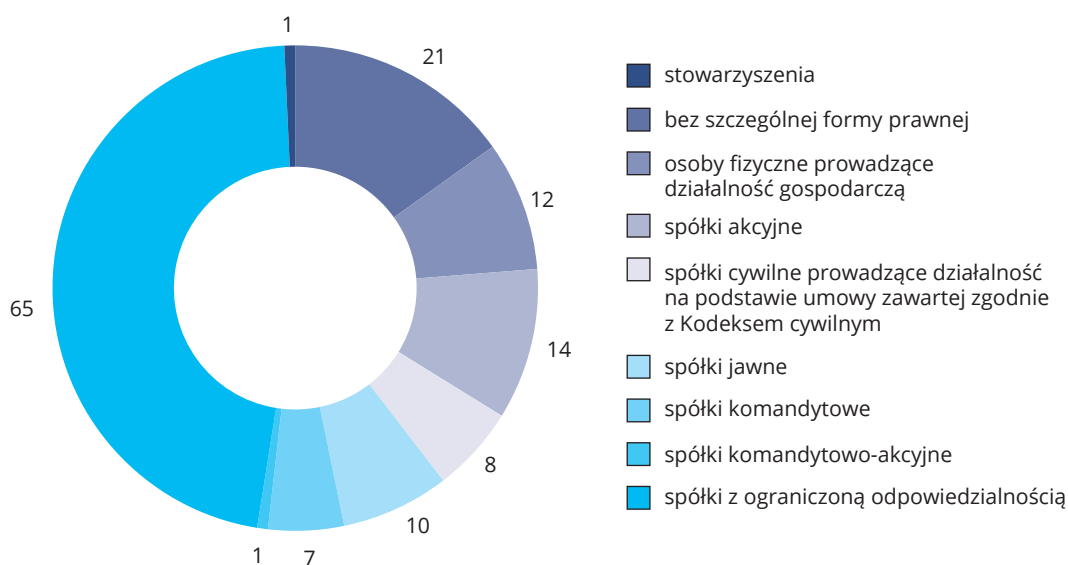
Przedsiębiorstwa wg klas wielkości	Liczba przedsiębiorstw	Struktura ilościowa w %
Mikroprzedsiębiorstwa (<10 pracujących)	34	29,1
Małe przedsiębiorstwa (od 10 do 49 pracujących)	49	41,9
Średnie przedsiębiorstwa (od 50 do 249 pracujących)	22	18,8
Duże przedsiębiorstwa (>249 pracujących)	12	10,3

Źródło: opracowanie własne

Beneficjenci z Małopolski realizują projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (84), RPO Województwa Dolnośląskiego (2), RPO Województwa Podkarpackiego (1), PO Inteligentny Rozwój (55). Razem małopolscy beneficjenci realizują 142 projekty w ramach celu tematycznego 1.

Wykres 5.

Struktura wg form prawnych beneficjentów środków unijnych mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, realizujących projekty wpisujące się w cel tematyczny 1, wraz z liczbą jednostek

Źródło: opracowanie własne

Co drugi beneficjent z Małopolski prowadzi działalność produkcyjną (68). Działalność 17 beneficjentów związana jest z działaniami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym telekomunikacją, usługami informacyjnymi, programowaniem, doradztwem i działalnością pokrewną. Liczną zbiorowość stanowią również firmy budowlane (9), po trzy firmy reprezentują działalność: produkcja i dystrybucja energii elektrycznej, paliw gazowych, pary wodnej itp., dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, działalność związana ze sztuką, rozrywką, działalnością kreślową i rekreacją oraz działalność związana ze środowiskiem naturalnym i zmianami klimatu. Pojedynczo występują firmy zakwalifikowane do rolnictwa i leśnictwa, górnictwa i kopalnictwa, edukacji, ochrony zdrowia.

W skali całego kraju liczba beneficjentów podejmujących działania w zakresie celu tematycznego 1 stawia województwo małopolskie na 2. miejscu (14,8% wszystkich beneficjentów), po województwie mazowieckim. W 3. z kolei województwie podkarpackim środki unijne pozyskało o 60 mniej podmiotów niż w Małopolsce.

Tabela 3.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 1 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów wg siedziby
dolnośląskie	75
kujawsko-pomorskie	39
lubelskie	75
lubuskie	13
łódzkie	64
małopolskie	139
mazowieckie	217
opolskie	32
podkarpackie	79
podlaskie	13
pomorskie	38
śląskie	71
świętokrzyskie	7
warmińsko-mazurskie	17
wielkopolskie	50
zachodniopomorskie	10
Razem	939

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych

CT2 nastawiony jest na zapewnienie powszechnego dostępu do szerokopasmowego Internetu oraz szerokiego wdrożenia nowoczesnych usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych.

Alokacja unijna przeznaczona na realizację celu tematycznego 2 dla **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego** wyniosła **140,0 mln euro**. Do wartości tej należy dodać minimalny wkład własny w wysokości 24,7 mln euro. Cała kwota przeznaczona jest na realizację jednego celu tematycznego: 2c wzmocnienie zastosowań technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Oprócz środków zagwarantowanych dla RPO WM 2014–2020 w ramach celu priorytetowego 2 zabezpieczono alokację z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację projektów w ramach **Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa** w wysokości **2 114,8 mln euro**, do której

dochodzi dofinansowanie krajowe wynoszące co najmniej 383,9 mln euro. Kwota przeznaczona jest, mniej więcej w równych proporcjach, na realizację dwóch priorytetów inwestycyjnych:

- 2a: Poszerzanie zakresu dostępności do łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej – w wysokości 1 205,3 mln euro łącznej alokacji UE i dofinansowania krajowego,
- 2c: Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia – w wysokości 1 293,4 mln euro.

Na terenie województwa małopolskiego, według stanu na koniec 2016 roku, realizowanych było 18 projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014–2020 o łącznej wartości 45,3 mln zł (UE: 31,4 mln zł) wpisujących się w cel priorytetowy 2. Żaden z projektów Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa nie był dedykowany bezpośrednio dla województwa małopolskiego, aczkolwiek szereg projektów ogólnopolskich, zwłaszcza w zakresie e-administracji, będzie miało swój wkład w rozwój Małopolski.

Tabela 4.

Liczba i wartość projektów wpisujących się w cel tematyczny 2 realizowanych na terenie województwa małopolskiego

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie z UE
		w mln zł	
078 Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)	16	32,5	21,1
079 Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)	2	12,8	10,3
Razem	18	45,3	31,4

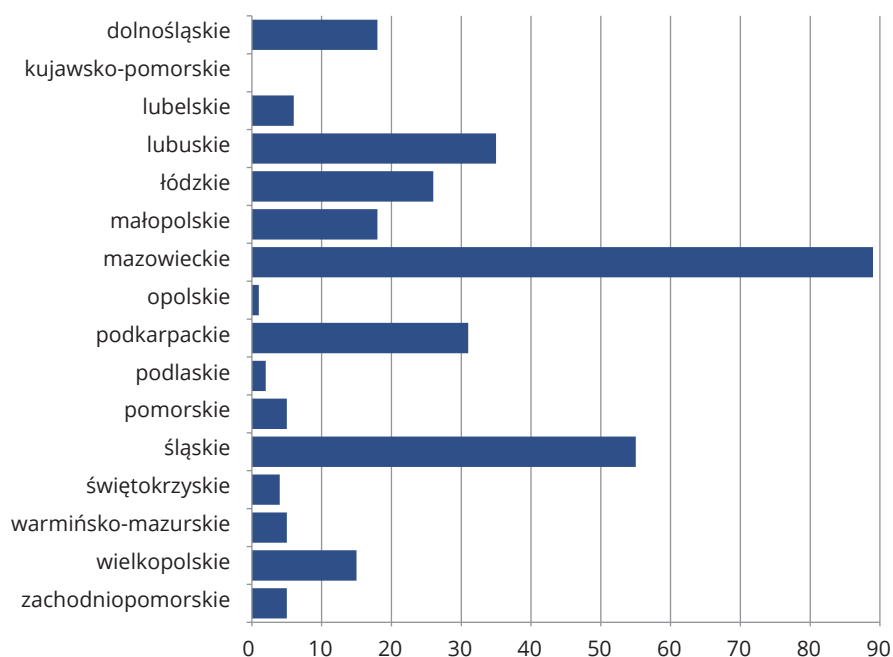
Źródło: opracowanie własne

Największym projektem zaliczonym do celu tematycznego 2 realizowanym w Małopolsce jest projekt „Małopolska Biblioteka Cyfrowa w horyzoncie 21. wieku – stworzenie innowacyjnej platformy udostępniania regionalnych zasobów cyfrowych w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie” o wartości 12,1 mln zł (UE: 9,9 mln zł) realizowany przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krakowie, przed „Centrum Usług Wspólnych” o wartości 10,0 mln zł (UE: 6,2 mln zł) pilotowanym przez miasto Tarnów, a realizowanym na terenie miasta Tarnowa, powiatu tarnowskiego, powiatu dąbrowskiego i powiatu brzeskiego.

Na tle kraju poziom realizacji w Małopolsce projektów wpisujących się w cel tematyczny 2 jest przeciętny. Pod względem liczby projektów województwo zajmuje 6. miejsce. W kategorii tej przoduje Mazowsze, w którym realizowane jest 5 razy więcej projektów niż w Małopolsce, przed Śląskiem „przebijającym” Małopolskę pod względem liczby projektów „jedynie” trzykrotnie. W Polsce są realizowane łącznie 332 projekty zakwalifikowane do celu tematycznego 2.

Wykres 6.

Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 2. „Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

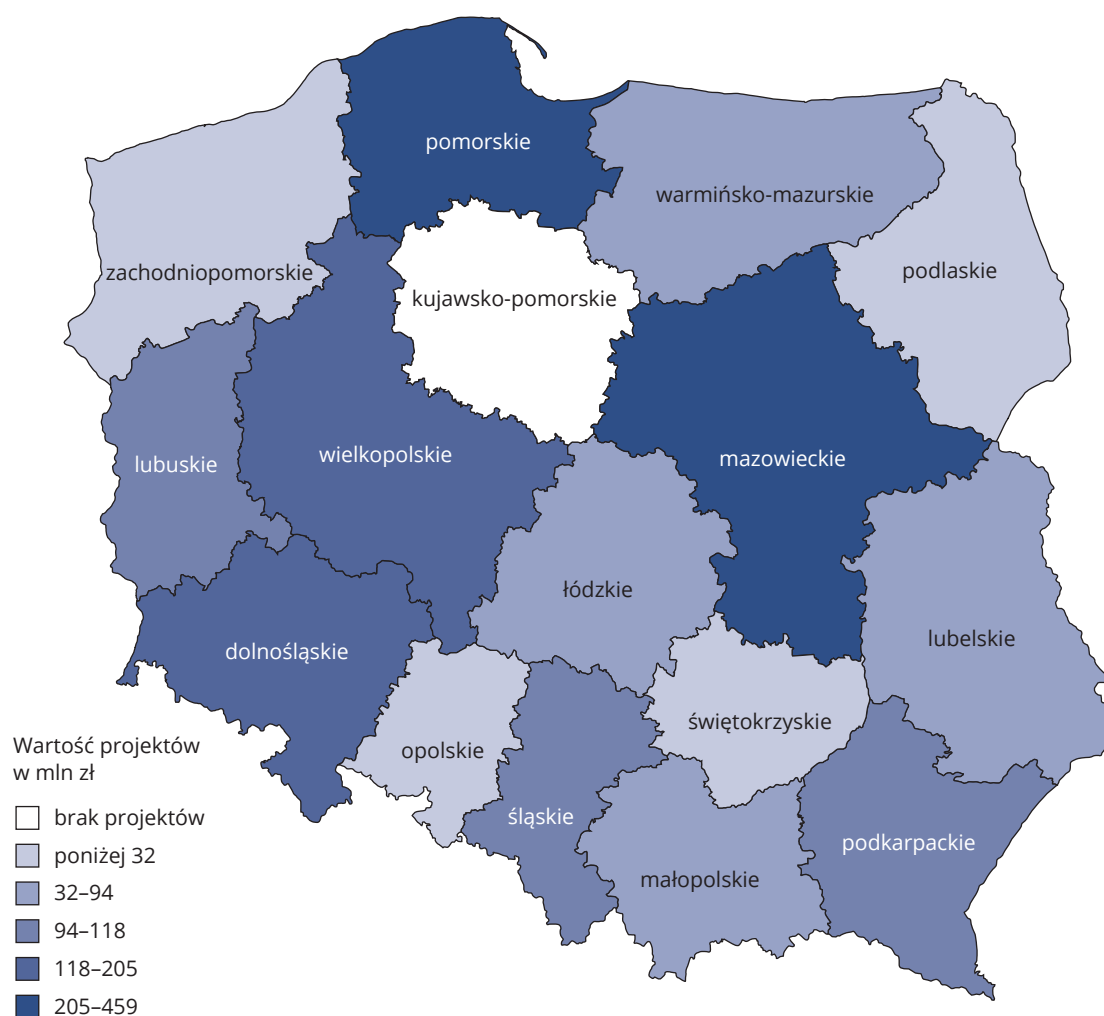

Źródło: opracowanie własne

Natomiast pod względem wartości projektów Małopolsce przypadło 9. miejsce w kraju. Również i w tym przypadku na czele znajduje się Mazowsze, gdzie wartość projektów jest wyższa przeszło 10-krotnie od wartości projektów realizowanych w województwie małopolskim, przed województwem pomorskim z wartością projektów przeszło 4,5-krotnie wyższą od wielkości dla naszego województwa.

Mapa 2.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 2. „Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

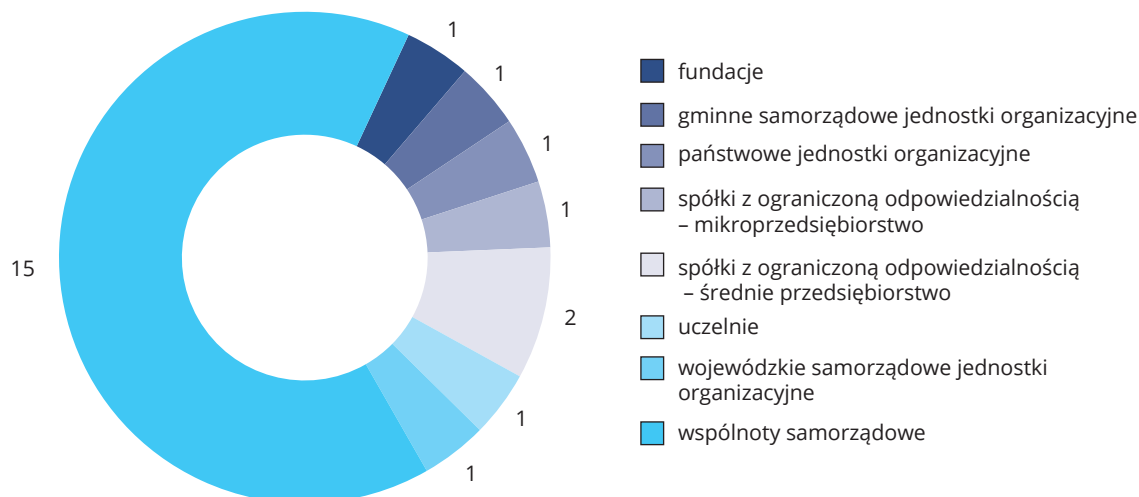

Źródło: opracowanie własne

Projekty wpisujące się w cel tematyczny 2 realizuje **23 beneficjentów** mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego. Z tej liczby 5 beneficjentów odpowiada za realizację projektów finansowanych z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, a 18 za realizację projektów z RPO Województwa Małopolskiego. W grupie tej dominują podmioty zaliczone do wspólnot samorządowych – 15 podmiotów, przed spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością – 3. Pozostałe formy prawne reprezentują pojedyncze jednostki. Przedmiotem działalności tych beneficjentów była administracja publiczna – 12; działania informacyjno-komunikacyjne, w tym telekomunikacja, usługi informacyjne, programowanie, doradztwo i działalność pokrewna – 9; edukacja – 1 i inne niewymienione rodzaje działalności – 1.

Wykres 7.

Struktura wg form prawnych beneficjentów środków unijnych mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, realizujących projekty wpisujące się w cel tematyczny 2, wraz z liczbą jednostek

Źródło: opracowanie własne

W porównaniu z pozostałymi województwami Małopolska lokuje się na 4.-5. miejscu, razem z województwem podkarpackim. Warto zauważyć, że beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 2 wykazano na terenie 13 województw.

Tabela 5.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 2 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów wg siedziby
dolnośląskie	4
lubelskie	3
lubuskie	26
łódzkie	22
małopolskie	23
mazowieckie	103
podkarpackie	23
pomorskie	3
śląskie	49
świętokrzyskie	2
warmińsko-mazurskie	2
wielkopolskie	9
zachodniopomorskie	2
Razem	272

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)

CT3 ma za zadanie podnieść konkurencyjność przedsiębiorstw poprzez: wspieranie działań zwiększających inwestycje rozwojowe, wydajność pracy, poprawiających otoczenie gospodarcze dla firm, wprowadzanie ułatwień dla prowadzenia działalności.

Działania w ramach celu tematycznego 3 finansowane są z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu regionalnego oraz PO Inteligentny Rozwój. W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego na realizację tego celu zarezerwowano kwotę **200,0 mln euro z funduszy unijnych**, do których minimalne konieczne dofinansowanie krajowe wynosi **35,3 mln euro**. Środki RPO WM podzielone zostały wg trzech priorytetów inwestycyjnych:

- 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości – 135,3 mln euro wsparcia unijnego i wkładu krajowego łącznie,
- 3b: Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia – 43,5 mln euro,
- 3c: Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług – 56,5 mln euro.

Potencjalnie dostępne są również środki zagwarantowane w ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój** w wysokości **2 200,9 mln euro** z EFRR, do którego dochodzi 850,5 mln euro wsparcia krajowego. Poziom dofinansowania jest zatem nieco niższy niż w przypadku RPO WM i wynosi 72,1%. Kwota ta jest podzielona na dwa priorytety inwestycyjne:

- 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości – 601,2 mln euro wsparcia unijnego i wkładu krajowego łącznie,
- 3c: Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług – 2 450,2 mln euro.

W ramach celu tematycznego 3 na terenie województwa małopolskiego realizowanych było **50 projektów o łącznej wartości 686,4 mln zł (UE: 444,7 mln zł)**, z których ilościowo przeważały projekty PO Inteligentny Rozwój (30 projektów), a wartościowo projekty RPO WM – 373,3 mln zł (UE: 310,2 mln zł).

Tabela 6.

Liczba i wartość projektów wpisujących się w cel tematyczny 3, realizowanych na terenie województwa małopolskiego

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie z UE
		w mln zł	
Ogółem			
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	26	312,2	134,2
066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	15	52,4	41,6
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu <i>spin-off</i> i <i>spin-out</i>)	9	321,8	268,9
Razem	50	686,4	444,7
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój			
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	26	312,2	134,2
066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	0	0	0
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu <i>spin-off</i> i <i>spin-out</i>)	4	0,9	0,3
Razem	30	313,1	134,5
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020			
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	0	0	0
066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	15	52,4	41,6
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu <i>spin-off</i> i <i>spin-out</i>)	5	320,9	268,6
Razem	20	373,3	310,2

Źródło: opracowanie własne

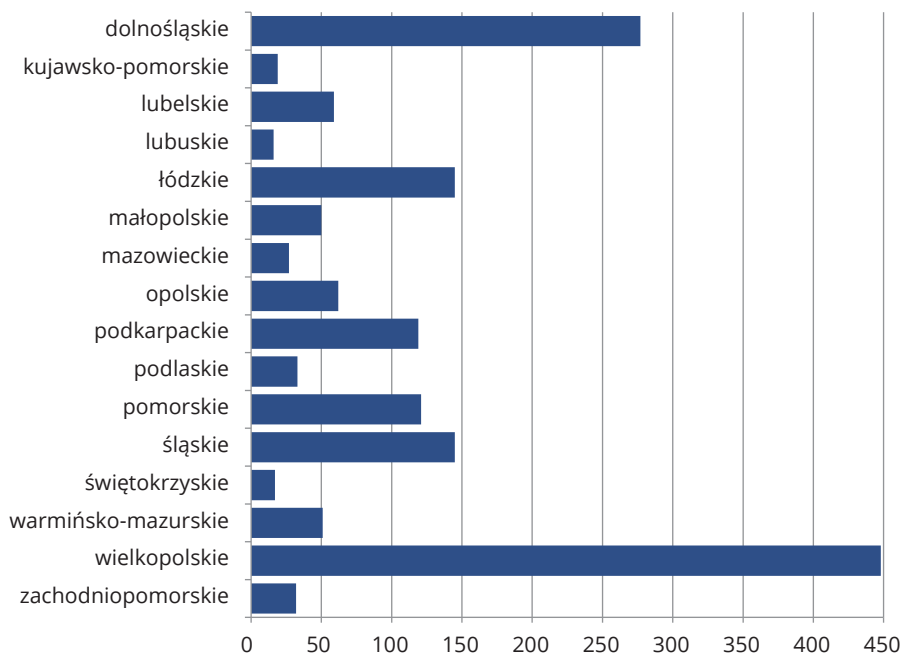
Wysoka wartość projektów z RPO WM wynika z dwóch projektów Banku Gospodarstwa Krajowego: „Zintegrowany projekt wsparcia instrumentów finansowych w Małopolsce – w zakresie poddziałania 3.4.2 Instrumenty finansowe dla MŚP – powyżej 24 miesięcy” o wartości 208,5 mln zł (UE: 177,2 mln zł) oraz „Zintegrowany projekt wsparcia instrumentów finansowych w Małopolsce – w zakresie oddziaływania 3.4.1 Instrumenty finansowe dla MŚP – wczesna faza rozwoju” o wartości 104,2 mln zł (UE: 88,6 mln zł), przy czym obydwa wskazane projekty stanowią jedynie mechanizm redystrybucji środków finansowych. Kolejne miejsca zajmują już projekty z PO Inteligentny Rozwój: „Utworzenie Centrum Produkcji Preparatów Fagowych Biophage Pharma S.A.” – projekt o wartości 45,0 mln zł (UE: 20,0 mln zł), „Wdrożenie innowacyjnego produktu w firmie TM Technologie Sp. z o.o.” – projekt o wartości 23,0 mln zł (UE: 8,4 mln zł), „Innowacyjne ekologiczne

preparaty bezbiocydowe zapobiegające biodegradacji drewna i podłoży mineralnych” – projekt Dragon Poland sp. z o.o. sp.k. o wartości 22,8 mln zł (UE: 4,7 mln zł).

Na tle kraju Małopolska znajduje się na 10. pozycji pod względem liczby realizowanych projektów i na 7. miejscu pod względem ich wartości. W obydwu kategoriach dominuje województwo wielkopolskie, wyprzedzając województwo dolnośląskie (liczba projektów) i podkarpackie (wartość projektów). W całym kraju zarejestrowano 1 637 projektów z omawianego celu tematycznego.

Wykres 8.

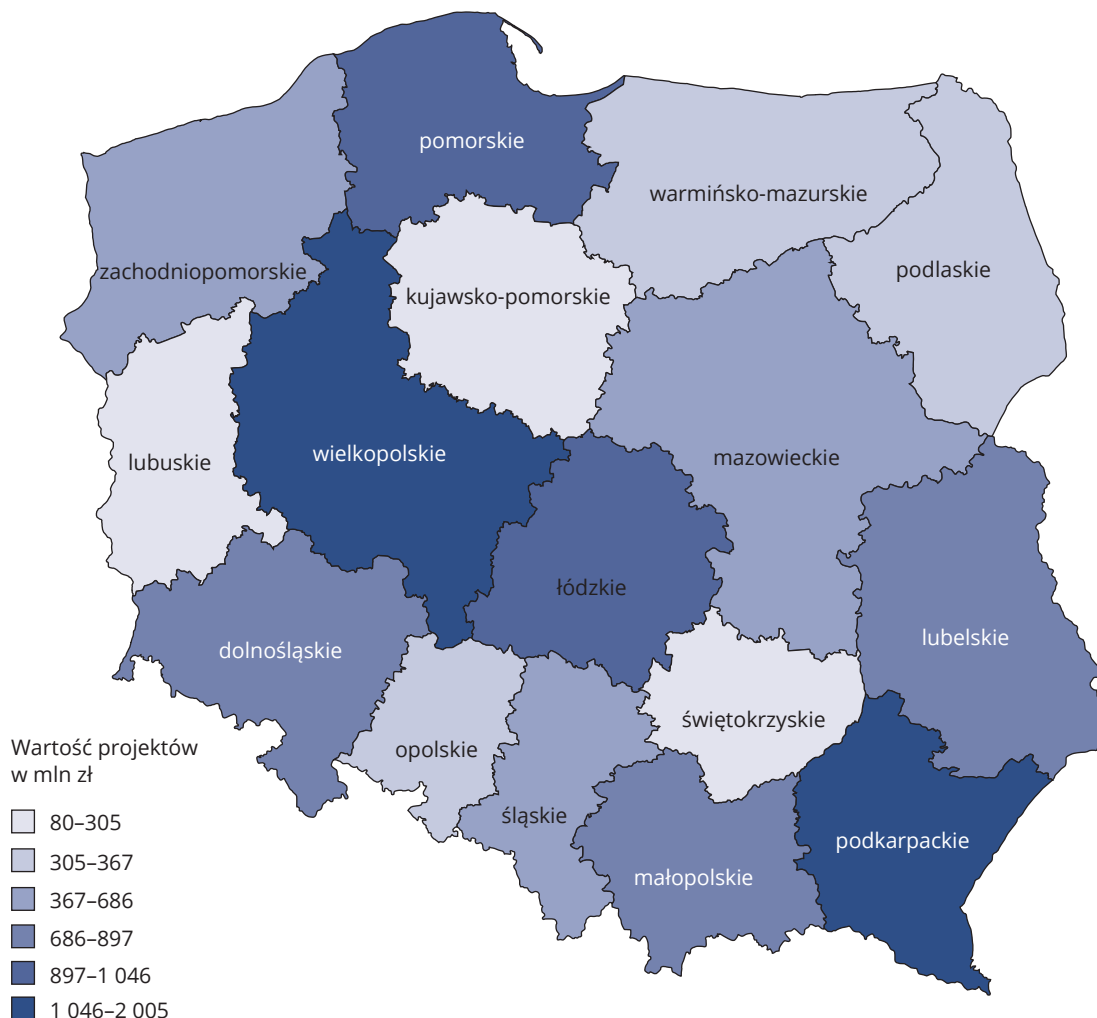
Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 3. „Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Mapa 3.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 3. „Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

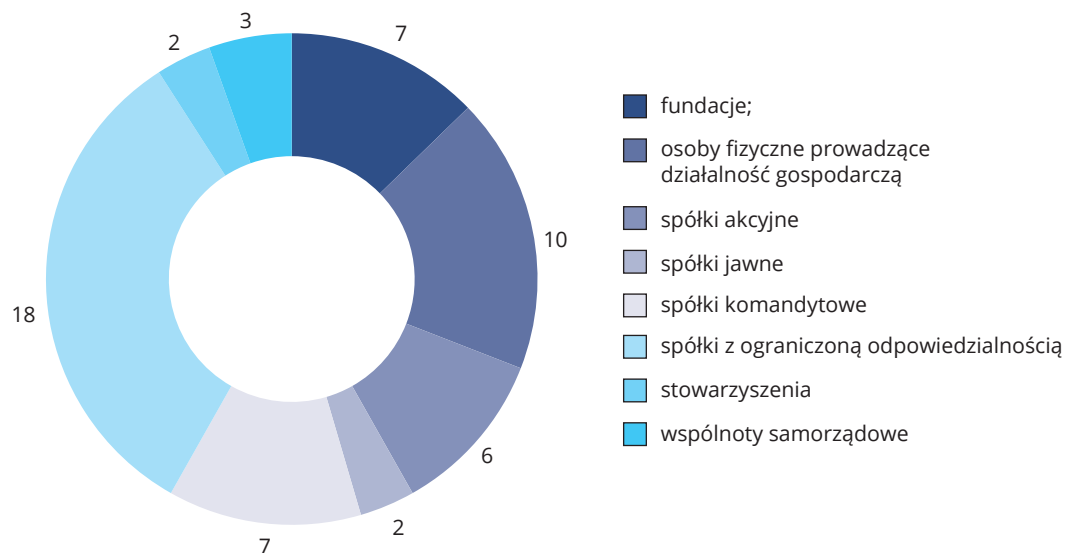

Źródło: opracowanie własne

Projekty zaliczone do celu tematycznego 3 realizowało pod koniec 2016 roku **55 beneficjentów** mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, spośród których 32 realizowało projekty finansowane z PO Inteligentny Rozwój, 17 – projekty z RPO Województwa Małopolskiego, 3 – projekty z RPO Województwa Dolnośląskiego oraz po jednym beneficjencie realizowało projekty zaliczone do RPO województwa śląskiego, województwa łódzkiego oraz PO Polska Wschodnia. Wśród beneficjentów 78,2% stanowią podmioty gospodarcze, przy czym 7 z nich to mikroprzedsiębiorstwa, 13 – małe przedsiębiorstwa, 21 – średnie przedsiębiorstwa i 2 – duże przedsiębiorstwa.

Wykres 9.

Struktura wg form prawnych beneficjentów środków unijnych mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, realizujących projekty wpisujące się w cel tematyczny 3, wraz z liczbą jednostek

Źródło: opracowanie własne

W porównaniu z innymi województwami Małopolska zajmuje 9. miejsce pod względem liczby beneficjentów środków przeznaczonych na realizację celu tematycznego 3. Oczywiście należy cały czas brać pod uwagę, że podział środków dopiero się zaczyna i zarówno liczba beneficjentów, jak i lokata będzie się zmieniać z miesiąca na miesiąc.

Tabela 7.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 3 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów
dolnośląskie	263
kujawsko-pomorskie	21
lubelskie	38
lubuskie	11
łódzkie	129
małopolskie	55
mazowieckie	59
opolskie	61
podkarpackie	91
podlaskie	25
pomorskie	120
śląskie	144
świętokrzyskie	16
warmińsko-mazurskie	46
wielkopolskie	429
zachodniopomorskie	28
Razem	1 536

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

CT4 obejmuje działania związane ze zmniejszeniem uciążliwości gospodarki dla środowiska naturalnego poprzez zwiększenie efektywności energetycznej, obniżenie emisji zanieczyszczeń i zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii (OZE).

Cel ten jest realizowany przy wykorzystaniu wsparcia z dwóch programów finansowanych z odmiennych funduszy: PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 finansowanego z Funduszu Spójności i RPO Województwa Małopolskiego finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W ramach **RPO WM** w bieżącej perspektywie dostępnych jest **404,3 mln euro ze środków unijnych**, do których wkład krajowy wynosi minimum 71,3 mln euro, rozdzielone pomiędzy cele tematyczne:

- 4a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – 65,0 mln euro ze środków unijnych, wymagające współfinansowania krajowego w wysokości co najmniej 11,5 mln euro,
- 4b: Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach – 19,0 mln euro z EFRR plus 3,4 mln euro wsparcia ze środków krajowych,
- 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym – 96,0 mln euro z funduszy unijnych + 16,9 mln euro środków krajowych,
- 4e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu – 224,3 mln euro z Unii i 39,6 mln euro z zasobów krajowych.

Z **PO IS 2014–2020** potencjalnie dostępne jest **4 127,6 mln euro z FS**, które muszą być dofinansowane kwotą co najmniej 722,7 mln euro z funduszy krajowych. Środki te rozdzielone są na sześć celów tematycznych:

- 4.i: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – 300,0 mln euro z FS + 52,9 mln euro wkładu krajowego,
- 4.ii: Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach – 150,3 mln euro z FS + 26,5 mln euro wkładu krajowego,
- 4.iii: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym – 476,7 mln euro z FS + 78,8 mln euro wkładu krajowego,

- 4.iv: Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia – 102,0 mln euro z FS i 17,6 mln euro minimalnego wkładu krajowego,
- 4.v: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych, mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu – 2 798,3 mln euro z funduszy unijnych + 493,8 mln euro wsparcia krajowego,
- 4.vi: Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe – 300,2 mln euro z FS i 53,0 mln euro z funduszy krajowych.

W ramach celu tematycznego 4 na terenie województwa małopolskiego realizowanych było w sumie **6 projektów o wartości 624,8 mln zł (UE: 354,2 mln zł)**, w tym 5 projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego o wartości 310,5 mln zł (UE: 229,3 mln zł) oraz 1 projekt w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 o wartości 314,4 mln zł (UE: 124,9 mln zł).

Tabela 8.

Liczba i wartość projektów wpisujących się w cel tematyczny 4 realizowanych na terenie województwa małopolskiego

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość	
		Dofinansowanie z UE	
w mln zł			
Ogółem			
014 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	1	104,2	88,6
043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	4	518,8	264,4
090 Ścieżki rowerowe i piesze	1	1,8	1,2
Razem	6	624,8	354,2
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020			
014 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	1	104,2	88,6
043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	3	204,4	139,5
090 Ścieżki rowerowe i piesze	1	1,8	1,2
Razem	5	310,5	229,3
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020			
014 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	0	0	0
043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	1	314,4	124,9
090 Ścieżki rowerowe i piesze	0	0	0
Razem	1	314,4	124,9

Źródło: opracowanie własne

Projekty związane z infrastrukturą na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocji dotyczą:

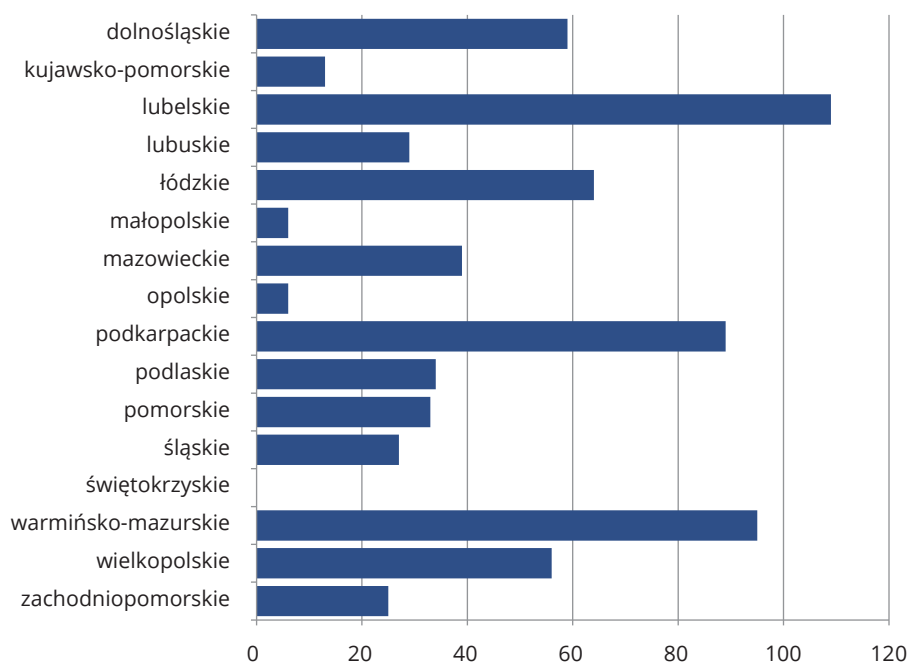
- w ramach środków z POIS zakupu 35 szt. nowoczesnego, niskopodłogowego taboru tramwajowego – projekt Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie o wartości 314,4 mln zł (UE:124,9 mln zł),
- w ramach RPO WM zakupu niskopodłogowych i niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii aglomeracyjnych (wspólny projekt Miasta Krakowa i ościennych gmin w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych) o wartości 175,6 mln zł (UE: 115,7 mln zł); budowy przystanku kolejowego Kraków-Sanktuarium integrującego SKA, transport publiczny oraz indywidualny, elementy infrastruktury rowerowej, w tym obiekty Bike & Ride, o wartości 27,5 mln zł (UE: 22,7 mln zł); budowy obiektu typu P+R w Zabierzowie o wartości 1,3 mln zł (UE: 1,1 mln zł).

Projektem w ramach kategorii 014 jest projekt Banku Gospodarstwa Krajowego, dotyczący dystrybucji środków finansowych przeznaczonych dla beneficjentów ostatecznych realizujących głęboką modernizację energetyczną wielorodzinnych budynków mieszkaniowych.

Na tle pozostałych województw Małopolska z 6 realizowanymi projektami zajmuje, razem z województwem opolskim, przedostatnie miejsce w kraju, przed województwem świętokrzyskim, gdzie nie realizowano żadnego projektu. Liderem jest województwo lubelskie ze 109 projektami. Różnica wynika z odmiennego charakteru projektów realizowanych w innych województwach, gdzie dominują projekty związane z termomodernizacją obiektów oraz instalacją ogniw fotowoltaicznych i innych OZE. Łącznie w Polsce realizowanych jest 690 projektów z CT4.

Wykres 10.

Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 4. „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach”

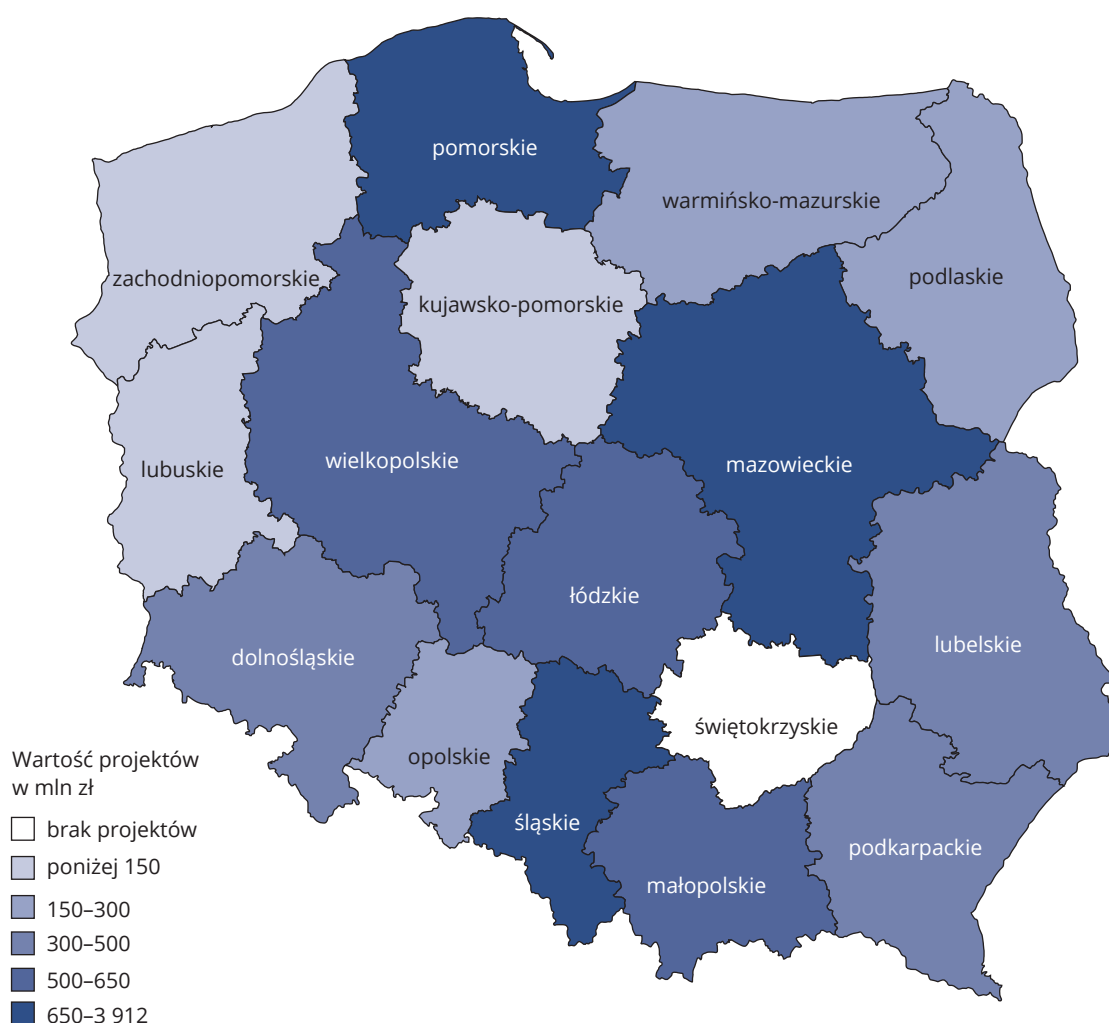
Źródło: opracowanie własne

Pod względem wartości projektów **Małopolska zajmuje 4. miejsce** w kraju po województwie mazowieckim, śląskim i pomorskim. Niewielka liczba projektów, a jednocześnie ich wysoka wartość skutkuje najwyższymi wartościami jednostkowymi projektów w województwie małopolskim w stosunku do wszystkich województw – średnio 104,1 mln zł/projekt, wobec 14,3 mln w skali całego kraju. Drugim województwem z najwyższą wartością jednostkową projektu jest województwo mazowieckie – 100,3 mln zł/projekt, a trzecim województwo opolskie – 49,9 mln zł/projekt.

Mapa 4.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 4. „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Projekty z zakresu celu tematycznego „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” realizują **4 podmioty z terenu województwa małopolskiego**: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie, Gmina Miejska Kraków, Gmina Zabierzów i Tauron Dystrybucja SA. Projekty tych beneficjentów finansowane są z PO Infrastruktura i Środowisko (zakup niskopodłogowego taboru tramwajowego), RPO Województwa Małopolskiego

(zakup niskopodłogowego taboru autobusowego, budowa przystanku kolejowego Kraków-Sanktuarium, budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Teligi i Ćwiklińskiej, węzeł przesiadkowy z parkingiem P+R w Zabierzowie) oraz RPO Województwa Dolnośląskiego (budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej o napięciu SN i nn umożliwiająca przyłączanie jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE na terenie województwa dolnośląskiego).

Tabela 9.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 4 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów
dolnośląskie	39
kujawsko-pomorskie	13
lubelskie	102
lubuskie	28
łódzkie	52
małopolskie	4
mazowieckie	42
opolskie	4
podkarpackie	82
podlaskie	29
pomorskie	27
śląskie	27
warmińsko-mazurskie	85
wielkopolskie	53
zachodniopomorskie	23
Razem	612

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem

CT5 zdefiniowany został jako zestaw działań dążących do zwiększenia odporności obszarów i sektorów wrażliwych na zmiany klimatu oraz do stworzenia i rozwoju systemów zarządzania zagrożeniami.

Finansowanie celu tematycznego 5 pochodzi w przypadku RPO Województwa Małopolskiego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości **31,0 mln euro**, do którego wymagany wkład krajowy wynosi 5,5 mln euro, oraz z Funduszu Spójności w przypadku PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 w wysokości **700,0 mln euro** (plus co najmniej 123,5 mln euro wkładu krajowego). Ten drugi składnik finansowania CT należy traktować jako potencjalny dla podmiotów z Małopolski.

Cała kwota z obydwu funduszy zaliczona jest do jednego priorytetu inwestycyjnego:

5b/5ii: Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

Na terenie Małopolski realizowane były **4 projekty** zaliczone do omawianego celu tematycznego, wszystkie w ramach RPO WM, o wartości **30,8 mln zł (UE: 12,9 mln zł)**. Wszystkie te projekty zaliczone są do jednej kategorii interwencji:

087: Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodziami, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami.

Projektami realizowanymi na terenie województwa małopolskiego były:

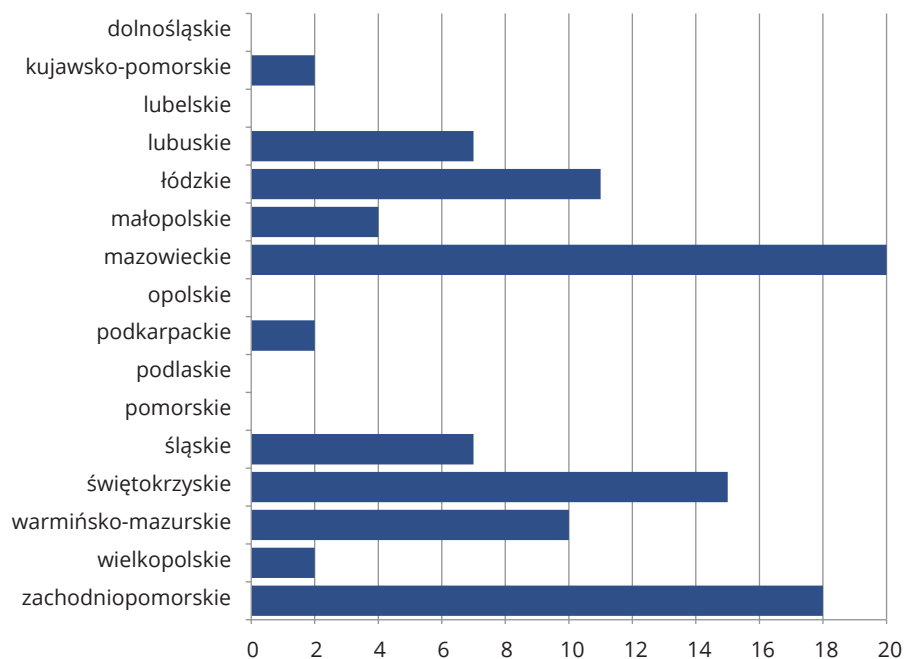
- „Bezpieczna Małopolska – samochody strażackie”. Przedmiotem projektu jest zakup dwóch rodzajów środków trwałych: nowych samochodów ratowniczo-gaśniczych w liczbie 34 sztuk oraz 34 sztuk systemów monitoringu środowiskowego (detektorów wielogazowych) dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) z obszaru województwa małopolskiego, o łącznej wartości 25,5 mln zł (UE: 9,9 mln zł);
- „Wsparcie służb ratowniczych”. Przedmiotem projektu jest realizacja zadań związanych z pracą służb ratowniczych obejmującą prowadzenie akcji ratowniczych i walkę ze skutkami katastrof, w szczególności powodzi, na obszarze gmin należących do Związku Gmin Ziemi Gorlickiej, w tym dostawa sprzętu technicznego, specjalistycznych wozów pożarowych służących do prowadzenia akcji ratowniczych o charakterze technicznym, drogowym, pożarowym i przeciwpowodziowym, do jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w 7 gminach Związku. Projekt o wartości 4,5 mln zł (UE: 2,4 mln zł);
- „Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom Powiatu Limanowskiego poprzez stworzenie systemu monitorowania i ostrzegania przed klęskami żywiołowymi oraz zakup niezbędnego wyposażenia” – o wartości 0,6 mln zł (UE: 0,4 mln zł);
- „System łączności i zarządzania na terenie Miasta Nowego Sącza” – projekt o wartości 0,2 mln zł (UE: 0,2 mln zł);

W skali kraju Małopolska zajmuje 8. miejsce wśród 11 województw realizujących projekty wpisujące się w omawiany cel tematyczny. Znaczący udział w wartościach ogółem mają projekty o charakterze ogólnokrajowym – łącznie 17 projektów o wartości 861,9 mln zł (UE: 613,2 mln zł).

W kraju realizowanych jest 113 projektów zaliczonych do celu tematycznego 5.

Wykres 11.

Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 5. „Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”

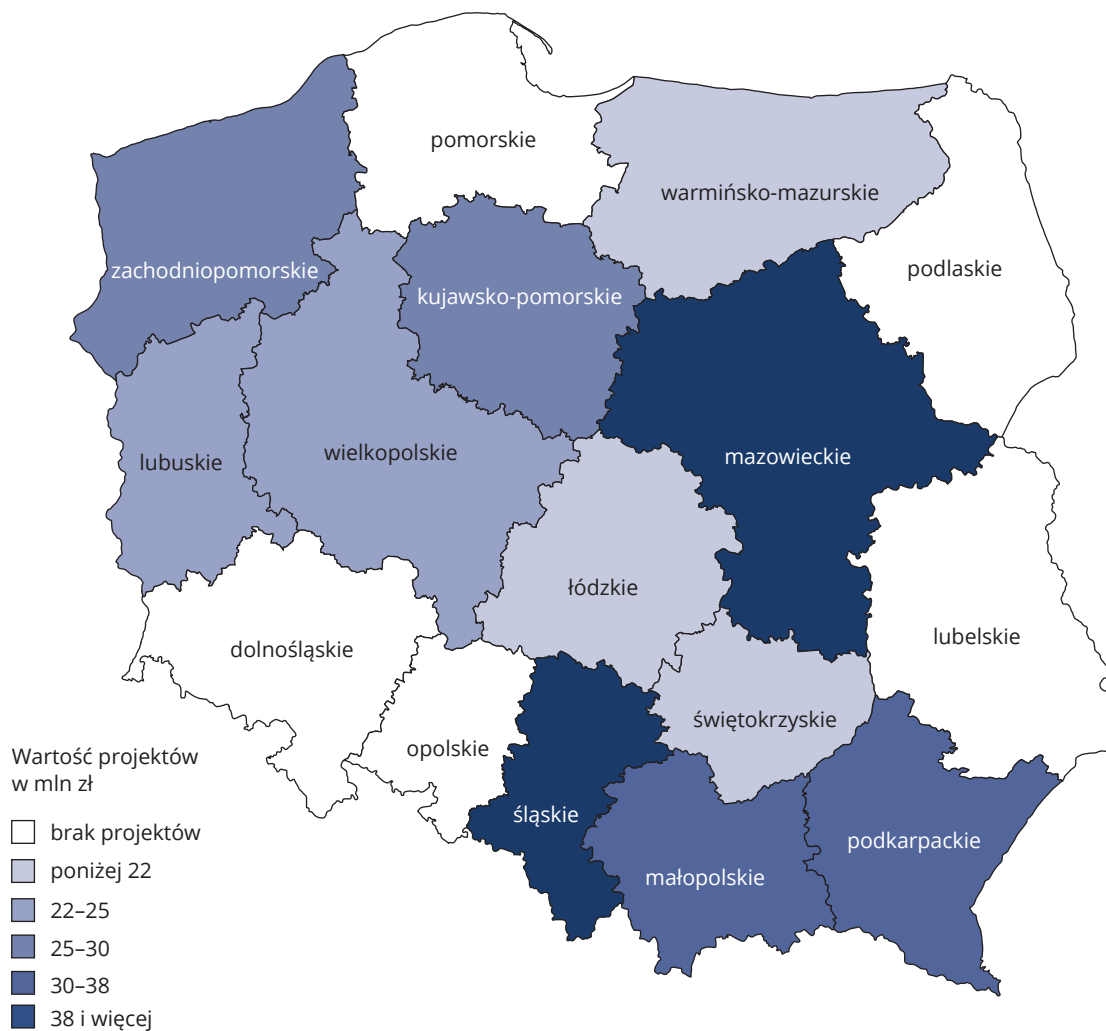

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę wartość realizowanych projektów, Małopolska lokuje się na 4. miejscu w kraju, przy czym wysoką pozycję zawdzięcza dużemu dofinansowaniu z własnych środków, na poziomie 58,1% wartości całkowitej projektów (jedynie województwo śląskie wykazało wyższy udział własnych środków w wysokości 77,2%).

Mapa 5.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 5. „Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Projekty wpisujące się w CT5 realizują 4 beneficjenci mający siedzibę na terenie naszego województwa: Województwo Małopolskie, miasto Nowy Sącz, Powiat Limanowski, Związek Gmin Ziemi Gorlickiej.

Tabela 10.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 5 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów
kujawsko-pomorskie	1
lubuskie	6
łódzkie	11
małopolskie	4
mazowieckie	26
podkarpackie	1
śląskie	10
świętokrzyskie	15
warmińsko-mazurskie	10
wielkopolskie	2
zachodniopomorskie	18
Razem	104

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

CT6 obejmuje przedsięwzięcia z zakresu zmniejszania presji na środowisko naturalne (gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, poprawa stanu środowiska na terenach zdegradowanych, ochrona bioróżnorodności), a także zwiększanie efektywności wykorzystania zasobów m.in. w ramach dziedzictwa kulturowego.

Cel tematyczny 6 finansowany jest w zakresie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w **wysokości 211,8 mln euro**. Do wielkości tej konieczne jest współfinansowanie krajowe w kwocie co najmniej 37,4 mln euro. Środki podzielone zostały na 5 priorytetów inwestycyjnych:

- 6a: Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie – 11,8% alokacji na CT6 w RPO WM,
- 6b: Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie – 38,7% alokacji,
- 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego – 37,3% alokacji,

- 6d: Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę – 4,7% alokacji,
- 6e: Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu – 7,4%.

Dla beneficjentów dostępne są również środki przeznaczone na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, finansowane z dwóch funduszy: Funduszu Spójności w kwocie 2 808,2 mln euro i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 467,3 mln euro. Obydwie alokacje muszą być współfinansowane ze środków krajowych w minimalnej wysokości – odpowiednio: 495,6 mln euro i 86,2 mln euro.

Fundusze pochodzące z EFRR przeznaczone są na finansowanie wyłącznie jednego priorytetu inwestycyjnego: 6.c – Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Natomiast środki z Funduszu Spójności podzielone zostały na 4 priorytety inwestycyjne:

- 6.i: Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie – 33,2% alokacji z FS na CT6,
- 6.ii: Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie – 57,7% alokacji,
- 6.iii: Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program Natura 2000 i zieloną infrastrukturę – 5,6%,
- 6.iv: Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu – 3,5% alokacji.

Na terenie Małopolski realizowanych było **26 projektów** wpisujących się w CT6, w tym 18 w ramach PO Infrastruktura i Środowisko i 8 w ramach RPO Województwa Małopolskiego. **Łączna wartość projektów wyniosła 525,7 mln zł (UE: 310,3 mln zł)**, z czego na projekty z POIS przypada 97,0% wartości (w przypadku wkładu unijnego 95,8%). Poziom współfinansowania krajowego wyniósł 41,0%.

Tabela 11.

Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 6

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie z UE
		w mln zł	
Ogółem			
022 Oczyszczanie ścieków	11	380,4	208,3
085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	11	20,6	16,4
086 Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	1	11,5	8
094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	3	113,2	77,6
Razem	26	525,7	310,3
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020			
022 Oczyszczanie ścieków	11	380,4	208,3
085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	3	4,7	3,3
086 Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	1	11,5	8
094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	3	113,2	77,6
Razem	18	509,8	297,2
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020			
022 Oczyszczanie ścieków	0	0	0
085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	8	15,9	13,1
086 Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	0	0	0
094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	0	0	0
Razem	8	15,9	13,1

Źródło: opracowanie własne

Najbardziej kosztownym wg stanu na koniec 2016 roku był projekt pod nazwą „Rozbudowa i przebudowa ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Bochni wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii...”, realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Bochni, o wartości 93,8 mln zł (UE: 46,2 mln zł). Kolejnym jest projekt Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Muszynie: „Uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna” o wartości 76,1 mln zł (UE: 39,6 mln zł). Trzecim jest projekt Miejskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Kętach: „Uzupełnienie niedoborów systemu ściekowego w Aglomeracji Kęty poprzez budowę kanalizacji sanitarnej w Bulowicach oraz rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Kętach” o wartości 52,0 mln zł (UE: 35,9 mln zł).

Znaczące wartości miały również projekty związane z zasobami kultury: „Krzysztofory od nowa – Muzeum Kompletne: modernizacja i remont konserwatorski Pałacu Krzysztofory...” – projekt

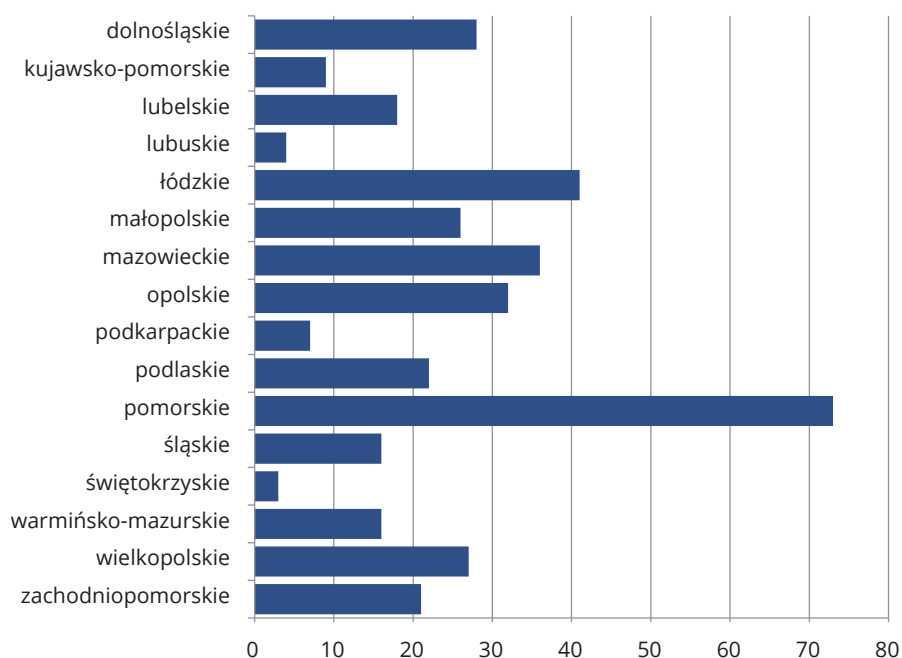
realizowany przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa o wartości 42,0 mln zł (UE: 29,0 mln zł), „Rewaloryzacja zabytkowej siedziby Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie na potrzeby nowoczesnego muzeum nauki i techniki” o wartości 40,8 mln zł (UE: 28,3 mln zł), „Adaptacja budynku «Starego Teatru» na działalność Międzynarodowego Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu” o wartości 30,3 mln zł (UE: 20,3 mln zł).

Z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego realizowane były mniejsze projekty, związane z ochroną różnorodności biologicznej, np. „HOLENDERKA – Ochrona rzadkich gatunków roślin *ex situ* poprzez remont szklarni «Holenderka» oraz przebudowa ścieżek edukacji przyrodniczej na terenie Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego” o wartości 5,0 mln zł (UE: 4,2 mln zł) czy „Ochrona cennego przyrodniczo obszaru Pustyni Błędownskiej oraz jego promocja” – projekt gminy Klucze o wartości 2,0 mln zł (UE: 1,7 mln zł).

Na tle całego kraju województwo małopolskie plasuje się na 7. miejscu pod względem liczby projektów realizowanych na swoim terenie (liderem jest województwo pomorskie z 73 projektami, przed łódzkim, na terenie którego odnotowano 41 projektów), i jednocześnie na 3. miejscu pod względem wartości (po województwie mazowieckim i pomorskim). W Polsce realizowanych jest 371 projektów zaliczonych do CT6.

Wykres 12.

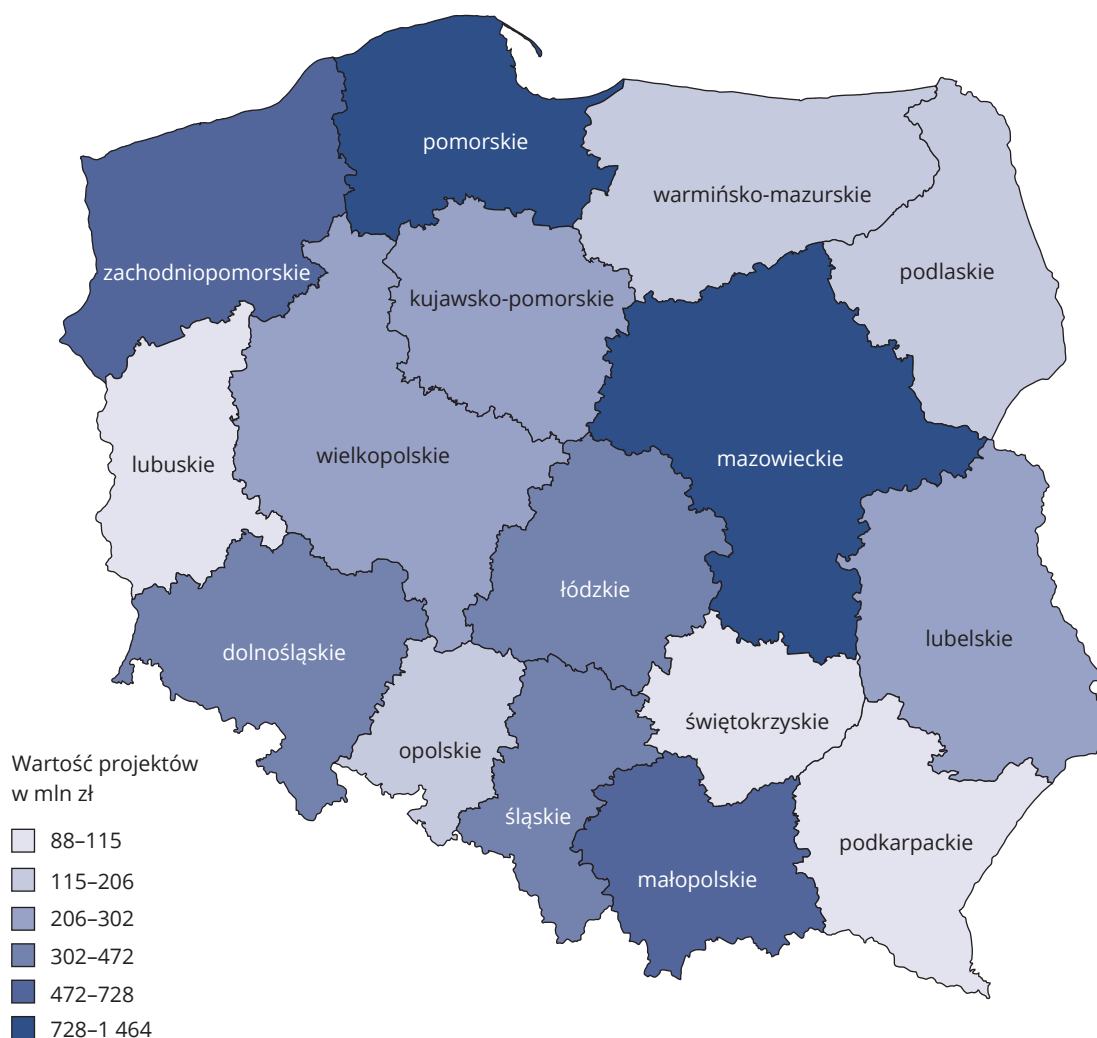
Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 6. „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Mapa 6.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 6. „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

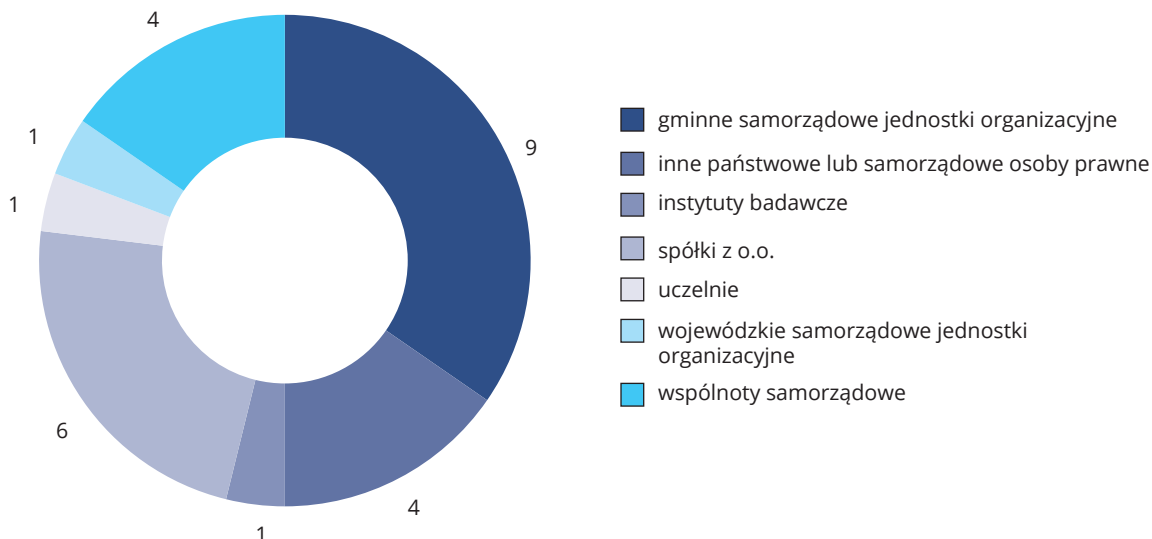

Źródło: opracowanie własne

Realizacji projektów wpisujących się w CT6 podjęto się **26 beneficjentów** mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego. Przeszło połowę stanowią samorządy, ich związki bądź ich jednostki organizacyjne.

Wykres 13.

Struktura wg form prawnych beneficjentów środków unijnych mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, realizujących projekty wpisujące się w cel tematyczny 6, wraz z liczbą jednostek

Źródło: opracowanie własne

Beneficjenci z Małopolski realizujący projekty zaliczone do CT6 prowadzą działalność głównie w zakresie dostawy wody, gospodarowania ściekami i odpadami oraz rekultywacji – 11 podmiotów oraz działalnością związaną ze środowiskiem naturalnym i zmianami klimatu – 9 podmiotów.

W ujęciu ogólnopolskim, pod względem liczby beneficjentów Małopolska wraz z zachodniopomorskim zajmują 5.-6. miejsce.

Tabela 12.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 6 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów
dolnośląskie	25
kujawsko-pomorskie	6
lubelskie	16
lubuskie	3
łódzkie	35
małopolskie	26
mazowieckie	37
opolskie	27
podkarpackie	8
podlaskie	17
pomorskie	66
śląskie	16
świętokrzyskie	3
warmińsko-mazurskie	12
wielkopolskie	26
zachodniopomorskie	15
Razem	338

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu oraz poprawa najważniejszych infrastruktur sieciowych

CT7 podejmować będzie zadania w zakresie zwiększenia dostępności transportowej kraju w układzie europejskim oraz krajowym (powiązania drogowe i kolejowe), a także podniesienia poziomu bezpieczeństwa systemu transportowego oraz rozwoju alternatywnych form transportu (wodnego i intermodalnego).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego otrzymał alokację ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości **390,5 mln euro** na realizację projektów związanych z osiągnięciem celu tematycznego 7. Kwota ta musi zostać dofinansowana nakładem 68,9 mln euro ze środków krajowych. Środki te przeznaczone zostaną na dwa priorytety inwestycyjne:

- 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi – 74,4% kwoty ogółem,
- 7d: Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu – 25,6% kwoty ogółem.

Szczególnie duże kwoty (największe w skali wszystkich celów tematycznych) dostępne są jednak w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 – łącznie 18 512,4 mln euro pochodzących z Funduszu Spójności (78,6%) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (21,4%). Minimalna kwota dofinansowania krajowego do środków europejskich wynosi 3 273,7 mln euro. Przyznane środki europejskie w ramach PO IŚ 2014–2020 podzielone zostały na 6 priorytetów inwestycyjnych:

- 7a: Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T (infrastruktura drogowa dla miast) – 1 188,1 mln euro,
- 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi – 1 782,2 mln euro,
- 7e: Zwiększenie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw poprzez rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii oraz poprzez integrację rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych – 1 000,0 mln euro,
- 7i: Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T (transport kolejowy) – 719,4 11 mln euro,
- 7ii: Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej – 1 382,3 mln euro,
- 7iii: Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu – 1 440,4 mln euro.

Na koniec 2016 roku w województwie małopolskim realizowanych było **7 projektów** wpisujących się w cel tematyczny 7 o wartości **1 766,8 mln zł (UE: 1 020,8 mln zł)**.

Tabela 13.

Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 7.

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie z UE
			w mln zł
Ogółem			
024 Kolej (sieć bazowa TEN-T)	1	343,5	203,6
026 Inne koleje	1	348,2	187,8
029 Autostrady i drogi TEN-T – sieć kompleksowa (nowo budowane)	1	679,1	320,3
031 Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)	3	209,1	156,4
033 Drogi TEN-T przebudowane lub zmodernizowane	1	187,0	152,7
Razem	7	1 766,8	1 020,8
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020			
024 Kolej (sieć bazowa TEN-T)	1	343,5	203,6
026 Inne koleje	1	348,2	187,8
029 Autostrady i drogi TEN-T – sieć kompleksowa (nowo budowane)	1	679,1	320,3
031 Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)	0	0	0
033 Drogi TEN-T przebudowane lub zmodernizowane	1	187,0	152,7
Razem	4	1 557,7	864,4
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020			
026 Inne koleje	0	0	0
031 Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)	3	209,1	156,4
033 Drogi TEN-T przebudowane lub zmodernizowane	0	0	0
Razem	3	209,1	156,4

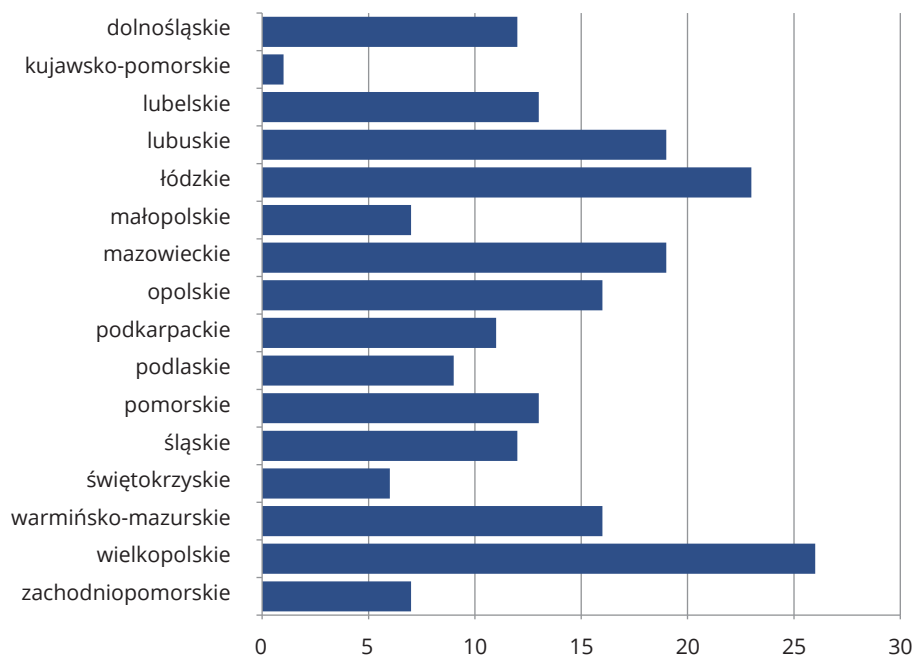
Źródło: opracowanie własne

Spośród tych projektów największą inwestycją jest budowa drogi ekspresowej S7, odc. Kraków Igołomska – węzeł Christo Botewa, przed budową łącznicy kolejowej Kraków Zabłocie – Kraków Krzemionki. Ze środków RPO WM finansowane są m.in. obwodnice Bobrka i Miechowa.

W całym kraju realizowanych jest 200 projektów zaliczonych do celu tematycznego 7, najwięcej w Wielkopolsce – 26 i w województwie łódzkim – 23. Małopolska zajmuje 13. miejsce, razem z województwem zachodniopomorskim.

Wykres 14.

Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 7. „Promowanie zrównoważonego transportu oraz poprawa najważniejszych infrastruktur sieciowych” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

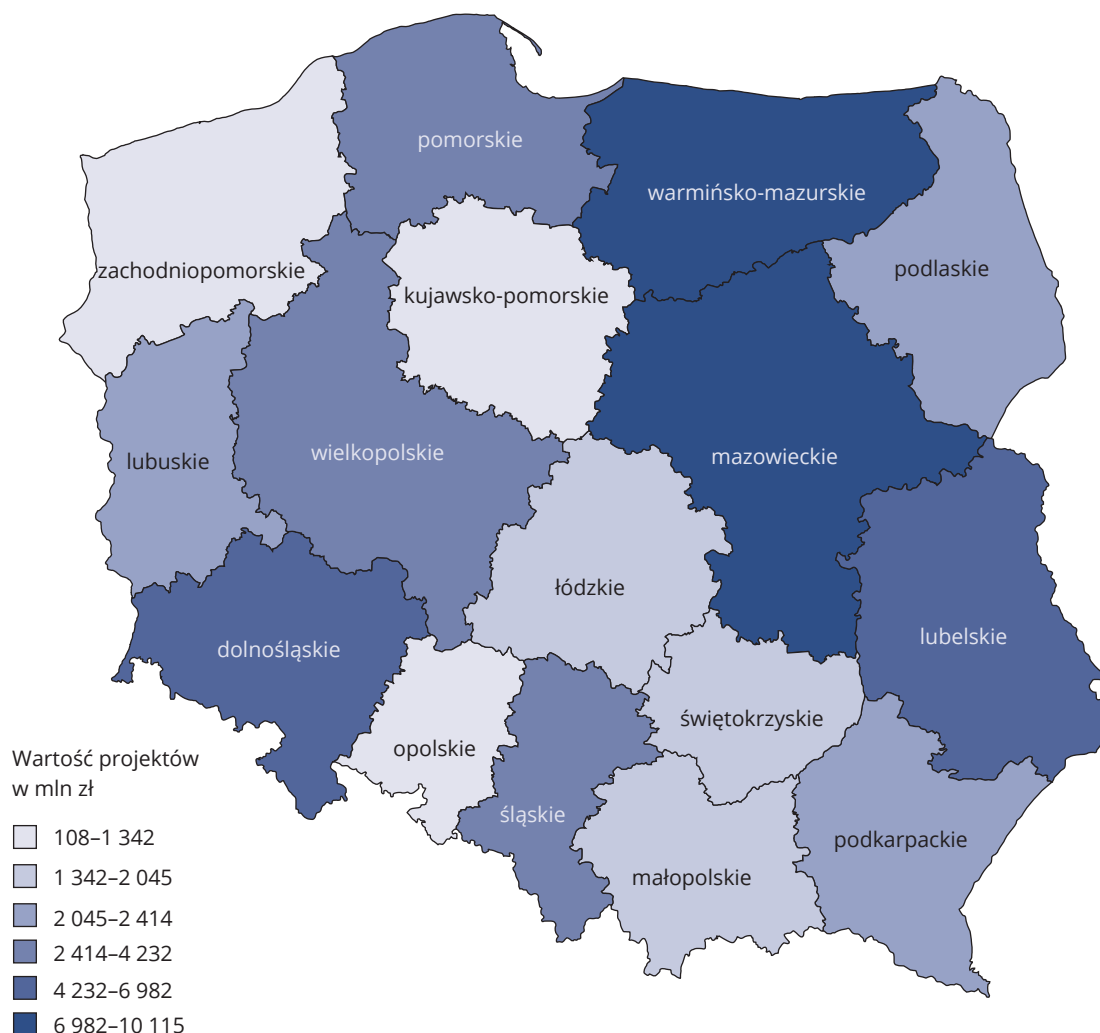

Źródło: opracowanie własne

Po względem wartości realizowanych projektów pozycja województwa małopolskiego jest nieznacznie wyższa – 12. lokata w kraju.

Mapa 7.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 7. „Promowanie zrównoważonego transportu oraz poprawa najważniejszych infrastruktur sieciowych” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Realizacji projektów wpisujących się w cel tematyczny 7 podjęto się w sumie 65 podmiotów w Polsce, w tym **2 beneficjentów mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego**: miasto Kraków i Województwo Małopolskie.

Tabela 14.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu priorytetowego 7 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów
dolnośląskie	3
lubelskie	3
lubuskie	3
łódzkie	11
małopolskie	2

Województwo	Liczba beneficjentów
mazowieckie	10
opolskie	1
podkarpackie	3
podlaskie	3
pomorskie	3
śląskie	6
świętokrzyskie	3
warmińsko-mazurskie	6
wielkopolskie	4
zachodniopomorskie	4
Razem	65

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

CT8 ukierunkowany został na bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy poprzez wsparcie przedsięwzięć związanych ze zwiększeniem możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, ułatwienie podejmowania decyzji o podjęciu pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz poprawę adaptacyjności osób aktywnych zawodowo i pracodawców sektora mikro-, małego i średnich przedsiębiorstw.

Alokacja **dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego** wyniosła w sumie **350,8 mln euro**, w tym 80,0 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, natomiast pozostała kwota, tj. 270,8 mln euro, pochodzi z Europejskiego Funduszu Społecznego. Minimalne wymagane współfinansowanie środkami krajowymi wynosi 14,1 mln euro w przypadku alokacji z EFRR i 47,8 mln euro w przypadku alokacji z EFS.

Środki z EFRR zakwalifikowane są do priorytetu inwestycyjnego:

8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój. W szczególności w ramach tego priorytetu wspierane będą różne rodzaje działalności mające wpływ na rozwój gospodarczy na danym terenie, w tym m.in.:

- przedsięwzięcia związane z wykorzystaniem i rozwojem specyficznych walorów miejscowości uzdrowiskowych, w szczególności poprzez inwestycje w ogólnodostępne obiekty i infrastrukturę uzdrowiskową oraz budowę i rozbudowę infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej w tych miejscowościach,

- przedsięwzięcia związane z wykorzystaniem i rozwojem lokalnych zasobów przyrodniczych lub krajobrazowych, realizowane w szczególności przez budowę i rozbudowę infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej (np. zagospodarowywanie turystyczne otoczenia zbiorników i cieków wodnych),
- przygotowanie terenów inwestycyjnych pod zagospodarowanie, zgodne z lokalnymi potencjałami rozwojowymi.

Zaplanowana interwencja powinna przyczynić się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej obszarów bazujących na zasobach przyrodniczych i przestrzennych, co z kolei przełoży się na stopniowy wzrost zatrudnienia, a w konsekwencji rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Na koniec 2016 roku nie podpisano żadnej umowy na realizację projektów z tego priorytetu inwestycyjnego.

Środki z EFS przypisane zostały do pięciu priorytetów inwestycyjnych:

- 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników – alokacja unijna w kwocie **124,8 mln euro**, przy minimalnym wsparciu krajowym w wysokości 22,0 mln zł. Środki wykorzystane będą do aktywizacji zawodowej osób po 50+, długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, niskowyzkwalifikowanych, kobiet oraz do wsparcia lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz zwiększania mobilności zawodowej;
- 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – w wysokości **50,0 mln euro** (plus min. 8,8 mln euro współfinansowania krajowego). Wsparcie jest ukierunkowane na wsparcie osób bezrobotnych i osób o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, ułatwiające im podjęcie działalności gospodarczej, poprzez: szkolenia, wsparcie finansowe zwrotne i bezzwrotne, wsparcie doradcze, konsultacje, szkolenia;
- 8iv: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę – alokacja w wysokości **25,0 mln euro** (zwiększona o co najmniej 4,4 mln dofinansowania krajowego), przeznaczona na inicjatywy mające na celu powrót lub wejście na rynek pracy osób zajmujących się opieką nad małymi dziećmi. W szczególności wsparciem objęte będą działania mające na celu stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3;
- 8v: Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian – wsparcie w wysokości **45,0 mln euro**, dofinansowane środkami krajowymi w wysokości co najmniej 7,9 mln euro. Wsparciu podlegać będą inicjatywy ukierunkowane na podnoszenie kompetencji kadr, nabywanie nowych umiejętności koniecznych do zaspokajania bieżących potrzeb rynku i podnoszących konkurencyjność przedsiębiorstwa;
- 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się – wsparcie w wysokości **26,0 mln euro** (plus min. 4,6 mln współfinansowania ze środków krajowych), ukierunkowane na osoby w wieku 50+ w zakresie m.in. ograniczenia uciążliwości pracy i wdrażania profilaktyki zdrowotnej, umożliwiające stopniową eliminację chorób powodujących dezaktywizację zawodową.

W ramach tego samego celu tematycznego potencjalnie dostępne są środki z **PO Wiedza Edukacja Rozwój** w wysokości **2 009,7 mln euro**, do których minimalny wkład krajowy wynosi 310,5 mln euro.

Specyfiką programu jest wydzielenie w ramach czterech celów tematycznych **środków na innowacje społeczne i współpracę międzynarodową** w łącznej wysokości **670,8 mln euro** (plus co najmniej 40,6 mln euro wkładu krajowego), podzielone pomiędzy CT8–11, przy czym z uwagi na wielotematyczność planowanych przedsięwzięć istnieje możliwość łączenia środków z różnych celów tematycznych. W ramach CT8 wydzielona kwota na innowacje społeczne wynosi 116,0 mln euro z Europejskiego Funduszu Społecznego i 7,0 mln euro wkładu krajowego.

Zasadnicze środki w ramach CT8 przypisane zostały do następujących priorytetów inwestycyjnych:

- 8ii: Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – **1 252,3 mln euro z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz 504,9 mln euro z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych**. Razem dostępnych będzie 1 757,1 mln euro, zwiększonych o 278,0 mln euro wkładu krajowego. W ramach CT finansowane będą działania obniżające bezrobocie, w tym nierejestrowane, wśród osób młodych;
- 8iv: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę – alokacja w wysokości **9,1 mln euro** (oraz 1,7 mln euro dofinansowania krajowego);
- 8v: Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian – alokacja w wysokości **64,5 mln euro** + dofinansowanie krajowe w wysokości 12,0 mln euro;
- 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się – **41,1 mln euro z EFS** i 7,7 mln euro dofinansowania krajowego;
- 8vii: Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące zwiększaniu ponadnarodowej mobilności pracowników, oraz systemy mobilności oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zainteresowanych podmiotów – **21,9 mln euro środków unijnych** i 4,1 mln euro dofinansowania krajowego.

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku na terenie Małopolski realizowane były **234 projekty** wpisujące się w cel tematyczny 8, o wartości **572,3 mln zł (UE: 505,5 mln zł)**, w tym 126 projektów z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego o wartości 294,1 mln zł (UE: 250,0 mln zł) i 108 projektów zaliczonych do PO Wiedza Edukacja Rozwój o wartości 278,2 mln zł (UE: 255,5 mln zł). Z tej ostatniej grupy 8 projektów o wartości 9,3 mln zł (UE: 8,8 mln zł) przeznaczonych było na innowacje społeczne i współpracę międzynarodową.

Tabela 15.

Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 8

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie z UE
		w mln zł	
Ogółem			
102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych i oddalonych od rynku pracy, m.in. poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	88	144,6	122,9
103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	97	269,4	247,7
104 Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	4	88,2	75
105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę	27	41,1	34,9
106 Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	12	24,5	20,8
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	1	0,4	0,3
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	3	3,5	3,3
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	1	0,2	0,2
119 Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia	1	0,4	0,3
Razem	234	572,3	505,5
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój			
102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych i oddalonych od rynku pracy, m.in. poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	0	0	0
103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	97	269,4	247,7

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie z UE
		w mln zł	
104 Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0
105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę	0	0	0
106 Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	5	4,3	3,6
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	1	0,4	0,3
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	3	3,5	3,3
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	1	0,2	0,2
119 Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia	1	0,4	0,3
Razem	108	278,2	255,5
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020			
102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych i oddalonych od rynku pracy, m.in. poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	88	144,6	122,9
103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	0	0	0
104 Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	4	88,2	75
105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę	27	41,1	34,9
106 Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	7	20,2	17,2
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	0	0	0

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie z UE
		w mln zł	
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	0	0	0
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	0	0	0
119 Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia	0	0	0
Razem	126	294,1	250

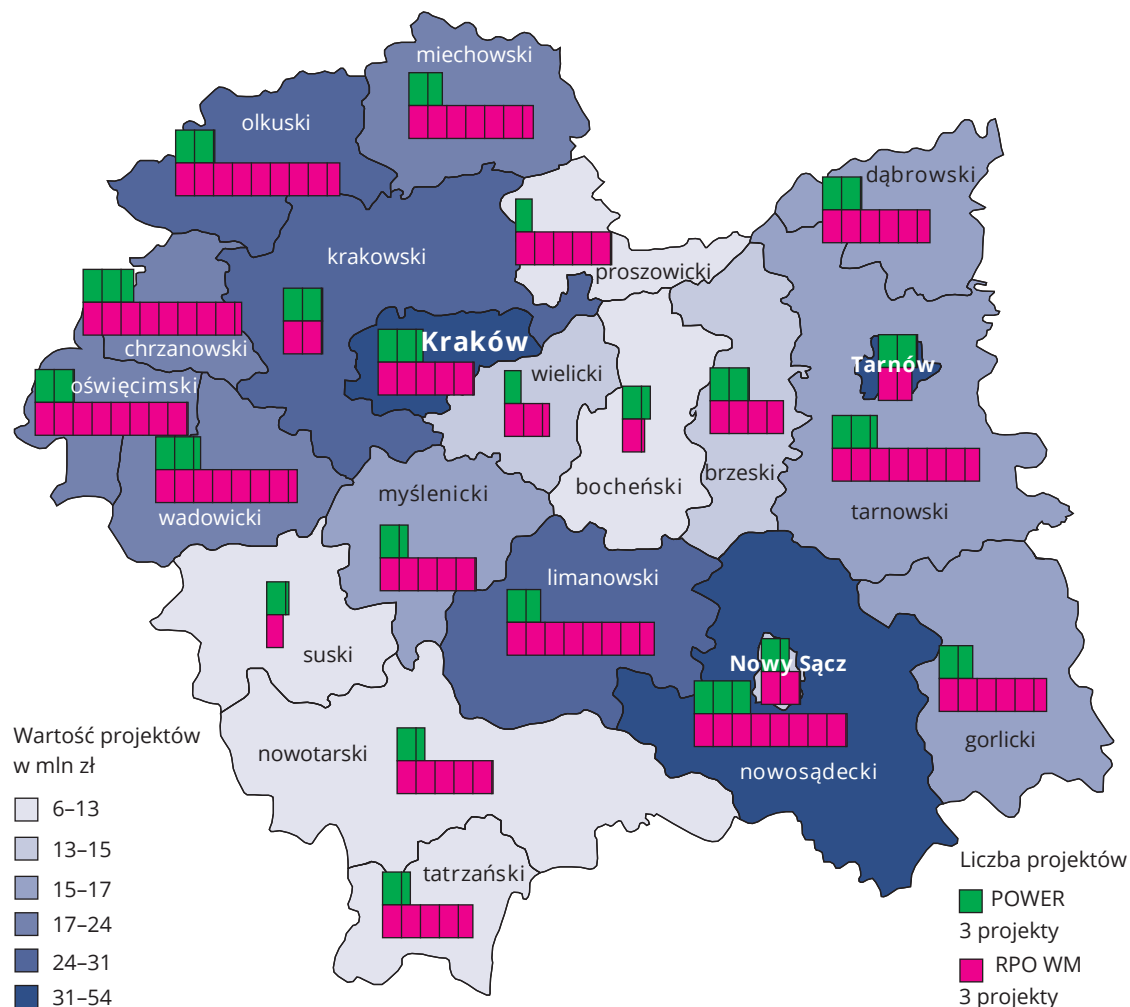
Źródło: opracowanie własne

Najwięcej projektów zaliczonych do CT8 realizowanych było w powiecie nowosądeckim – 35 projektów o wartości 33,6 mln zł (UE: 29,9 mln zł). Wśród nich na szczególną uwagę zasługuje dwuetapowy projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Nowosądeckim” o łącznej wartości obydwu etapów w wysokości 15,0 mln zł (UE: 13,8 mln zł) w ramach POWER oraz podobny, dwuetapowy projekt z RPO WM pn. „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie nowosądeckim” o wartości obydwu etapów w wysokości 5,3 mln zł (UE: 4,5 mln zł). Istotne dla lokalnych społeczności są również niewielkie projekty, które mogą znacznie przyczynić się do powrotu na rynek pracy młodych matek – np. „Utworzenie Żłobka *Bajkowa Kraina* w Biczycach Dolnych” – projekt z RPO WM o wartości 1,2 mln zł (UE: 1,0 mln zł).

Taka sama liczba projektów realizowana była w powiecie chrzanowskim. Sumaryczna wartość wyniosła 22,8 mln zł (UE: 20,0 mln zł). Również i w tym powiecie najwięcej środków przeznaczono na dwuetapowy projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Chrzanowskim” zaliczony do POWER, łącznie 6,0 mln zł (UE: 5,5 mln zł). Drugim pod względem wartości jest projekt RPO WM „Pozytywne żłobki w Małopolsce” o wartości 3,0 mln zł (UE: 2,6 mln zł).

Mapa 8.

Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 8 w powiatach województwa małopolskiego – stan na 31 grudnia 2016 roku

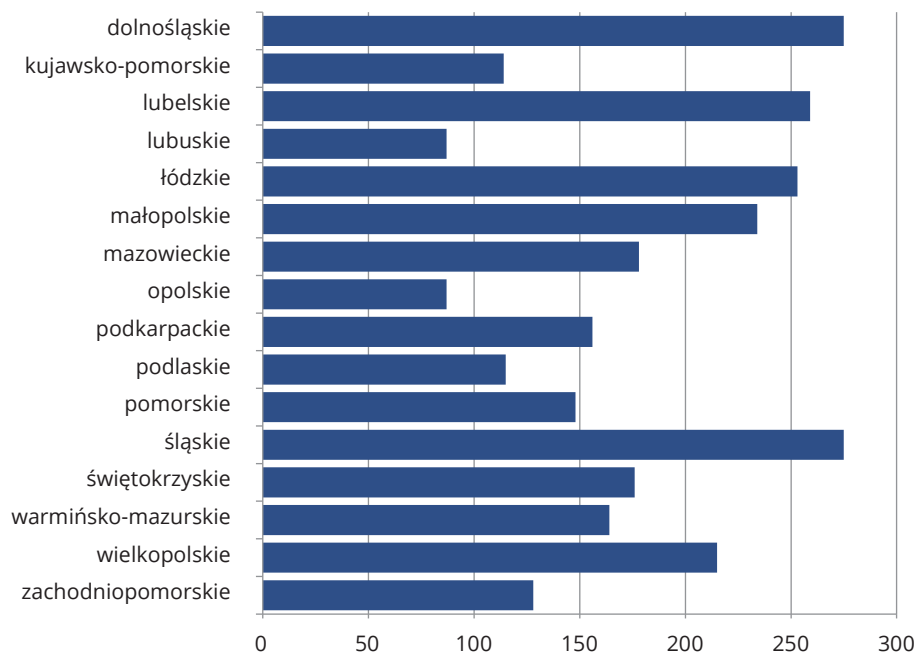

Źródło: opracowanie własne

W porównaniu z resztą kraju **Małopolska zajmuje 5. miejsce pod względem liczby projektów z CT8** realizowanych na swoim terenie, po województwach: dolnośląskim, lubelskim, łódzkim i śląskim. Natomiast pod względem wartości ogółem ustępuje tylko województwu dolnośląskiemu.

Wykres 15.

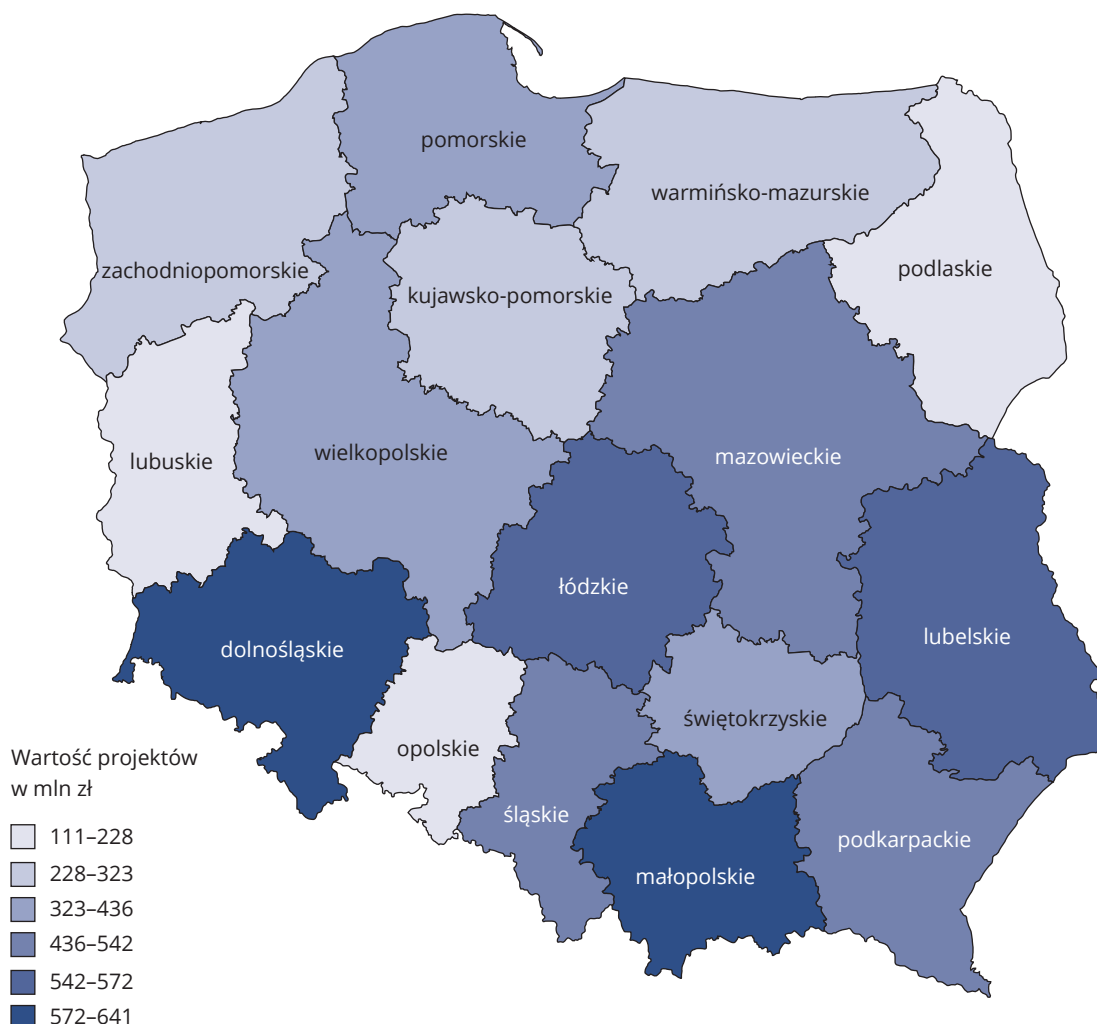
Liczba projektów realizowanych w ramach celu priorytetowego 8. „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Mapa 9.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu priorytetowego 8. „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

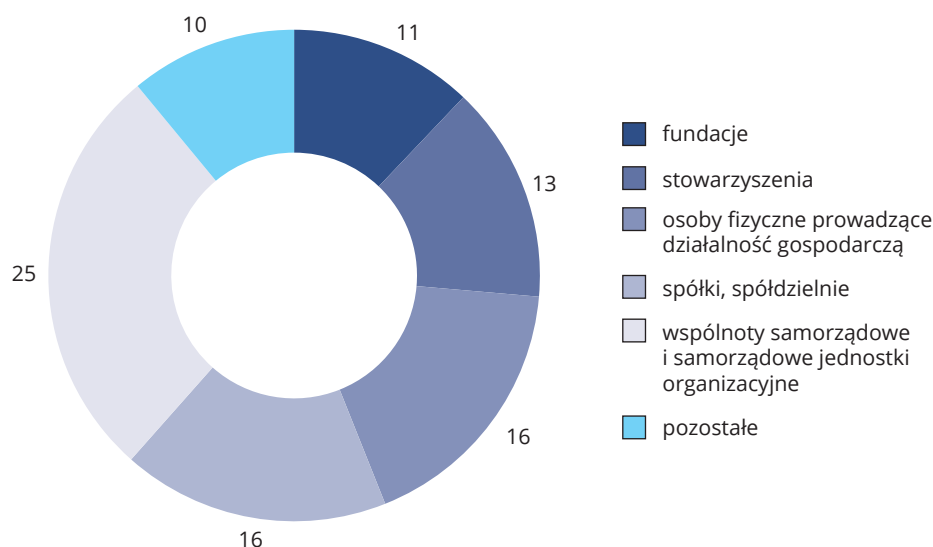
Źródło: opracowanie własne

Realizacji projektów objętych celem tematycznym 8 podjęto się **91 beneficjentów** mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego. Najliczniejszą grupę stanowią podmioty gospodarcze, głównie spółki z o.o. i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 32 podmioty, wspólnoty samorządowe i samorządowe jednostki organizacyjne wszystkich szczebli – 25, stowarzyszenia i związki stowarzyszeń – 13.

Beneficjenci z Małopolski realizują łącznie 207 projektów zaliczonych do CT8, w tym 101 projektów w ramach RPO Województwa Małopolskiego, 85 projektów z POWER, po 4 projekty z RPO Województwa Śląskiego i RPO Województwa Świętokrzyskiego, po 3 projekty z RPO Województwa Łódzkiego i RPO Województwa Dolnośląskiego, po 2 projekty z RPO Województwa Podkarpackiego i RPO Województwa Podlaskiego, po 1 projekcie z RPO Województwa Lubelskiego, RPO Województwa Mazowieckiego i Wielkopolskiego RPO.

Wykres 16.

Struktura wg form prawnych beneficjentów środków unijnych mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, realizujących projekty wpisujące się w cel priorytetowy 8, wraz z liczbą jednostek

Źródło: opracowanie własne

Spśród beneficjentów mających siedzibę na terenie Małopolski 50 prowadzi działalność w zakresie opieki społecznej, usług komunalnych, społecznych i indywidualnych, 23 – w zakresie administracji publicznej, 2 – w zakresie edukacji. Pozostali zostali zakwalifikowani do „innych niewymienionych usług”.

W całym kraju projekty zaliczone do celu tematycznego 8 realizuje 1 136 beneficjentów, a więc w Małopolsce ma siedzibę 8,0% podmiotów uzyskujących wsparcie z tego tytułu.

Tabela 16.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 8 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów
dolnośląskie	95
kujawsko-pomorskie	56
lubelskie	78
lubuskie	21
łódzkie	100
małopolskie	91
mazowieckie	120
opolskie	25
podkarpackie	61
podlaskie	45
pomorskie	63
śląskie	110
świętokrzyskie	51
warmińsko-mazurskie	46

Województwo	Liczba beneficjentów
wielkopolskie	135
zachodniopomorskie	38
Razem	1 135

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją

CT9 realizuje trzy cele szczegółowe Umowy Partnerstwa: 1. wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, 2. ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych, 3. włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane poprzez realizację projektów ukierunkowanych na aktywną integrację społeczną, wsparcie ekonomii społecznej, wsparcie jakości i dostępności do usług publicznych, wsparcie infrastruktury zdrowotnej i społecznej, rewitalizację zdegradowanych obszarów.

Cel tematyczny 9 na terenie Małopolski finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach trzech programów: PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, PO Wiedza Edukacja Rozwój i RPO Województwa Małopolskiego.

Alokacja przyznana dla RPO WM na realizację CT9 wyniosła **533,0 mln euro**, w tym 301,0 mln euro z EFRR i 232,0 mln euro z EFS. Kwota ta zostaje wsparta dofinansowaniem ze środków krajowych w wysokości 94,1 mln euro.

Środki z EFRR są przeznaczone na realizację dwóch priorytetów inwestycyjnych:

- 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych – w wysokości 131,0 mln euro (plus 23,1 mln euro wsparcia krajowego),
- 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich – alokacja w wysokości 170,0 mln euro (zwiększona o środki krajowe w kwocie 30,0 mln euro).

Środki z EFS związane są z trzema priorytetami inwestycyjnymi:

- 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie – alokacja w wysokości 100,0 mln euro współfinansowana ze środków krajowych w wysokości 17,6 mln euro,
- 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym – alokacja w wysokości 115,0 mln euro, zwiększona o 20,3 mln euro środków krajowych,

9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia – środki unijne w kwocie 17,0 mln euro, środki krajowe w kwocie 3,0 mln euro.

Z programów krajowych potencjalnie dostępne są środki:

- w ramach **PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020** kwota **468,3 mln euro**, minimalne dofinansowanie krajowe wynosi 87,6 mln euro. Całość środków przeznaczona jest na priorytet inwestycyjny 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych. Środki pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- w ramach **PO Wiedza Edukacja Rozwój** kwota **387,5 mln euro** (razem z wydzielonymi dla tego celu tematycznymi środkami na innowacje społeczne i współpracę międzynarodową, opisanymi w CT8, w kwocie 96,7 mln euro + 5,9 mln euro ze funduszy krajowych) z dofinansowaniem krajowym w wysokości 60,1 mln euro. Nie licząc środków na inwestycje społeczne, alokacje przeznaczone są na realizację 3 priorytetów inwestycyjnych:

9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie – alokacja w wysokości 119,7 mln euro współfinansowana ze środków krajowych w wysokości 22,3 mln euro,

9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym – alokacja w wysokości 117,3 mln euro, zwiększona o 21,9 mln euro środków krajowych,

9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia – środki unijne w kwocie 53,8 mln euro, środki krajowe w kwocie 10,0 mln euro.

Tabela 17.

Alokacja finansowa na CT9

Program operacyjny	Cel tematyczny	Europejski	Europejski	Wkład krajowy	Razem
		Fundusz Rozwoju Regionalnego	Fundusz Społeczny		
w mln euro					
POIŚ 2014–2020	9a	468,3	-	87,6	555,9
	9i		119,7	22,3	142,0
	9iv		117,3	21,9	139,2
	9v		53,8	10,0	63,9
POWER	Innowacje społeczne i współpraca międzynarodowa		96,7	5,9	102,5

Program operacyjny	Cel tematyczny	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Społeczny	Wkład krajowy	Razem
		w mln euro			
RPO WM	9a	131,0		23,1	154,1
	9b	170,0		30,0	200,0
	9i		100,0	17,6	117,6
	9iv		115,0	20,3	135,3
	9v		17,0	3,0	20,0

Źródło: opracowanie własne

W województwie małopolskim na koniec 2016 roku realizowane były **123 projekty** zaliczone do celu tematycznego 9, w tym 104 (84,6% ogółu) w ramach RPO WM. Wartość projektów wyniosła **383,9 mln zł (UE: 323,4 mln zł)**, w tym 350,0 mln zł (UE: 297,1 mln zł) stanowi wartość projektów zaliczonych do RPO WM.

Tabela 18.

Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 9

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie z UE
		w mln zł	
Ogółem			
053 Infrastruktura ochrony zdrowia	5	23,3	17,4
054 Infrastruktura mieszkalnictwa	1	156,3	132,9
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	102	145,5	123,2
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	9	17,5	14,8
113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	6	41,2	35,0
Razem	123	383,9	323,4
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020			
053 Infrastruktura ochrony zdrowia	5	23,3	17,4
054 Infrastruktura mieszkalnictwa	0	0	0
Razem	5	23,3	17,4
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój			
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	7	3,3	2,8
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	7	7,3	6,1

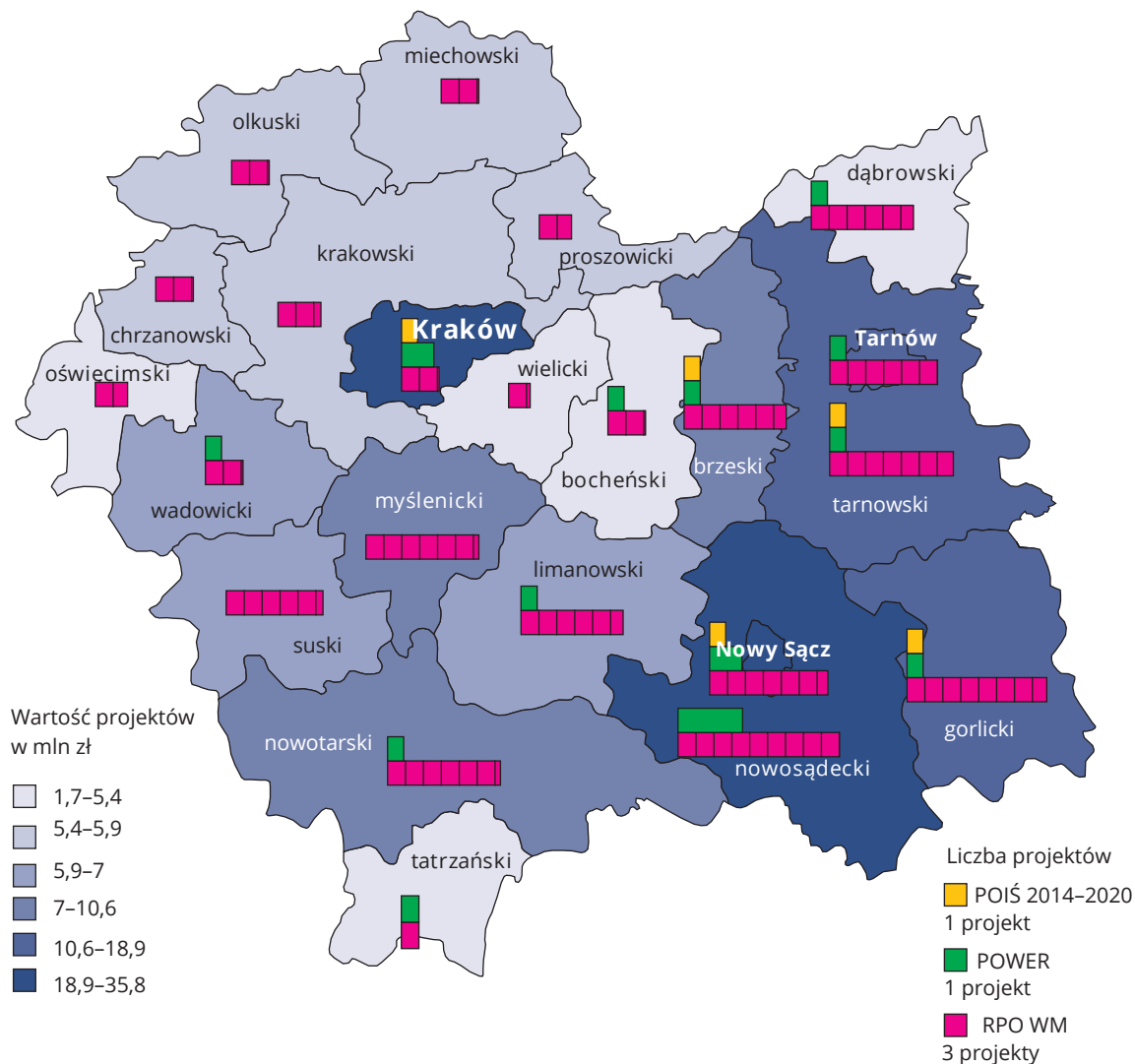
Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie
		ogółem	z UE
w mln zł			
113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	0	0	0
Razem	14	10,6	8,9
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020			
053 Infrastruktura ochrony zdrowia	0	0	0
054 Infrastruktura mieszkalnictwa	1	156,3	132,9
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	95	142,2	120,4
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	2	10,2	8,7
113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	6	41,2	35,0
Razem	104	350,0	297,1

Źródło: opracowanie własne

Oprócz zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi na rewitalizację ujętymi jako projekt Banku Gospodarstwa Krajowego o wartości 156,3 mln zł (UE: 132,9 mln zł) największe kwoty na realizację projektów wpisujących się w omawiany cel tematyczny wykazano w Krakowie – łącznie 8 projektów o wartości 35,8 mln zł (UE: 30,3 mln zł) oraz powiecie nowosądeckim – 32 projekty o wartości łącznej 29,3 mln zł (UE: 24,9 mln zł) i mieście Nowy Sącz – 23 projekty na kwotę 18,9 mln zł (UE: 15,3 mln zł). Przykładowymi projektami z poszczególnych wymienionych powiatów są: „Bariery zamieniamy na szansę” – projekt o wartości 16,8 mln zł (UE: 14,3 mln zł) realizowany przez gminę miejską Kraków poprzez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, „Kompleksowe wsparcie społeczno-zawodowe osób z niepełnosprawnościami z obszaru Powiatu Nowosądeckiego” – projekt wartości 4,2 mln zł (UE: 3,6 mln zł) realizowany przez Powiat Nowosądecki, „Rozbudowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Szpitala Specjalistycznego im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu z wydzieleniem miejsc intensywnej terapii oraz doposażeniem” – projekt PO Infrastruktura i Środowisko o wartości 4,7 mln zł (UE: 3,3 mln zł) realizowany przez Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu.

Mapa 10.

Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 9 w powiatach województwa małopolskiego – stan na 31 grudnia 2016 roku

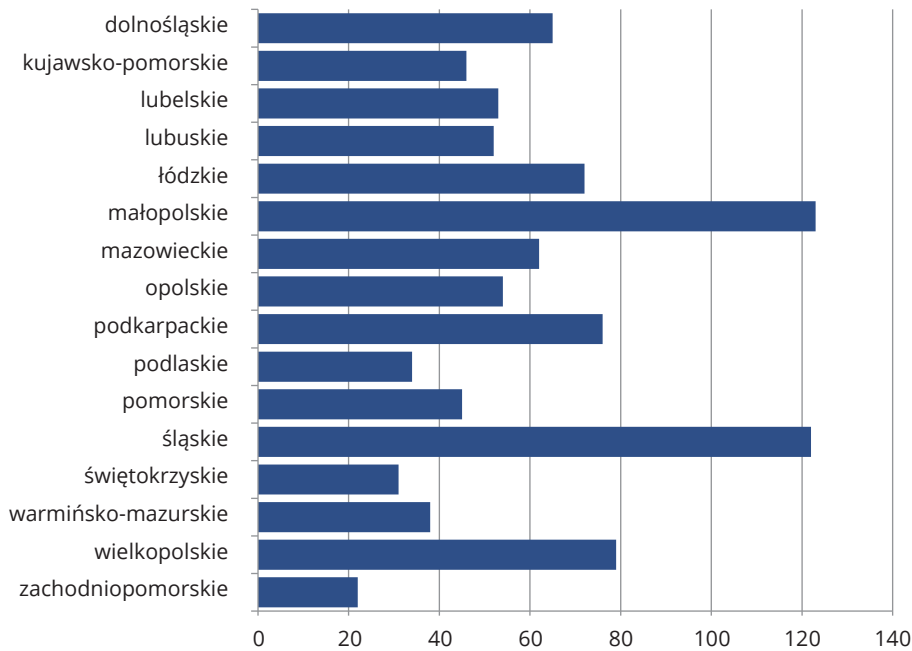

Źródło: opracowanie własne

W Małopolsce realizowanych jest najwięcej projektów zaliczonych do celu tematycznego 9 spośród wszystkich województw. W drugim w kolejności województwie śląskim realizowane są 122 projekty, a więc o 1 mniej, a w trzecim w kolejności województwie wielkopolskim – 79 projektów, czyli o przeszło 1/3 mniej niż w Małopolsce.

Wykres 17.

Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 9. „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

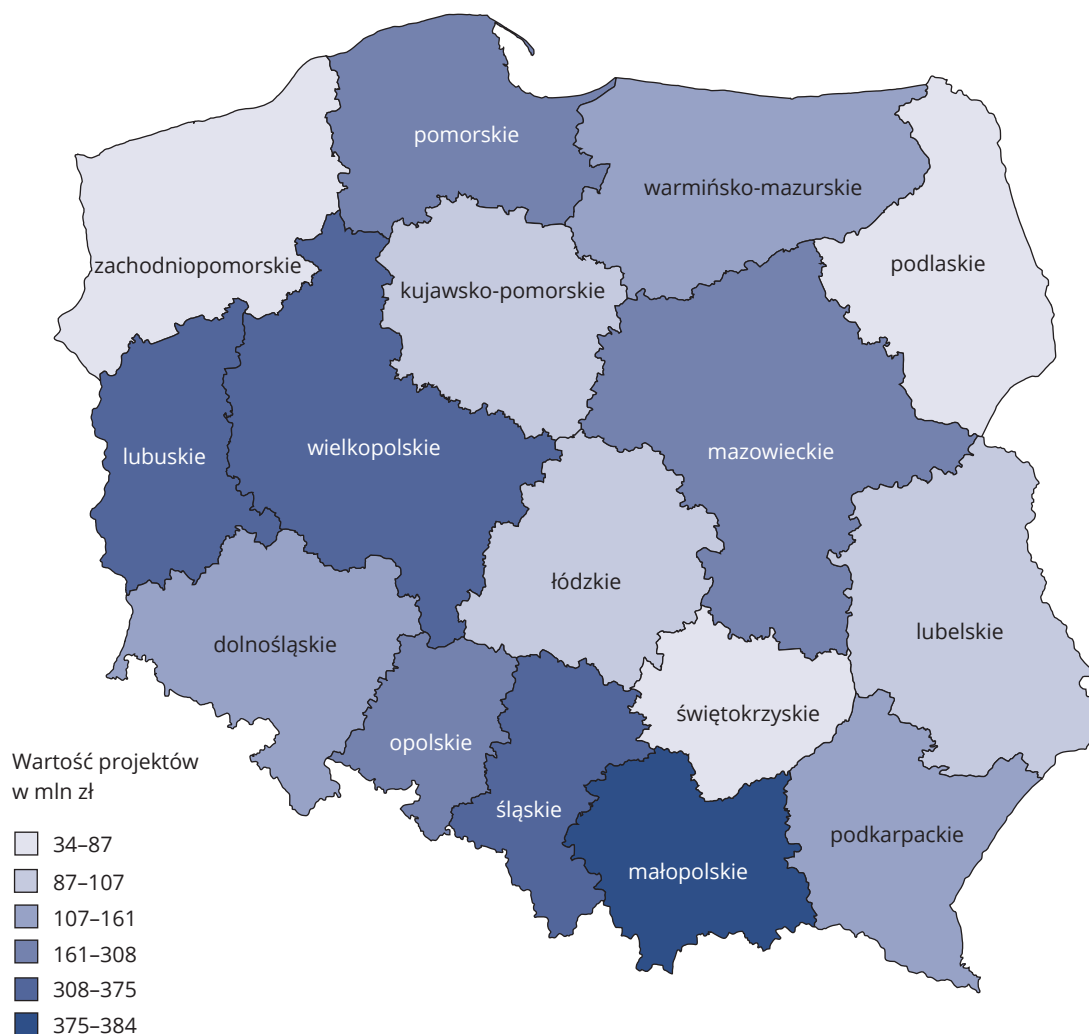

Źródło: opracowanie własne

Również pod **względem wartości projektów Małopolska znajduje się na 1. pozycji**, wyprzedzając drugie pod tym względem województwo lubuskie o 9,4 mln zł i o 9,8 mln zł województwo wielkopolskie.

Mapa 11.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 9. „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

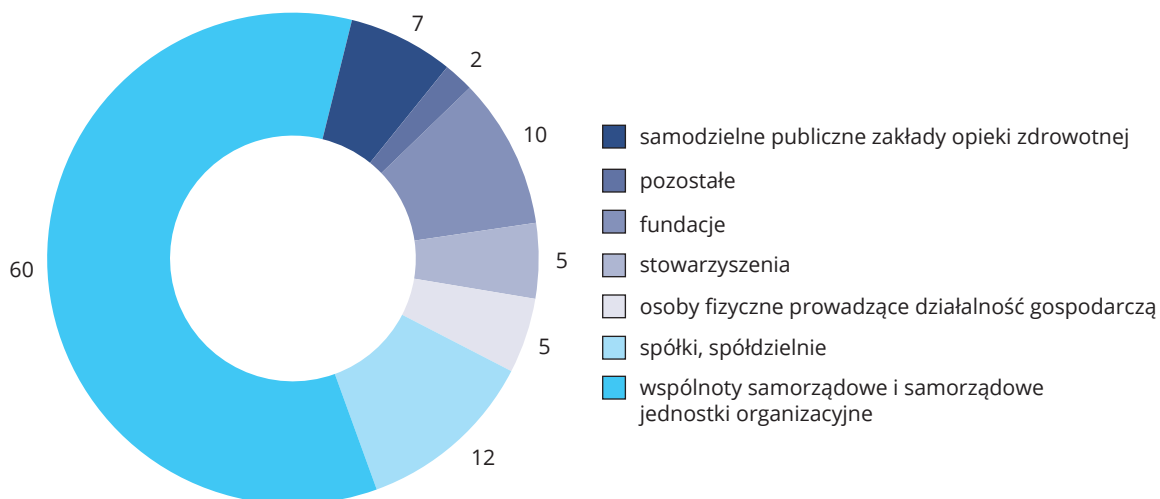
Źródło: opracowanie własne

Projekty zaliczone do celu tematycznego 9 realizuje **101 beneficjentów mających siedzibę na terenie Małopolski**. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowią wspólnoty samorządowe i samorządowe jednostki organizacyjne – 60 podmiotów, podmioty gospodarcze (spółki, spółdzielnie, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) – 17 podmiotów, fundacje – 10 beneficjentów, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej – 7.

Beneficjenci z Małopolski realizują projekty w ramach RPO Województwa Małopolskiego – 80, PO Wiedza Edukacja Rozwój – 14, PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 – 6 projektów, a także 3 projekty w ramach RPO Województwa Śląskiego i po jednym projekcie z RPO Województwa Podkarpackiego i Wielkopolskiego Programu Operacyjnego.

Wykres 18.

Struktura wg form prawnych beneficjentów środków unijnych mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, realizujących projekty wpisujące się w cel tematyczny 9, wraz z liczbą jednostek

Źródło: opracowanie własne

Beneficjenci z Małopolski prowadzą działalność w zakresie opieki społecznej, usług komunalnych, społecznych i indywidualnych – 81 beneficjentów, opieki zdrowotnej – 15, innych niewyszczególnionych usług – 5.

Tabela 19.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 9 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów
dolnośląskie	48
kujawsko-pomorskie	36
lubelskie	43
lubuskie	39
łódzkie	55
małopolskie	101
mazowieckie	67
opolskie	37
podkarpackie	57
podlaskie	29
pomorskie	37
śląskie	97
świętokrzyskie	26
warmińsko-mazurskie	28
wielkopolskie	66
zachodniopomorskie	19
Razem	785

Źródło: opracowanie własne

W porównaniu do innych województw Małopolska zajmuje pierwsze miejsce pod względem liczby beneficjentów. W drugim pod tym względem województwie śląskim odnotowano 97 beneficjentów, w trzecim – mazowieckim – 67.

Cel tematyczny 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie

CT10 nastawiony jest na uzyskiwanie lepszych kompetencji kadr gospodarki poprzez zwiększanie powiązań edukacji z potrzebami rynku pracy, zwiększanie dostępności do wysokiej jakości usług edukacyjnych oraz poprawę jakości kształcenia.

Na realizację projektów wpisujących się w cel tematyczny 10 przeznaczono z RPO Województwa Małopolskiego **224,9 mln euro** wraz z 36,2 mln euro dofinansowania krajowego, w tym **20,0 mln euro** tytułem dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (plus 3,5 mln euro dofinansowania krajowego) oraz **204,9 mln euro** z Europejskiego Funduszu Społecznego, do którego trzeba dodać 36,1 mln euro ze środków krajowych.

Środki z **EFRR** ujęte są w priorytecie inwestycyjnym 10a: „Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej”.

Z kolei środki z **EFS-u** rozdysponowano pomiędzy trzy priorytety:

- 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia – w wysokości 88,4 mln euro ze środków unijnych i 15,6 mln współfinansowania krajowego,
- 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji – środki unijne w wysokości 20,0 mln euro, środki krajowe w wysokości 3,5 mln euro,
- 10iv: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami – 96,5 mln euro z EFS i 17,0 mln euro środków krajowych.

Równolegle potencjalnie dostępne są środki z PO Wiedza Edukacja Rozwój w wysokości 1 955,6 mln euro, w tym środki na innowacje społeczne i współpracę ponadnarodową w wysokości 438,8 mln euro. Do środków unijnych należy doliczyć dofinansowanie krajowe w wysokości 309,4 mln euro. W szczególności wsparcie finansowe jest rozdysponowane na cztery priorytety inwestycyjne:

- 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia – w wysokości 103,7 mln euro ze środków unijnych i 19,3 mln współfinansowania krajowego,
- 10ii: Poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji – kwota 1 199, mln euro z EFS i 223,6 mln euro środków krajowych,
- 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji – środki unijne w wysokości 139,1 mln euro, środki krajowe w wysokości 25,9 mln euro,
- 10iv: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami – 74,9 mln euro z EFS i 14,0 mln euro środków krajowych.

Na koniec 2016 roku w Małopolsce realizowanych było **26 projektów** zaliczonych do celu tematycznego 10 o wartości **131,8 mln zł (UE: 112,0 mln zł)**, przy czym 94,2% wartości przypada na RPO Województwa Małopolskiego. Wszystkie te projekty finansowane były z EFS.

Tabela 20.

Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 10.

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie z UE
		w mln zł	
Ogółem			
115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	16	34,4	29,2

116 Poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji	1	4,7	4,0
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	9	92,7	78,8
Razem	26	131,8	112,0
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój			
115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	0	0	0
116 Poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji	1	4,7	4,0
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	8	2,9	2,4
Razem	9	7,6	6,4
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020			
115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	16	34,4	29,2
116 Poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji	0	0	0
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	1	89,8	76,4
Razem	17	124,2	105,6

Źródło: opracowanie własne

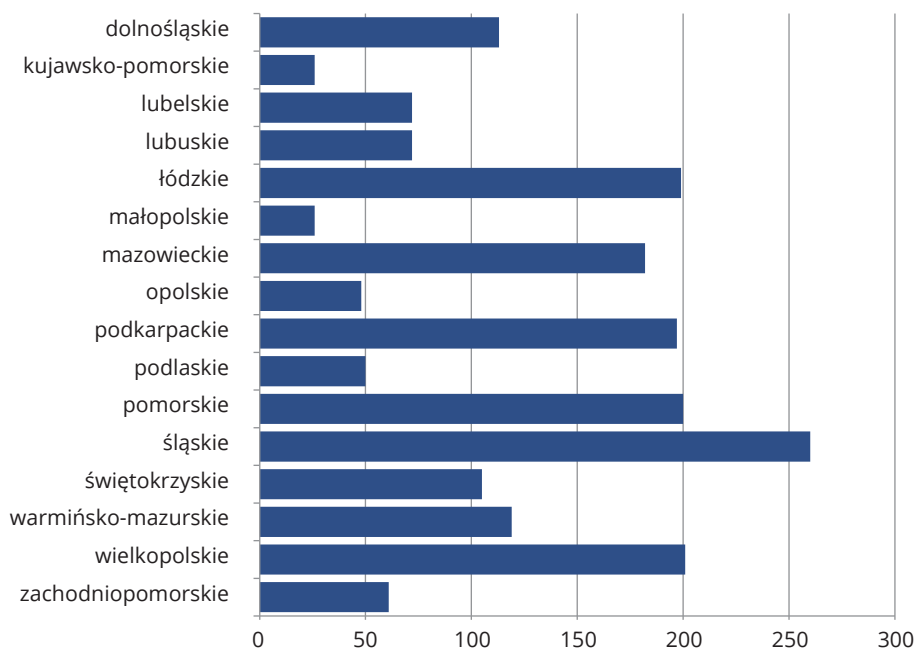
Projekty z CT10 generalnie przeznaczone są dla całego województwa małopolskiego (95,9% wartości wszystkich projektów), spośród nich najkosztowniejnymi są: „Kierunek Kariera” – projekt realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie o wartości 89,9 mln zł (UE: 76,4 mln zł) oraz „Regionalny Program Stypendialny” – projekt Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego o wartości 33,7 mln zł (UE: 28,6 mln zł). Obydwa te projekty zaliczone są do RPO WM.

Z projektów realizowanych z PO Wiedza Edukacja Rozwój wymienić można projekt „Poprawa jakości kształcenia wyższego na kierunku pielęgniarstwo w PPWSZ w Nowym Targu...” o wartości 4,7 mln zł (UE: 4,0 mln zł). Pozostałe projekty – zarówno z RPO WM, jak i POWER – mają wartość poniżej 1 mln zł.

W porównaniu w innych województwach Małopolska zajmuje ostatnie miejsce (razem z województwem kujawsko-pomorskim) pod względem liczby projektów, natomiast pod względem wartości nieco wyższą, 9. pozycję. Liderem jest województwo śląskie z 260 projektami o wartości 430,2 mln zł (UE: 306,3 mln zł). Zdecydowanie najwięcej projektów ma jednak charakter ogólnopolski – 324 projekty o wartości 1 076,9 mln zł (UE: 906,6 mln zł).

Wykres 19.

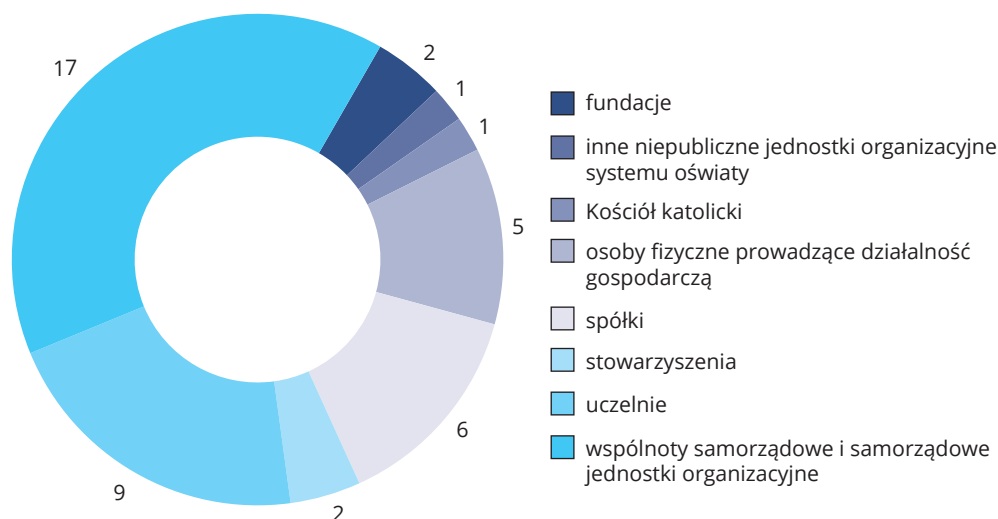
Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 10. „Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie” wg województw – stan na 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Wykres 20.

Struktura wg form prawnych beneficjentów środków unijnych mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, realizujących projekty wpisujące się w cel tematyczny 10, wraz z liczbą jednostek

Źródło: opracowanie własne

Beneficjenci z Małopolski realizują projekty w ramach PO Wiedza, Edukacja, Rozwój (25), RPO Województwa Małopolskiego (17), Wielkopolskiego Programu Regionalnego (6), po 5 projektów w ramach RPO Województwa Dolnośląskiego i Województwa Śląskiego, po 3 projekty zaliczone do RPO Województwa Łódzkiego, Województwa Opolskiego i Województwa Podkarpackiego, po 2 projekty z RPO Województwa Świętokrzyskiego i Województwa Zachodniopomorskiego oraz pojedyncze projekty z RPO Województwa Mazowieckiego i Województwa Mazursko-Warmińskiego. Łącznie realizowane są 73 projekty.

W porównaniu do innych województw liczba beneficjentów z terenu województwa małopolskiego realizujących projekty z zakresu celu tematycznego 10 stawia Małopolskę na 12. pozycji w kraju.

Tabela 21.

Liczba beneficjentów realizujących projekty w ramach celu tematycznego 10 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów
dolnośląskie	87
kujawsko-pomorskie	32
lubelskie	57
lubuskie	57
łódzkie	100
małopolskie	42
mazowieckie	160
opolskie	26
podkarpackie	157
podlaskie	37

Województwo	Liczba beneficjentów
pomorskie	138
śląskie	137
świętokrzyskie	88
warmińsko-mazurskie	70
wielkopolskie	135
zachodniopomorskie	39
Razem	1 362

Źródło: opracowanie własne

Cel tematyczny 11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej

CT11 wspiera działania związane z poprawą istniejącego prawa, usprawnieniem procesu legislacyjnego, poprawą dostępności i efektywności wymiaru sprawiedliwości oraz poprawą jakości usług świadczonych przez administrację publiczną.

Cel tematyczny 11 jest finansowany **wyłącznie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego** w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój. Alokacja ze środków unijnych przeznaczona na realizację priorytetu inwestycyjnego

11i: Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia

wynosi **153,0 mln euro**. Współfinansowanie krajowe określono w wysokości 28,5 mln euro. Dodatkowo na omawiany cel przeznaczone są również środki na innowacje społeczne i współpracę międzynarodową w wysokości 19,3 mln euro (plus środki krajowe w kwocie 1,2 mln euro).

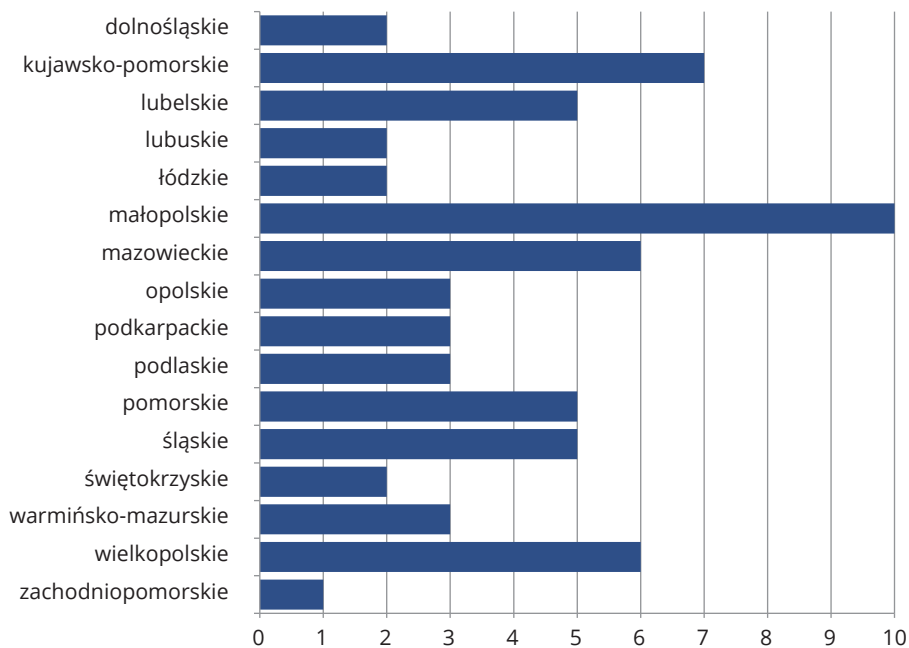
Na terenie województwa małopolskiego realizowanych było **10 projektów** wpisujących się w CT11, o wartości **11,4 mln zł (UE: 9,6 mln zł)**. Wszystkie projekty zaliczone były do jednej kategorii interwencji: 119 – Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia.

Realizowane projekty dotyczą głównie wdrażania e-administracji. Przykładowo: największa wartość przypada na projekt „e-Urzędy przyjazne przedsiębiorcom” o wartości 2,0 mln zł (UE: 1,7 mln zł) realizowany na terenie 10 gmin, przed projektem „Małopolskie e-urzędy” o wartości 1,8 mln zł (UE: 1,5 mln zł), którego beneficjentem ostatecznym jest 9 gmin, i projektem „Podwyższenie standardów e-administracji w 9 gminach z terenu Małopolski” o wartości 1,8 mln zł (UE: 1,5 mln zł).

W przekroju całego kraju dominują projekty o charakterze ogólnopolskim – 25 na 60 wszystkich projektów realizowanych w zakresie CT11. Natomiast wśród województw najliczniejszą zbiorowość odnotowano w Małopolsce (10), przed województwem kujawsko-pomorskim (7) oraz mazowieckim i wielkopolskim (po 6).

Wykres 21.

Liczba projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 11. „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Rozkład lokat województw pod względem wartości projektów jest identyczny z rozkładem ilościowym. Pomijając projekty ogólnopolskie, których wartość stanowi 48,2% wartości ogółem, pierwsze miejsce przypada województwu małopolskiemu przed kujawsko-pomorskim – 7,8 mln zł (UE: 6,6 mln zł) i wielkopolskim – 7,2 mln zł (UE: 6,1 mln zł).

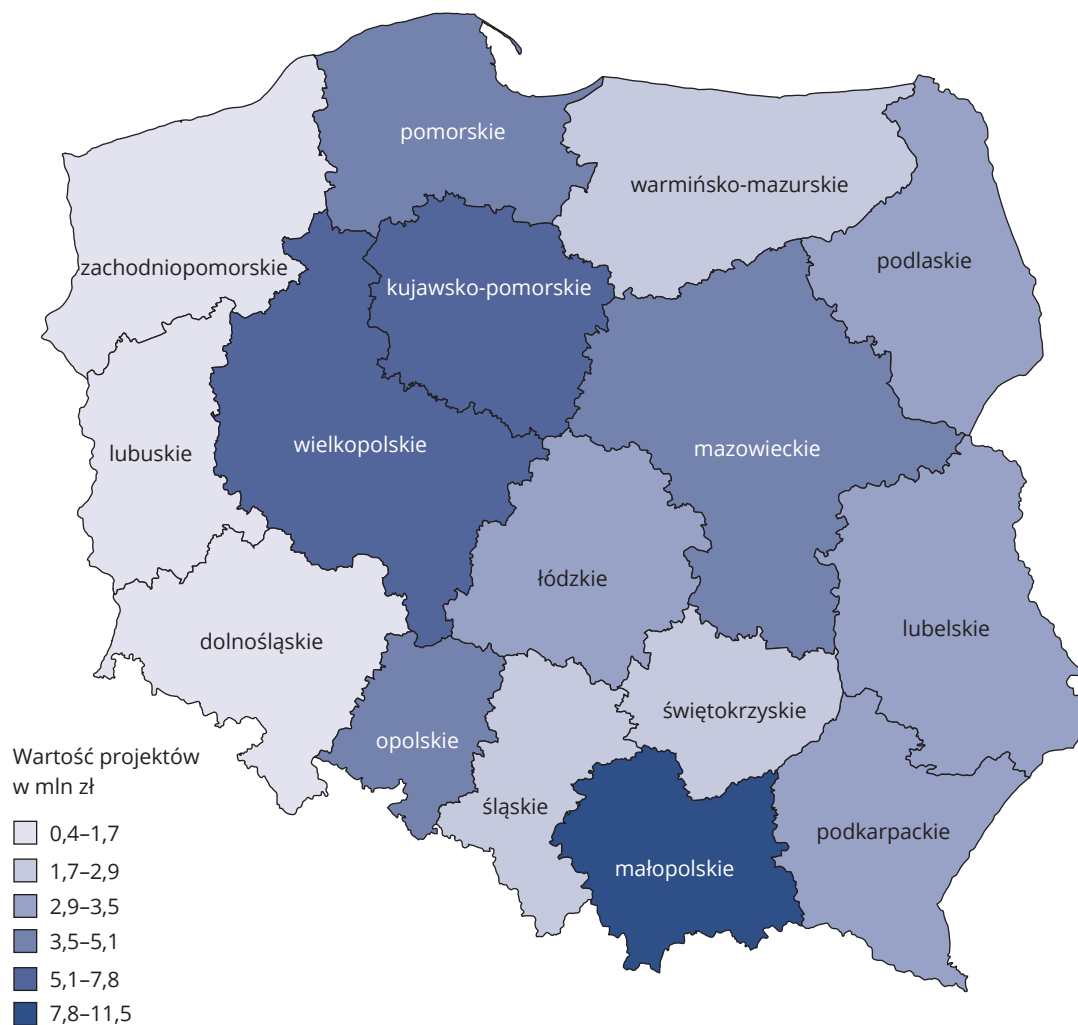
W gronie beneficjentów wiodących realizujących projekty w ramach CT11 wystąpiły jedynie dwie gminy z terenu województwa małopolskiego:

- gmina Moszczenica reprezentująca również gminy: Sękowa, Stryszawa, Ropa, Biecz, Trzciana, Gorlice, Bochnia oraz miasta: Bochnia i Gorlice,
- gmina Zielonki działająca w imieniu również gmin: Czernichów, Igołomia-Wawrzeńczyce, Michałowice, Słomniki, Wielka Wieś, Iwanowice oraz firmy F5 Consulting sp. z o.o.

W bazie ogólnopolskiej odnotowano 40 beneficjentów wiodących, przy czym prawie połowa (19 podmiotów) ma siedzibę na terenie Mazowsza. Małopolska zajmuje wprawdzie 4.-5. miejsce wraz z Podkarpaciem, ale nie we wszystkich województwach wykazano beneficjentów.

Mapa 13.

Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 11. „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” wg województw – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22.

Liczba beneficjentów wiodących realizujących projekty w ramach celu tematycznego 11 wg województw

Województwo	Liczba beneficjentów (wiodących)
kujawsko-pomorskie	3
lubelskie	1
małopolskie	2
mazowieckie	19
opolskie	1
podkarpackie	2
podlaskie	1
pomorskie	1
śląskie	1
wielkopolskie	8
zachodniopomorskie	1
Razem	40

Źródło: opracowanie własne

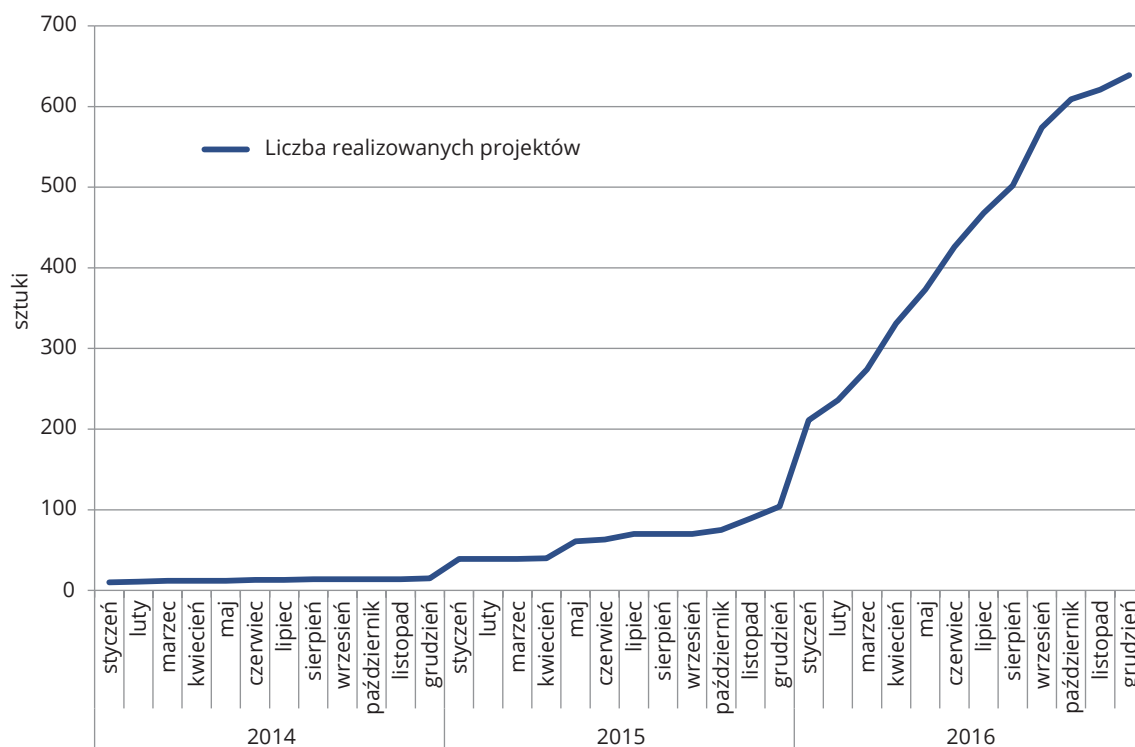

WYMIAR PRZESTRZENNY PROJEKTÓW REALIZOWANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Z końcem 2016 roku na terenie województwa małopolskiego w trakcie realizacji było **639 projektów** współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Ich wartość osiągnęła kwotę **5 291,5 mln zł (UE: 3 259,1 mln zł)**, natomiast podpisanych było **671 umów** na kwotę **6 154,2 mln zł (UE: 3 782,9 mln zł)**. Różnica pomiędzy liczbą realizowanych projektów a liczbą podpisanych umów wynika z faktu, iż realizacja kilkudziesięciu umów podpisanych w roku 2016 rozpocznie się dopiero w 2017 roku. Jak wspomniano na początku opracowania, pierwsze umowy podpisane zostały dopiero 12 maja 2015 roku, ale okres kwalifikowalności wydatków datuje się od 1 stycznia 2014 roku. Praktycznie okres początkowy wykorzystany został na przygotowania organizacyjne i techniczne do wdrażania nowej perspektywy finansowej i dlatego szybszy przyrost liczby projektów i ich wartości nastąpił dopiero od stycznia 2016 roku.

Wykres 22.

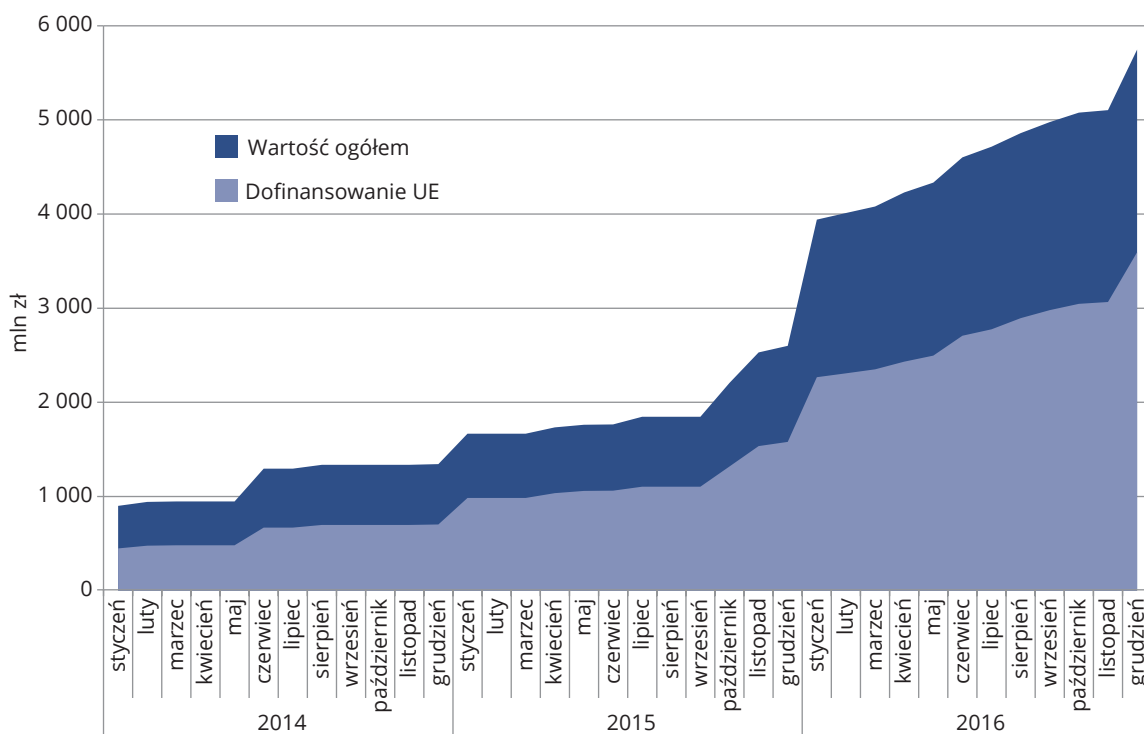
Zmiana liczby projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w okresie 2014–2016 współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności

Źródło: opracowanie własne

Wykres 23.

Zmiana wartości projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w okresie 2014–2016 współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności

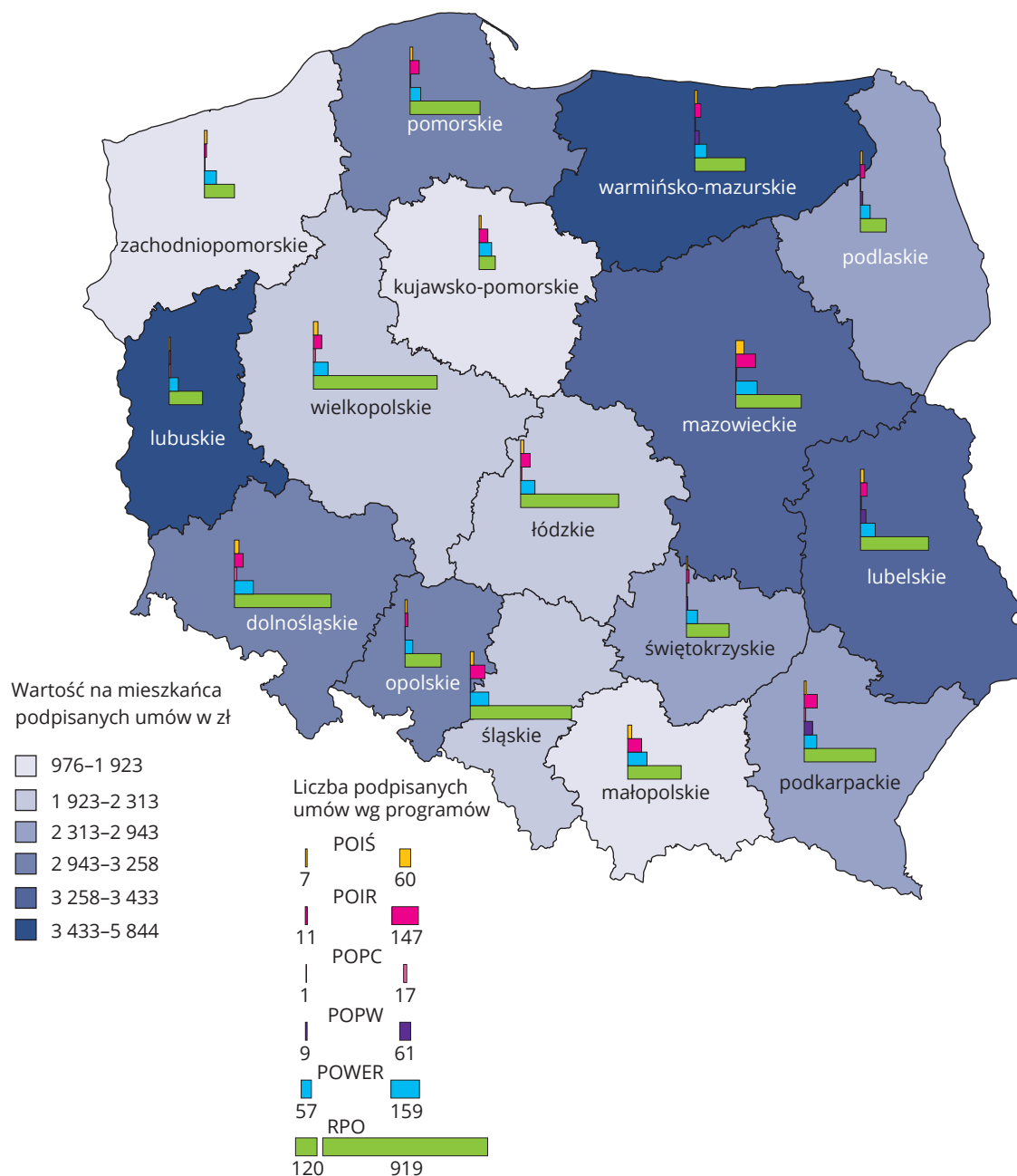

Źródło: opracowanie własne

Małopolska na tle pozostałych województw zajmuje 9. miejsce pod względem liczby zawartych umów, a 8. miejsce pod względem wartości podpisanych umów na realizację projektów na jej terenie. Programy krajowe stawiają województwo małopolskie na czołowych lokatach w kraju pod względem liczby podpisanych umów: w przypadku PO Wiedza Edukacja Rozwój – na 2. miejscu w kraju po województwie mazowieckim, w przypadku PO Innowacyjny Rozwój – na 3. miejscu po województwach: mazowieckim i śląskim, w przypadku PO Infrastruktura i Środowisko – na 4. miejscu po województwach: mazowieckim, wielkopolskim i dolnośląskim. Natomiast liczba zawartych umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego w obecnej chwili jest nieco niższa niż w przypadku 8 innych województw.

Mapa 15.

Liczba podpisanych umów wg programów operacyjnych oraz wartość na mieszkańca podpisanych umów ogółem w województwach – stan na 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych w okresie 2014–2020 podjęto się w Małopolsce **418 beneficjentów** mających siedzibę na terenie naszego województwa. Stanowią oni 6,8% wszystkich beneficjentów w kraju, z którymi zostały zawarte umowy na dofinansowanie projektów.

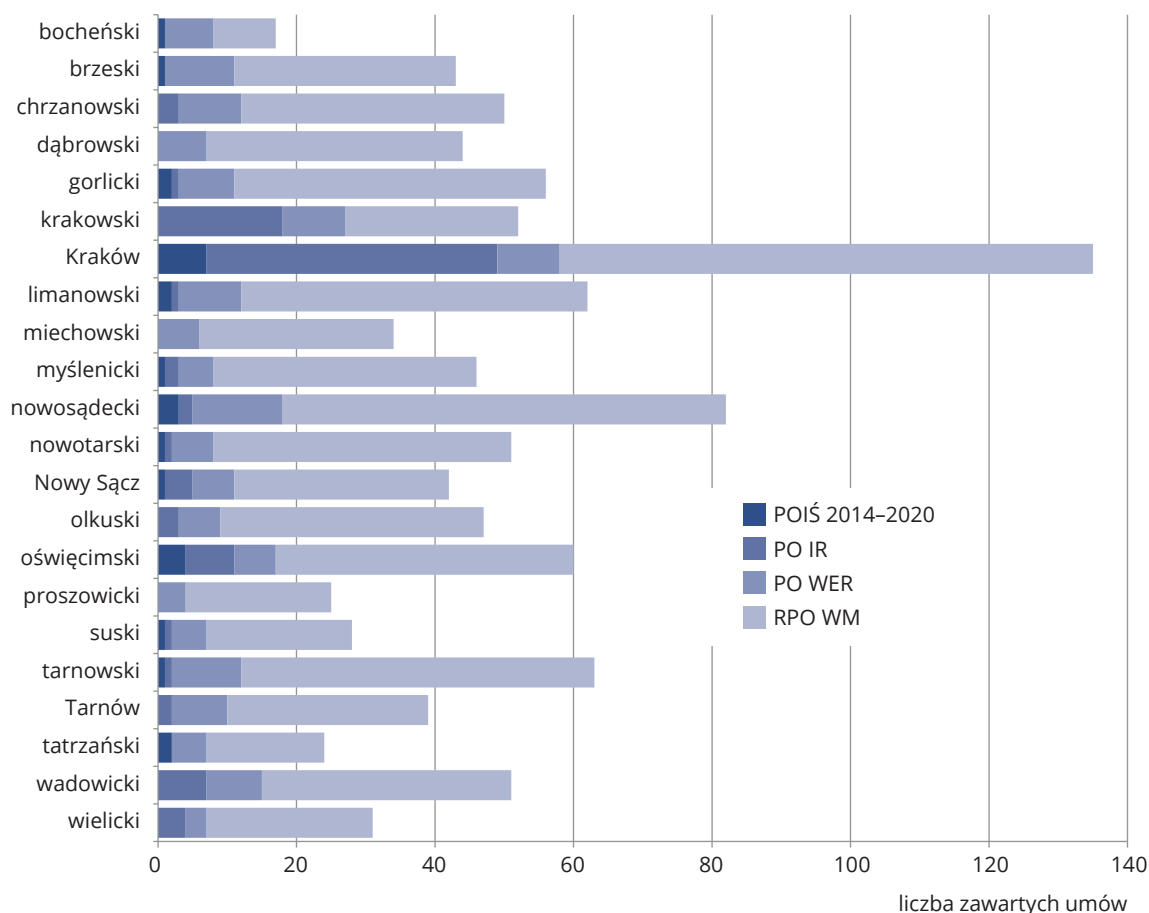
W województwie małopolskim wiodącym powiatem pod względem liczby i wartości zawartych umów jest miasto Kraków, w którym na koniec 2016 roku w realizacji było 135 umów o wartości 2 162,3 mln zł (UE: 1 211,3 mln zł). W drugim pod względem liczby projektów powiecie nowo-

sądcekim realizowane są 82 projekty o wartości 38,0 mln zł (UE: 28,9 mln zł). Pod koniec ubiegłego roku w Małopolsce nie realizowano żadnego projektu z PO Polska Cyfrowa przypisanego bezpośrednio do któregośkolwiek z powiatów, stąd prezentowane są jedynie cztery programy operacyjne. Spośród nich dominującym jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego, osiągając od 48,1% spośród liczby wszystkich zawartych umów na realizację projektów na terenie powiatu krakowskiego do 84,3% wszystkich umów związanych z projektami na terenie powiatu nowotarskiego.

Dominującymi celami tematycznymi w większości powiatów są cele związane ze wzmocnieniem rynku pracy oraz wsparciem społecznym, tj. cel 08: „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” oraz 09: „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją”, sięgając – w celu 08, nawet 79,2% ogółu projektów w przypadku powiatu tatrzańskiego, a w 08 i 09 łącznie – nawet 95,5% ogółu projektów w powiecie dąbrowskim. Tym bardziej należy docenić fakt dominacji projektów zaliczonych do celu 01: „Wzmocnienie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” w przypadku miasta Krakowa (51,1% ogółu projektów), powiatu wielickiego (45,2% ogółu projektów realizowanych w powiecie) i powiatu krakowskiego (36,5%).

Wykres 24.

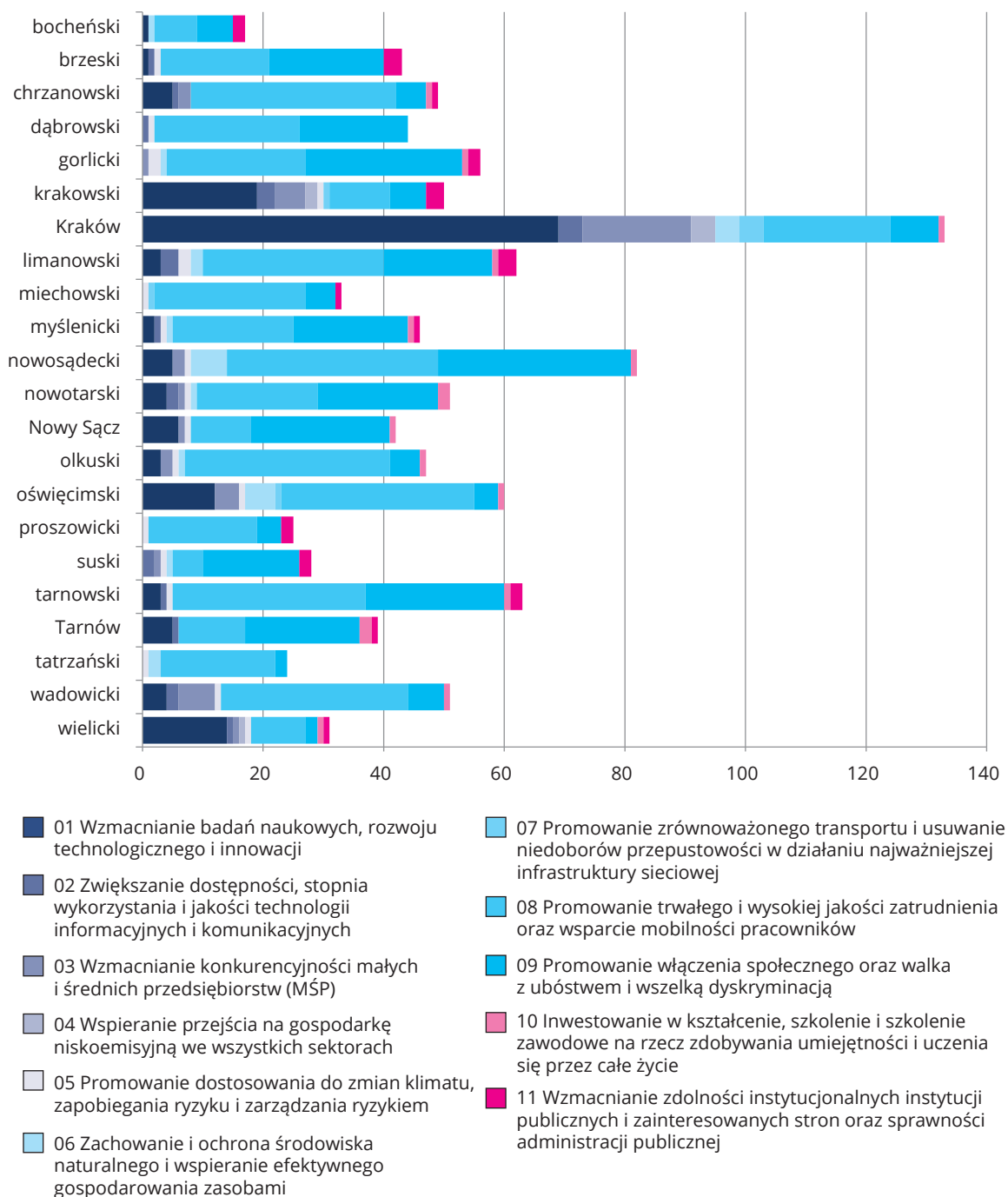
Liczba projektów realizowanych w powiatach województwa małopolskiego wg programów operacyjnych – stan na 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Wykres 25.

Struktura ilościowa umów zawartych na realizację projektów na obszarze poszczególnych powiatów województwa małopolskiego wg celów tematycznych

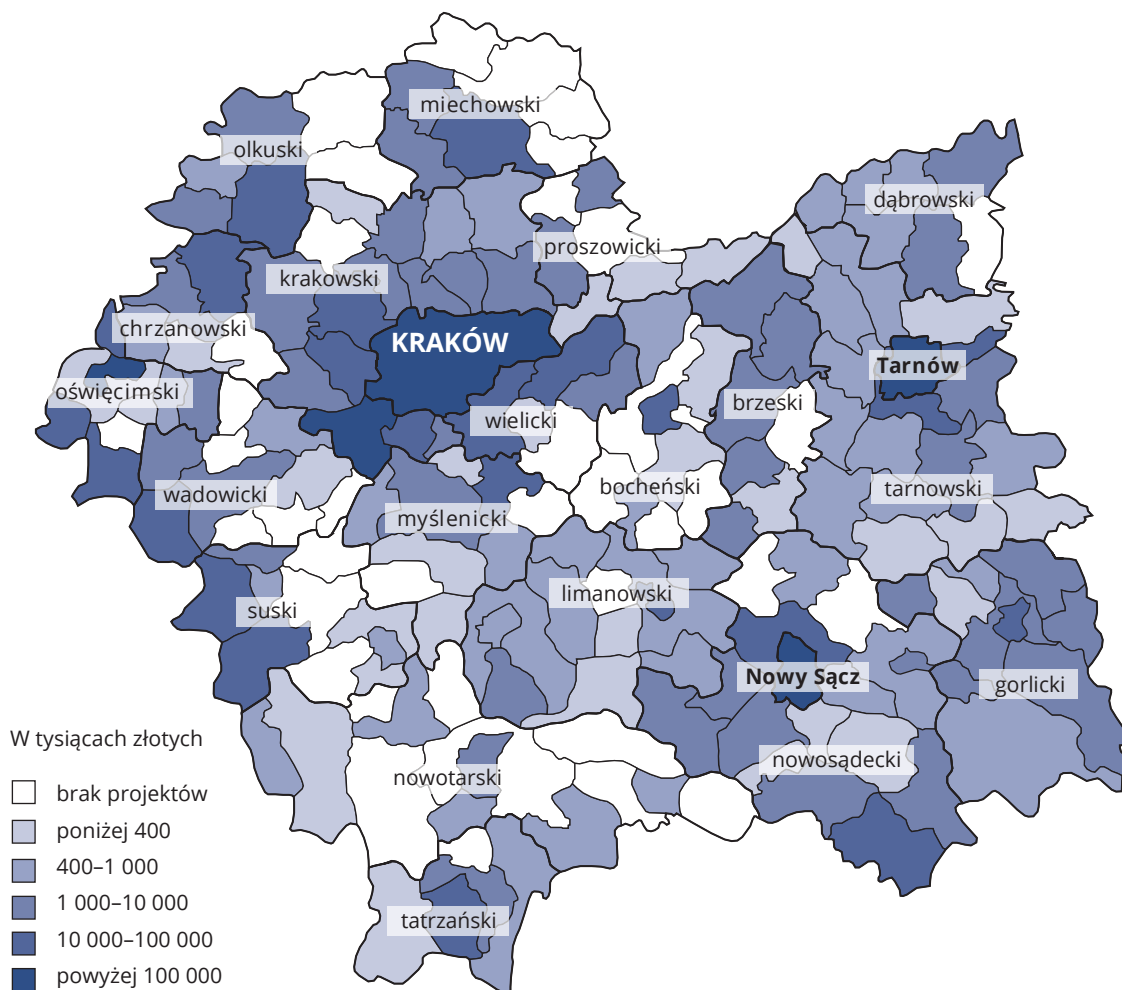
Źródło: opracowanie własne

Analizując wartość podpisanych umów w układzie lokalnym (powiaty i gminy), trzeba mieć na uwadze, iż znaczna część projektów realizowana jest na terenie całego województwa, i wtedy nie jest ujmowana w wartościach powiatowych, jak również projekty dotyczące całych powiatów nie mają odniesienia na poziomie gminnym. Stąd średnia dla województwa może być znacznie wyższa niż średnie dla jednostek administracyjnych niższego rzędu. I tak: w przypadku wartości

ogółem, 24,3% wykazanej kwoty przypada na projekty dla całego województwa, w przypadku dofinansowania UE odsetek ten wzrasta do 31,0%. W poszczególnych programach operacyjnych udział wartości projektów obejmujących całe województwo w stosunku do wartości ogółem kształtuje się od 3,7% (UE: 5,6%) w przypadku PO Inteligentny Rozwój do 50,9% (UE: 53,4%) w przypadku Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego.

Mapa 16.

Wartość umów na realizację projektów na terenie gmin województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

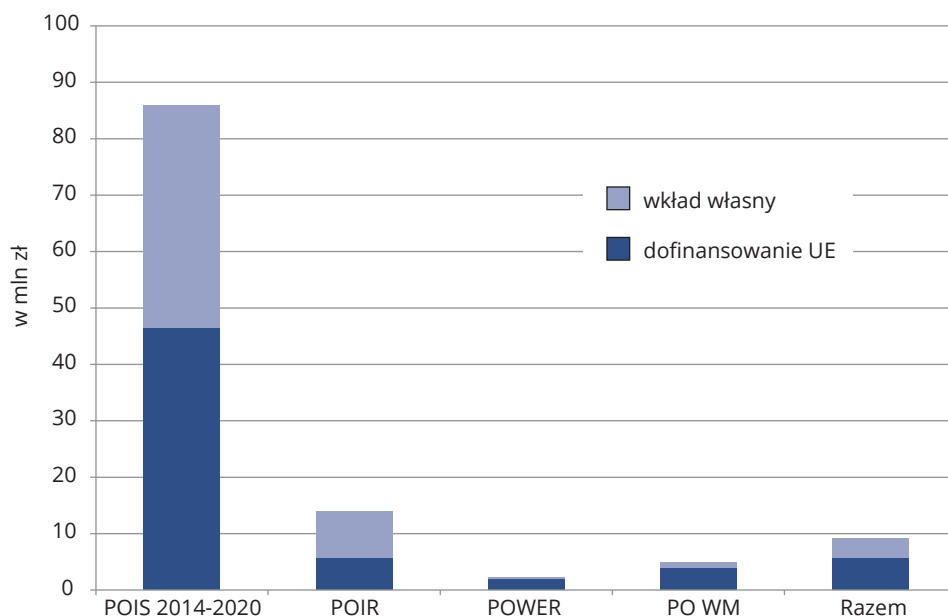
Okres finansowania 2014–2020 dopiero zaczyna nabierać rozpędu, stąd na koniec 2016 roku jest stosunkowo niewiele podpisanych umów. Tym niemniej dostrzegalna jest koncentracja wartości projektów w powiatach i gminach centralnej części województwa, czyli w Krakowie i jego otoczeniu. Częściowo wynika to z rodzaju projektów wybranych do realizacji, choćby poprzez ich wartość jednostkową. W skali całego województwa małopolskiego średnia wartość jednej umowy na realizację projektu wyniosła 9,2 mln zł (UE: 5,6 mln zł). Wartość ta jest mocno zróżnicowana w zależności od programu – najwyższe wartości umów wystąpiły w przypadku projektów infrastrukturalnych, a więc w przypadku PO Infrastruktura i Środowisko – średnio 85,9 mln zł (UE: 46,6 mln zł); przeciętne wartości jednego projektu realizowanego w powiatach

układają się od 3,6 mln zł (UE: 2,9 mln zł) w powiecie brzeskim do 230,7 mln zł (UE: 120,8 mln zł) w mieście Krakowie. Kolejne pozycje zajmują umowy na realizację projektów w zakresie PO Innowacyjny Rozwój – średnio 14,1 mln zł (UE: 5,7 mln zł), przy czym w powiatach średnia wartość jednego projektu waha się od 1,6 mln zł (UE: 0,6 mln zł) w powiecie tarnowskim do 57,7 mln zł (UE: 18,7 mln zł) w powiecie oświęcimskim. W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego średnia wartość umowy na realizację projektu zamknęła się kwotą 5,0 mln zł (UE: 4,0 mln zł), w granicach od 0,34 mln zł (UE: 0,27 mln zł) w powiecie nowotarskim po 3,73 mln zł (UE: 2,58 mln zł) w powiecie krakowskim. W przypadku PO Wiedza Edukacja Rozwój średnia wartość wyniosła 2,2 mln zł (UE: 2,0 mln zł), od 0,36 mln zł (UE: 0,32 mln zł) w powiecie tarnowskim do 3,02 mln zł (UE: 2,77 mln zł) w mieście Tarnowie.

Wykres 26.

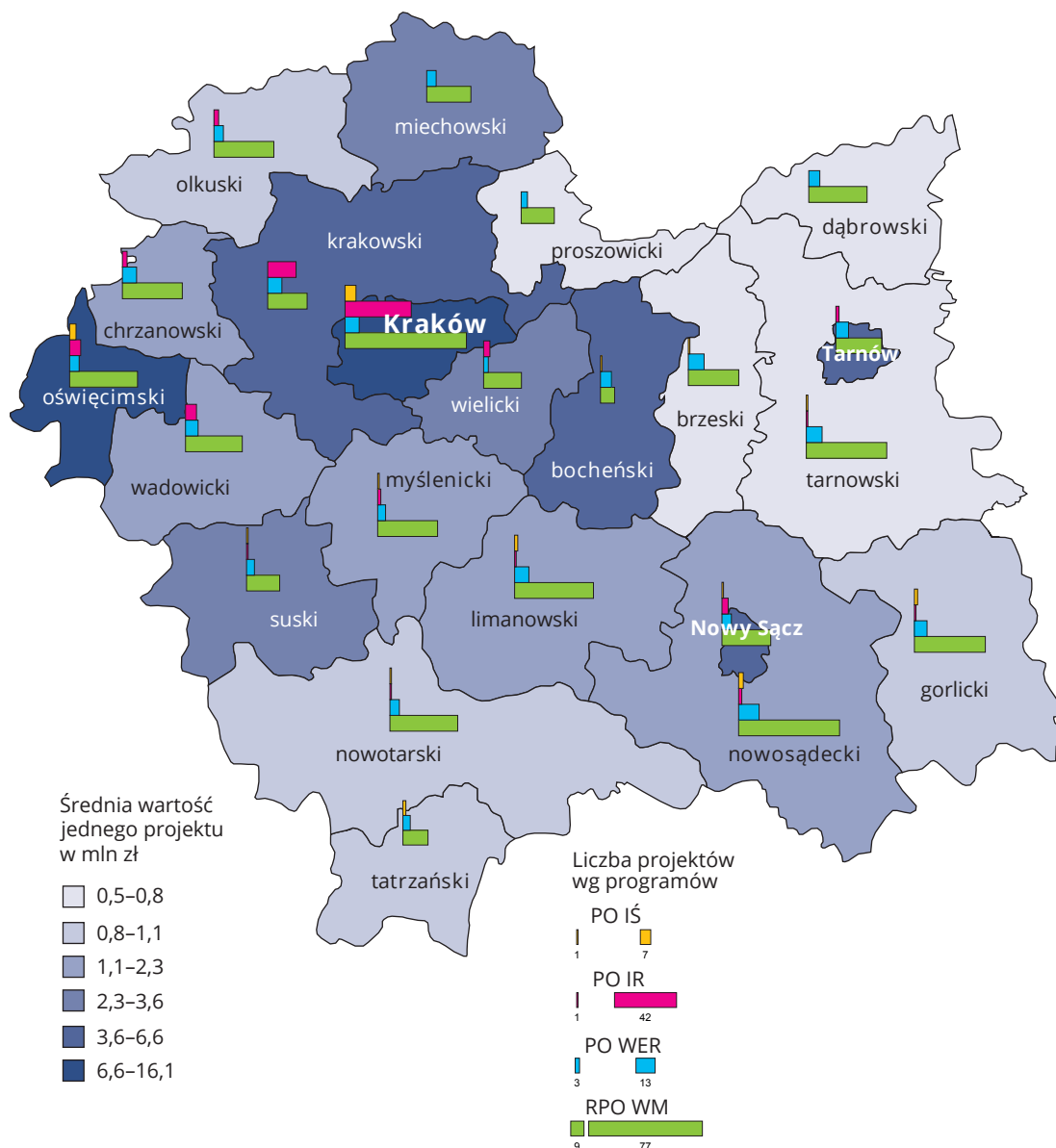
Przeciętna wartość jednej umowy na realizację projektu realizowanego na terenie województwa małopolskiego – stan na 31 grudnia 2016 roku

Źródło: opracowanie własne

Mapa 17.

Średnia wartość projektów i liczba umów na realizację projektów na terenie powiatów województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

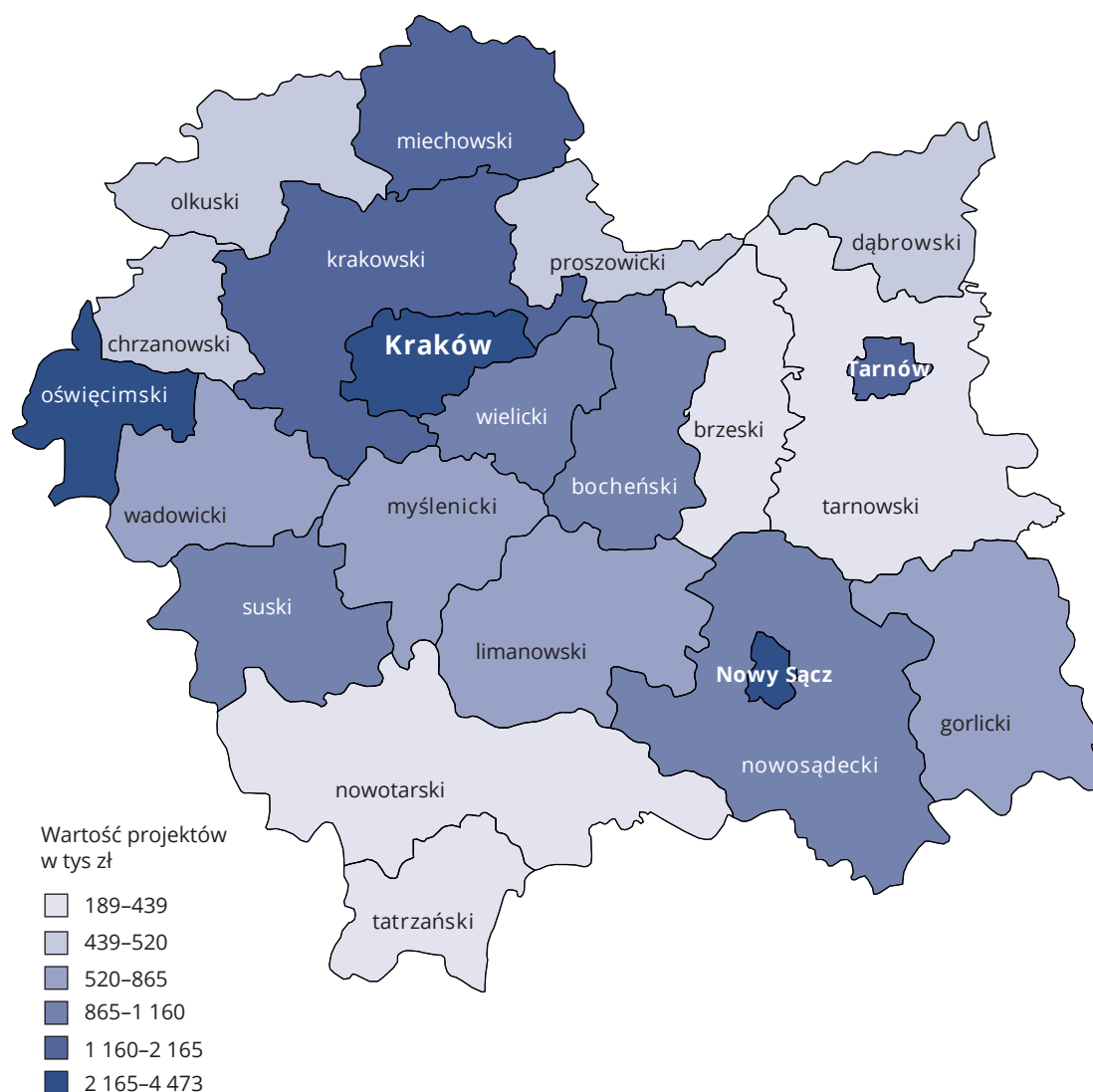
W przeliczeniu wartości podpisanych umów na mieszkańca w przypadku całego województwa małopolskiego ujmowane są również projekty o charakterze regionalnym, niewykazywane w przekrojach powiatowych czy gminnych. Stąd w średniej wartości dla województwa, w wysokości 1 823 zł (UE: 1 120 zł), ujęte są kwoty odpowiadające projektom regionalnym o wartości na mieszkańca w wysokości 443 zł (UE: 347 zł). Dopiero różnice pomiędzy podanymi powyżej kwotami, tj. 1 380 zł dla wartości ogółem i 773 zł dla dofinansowania UE, są średnimi pozwalającymi odnieść się do średnich powiatowych. Jeszcze bardziej należy obniżyć średnią w przypadku danych gminnych – tutaj z podstawy wyliczenia „wypadają” również projekty mające charakter ogólnopowiatowy. Wówczas średnia wojewódzka wynosi 1 206 zł (UE: 644 zł).

W ujęciu powiatowym najwyższe wartości na mieszkańca osiągnęły umowy podpisane na realizację projektów na terenie powiatu oświęcimskiego – 4 472 zł (UE: 2 147 zł), przed miastem Krakowem – 2 836 zł (UE: 1 589 zł), miastem Nowym Sączem – 2 165 zł (UE: 838 zł) i powiatem miechowskim – 1 867 zł (UE: 1 458 zł). Wymienione powiaty są jedynymi, które przekraczają średnią wojewódzką dla powiatów.

Mapa 18.

Wartość w przeliczeniu na mieszkańca umów na realizację projektów na terenie powiatów województwa małopolskiego

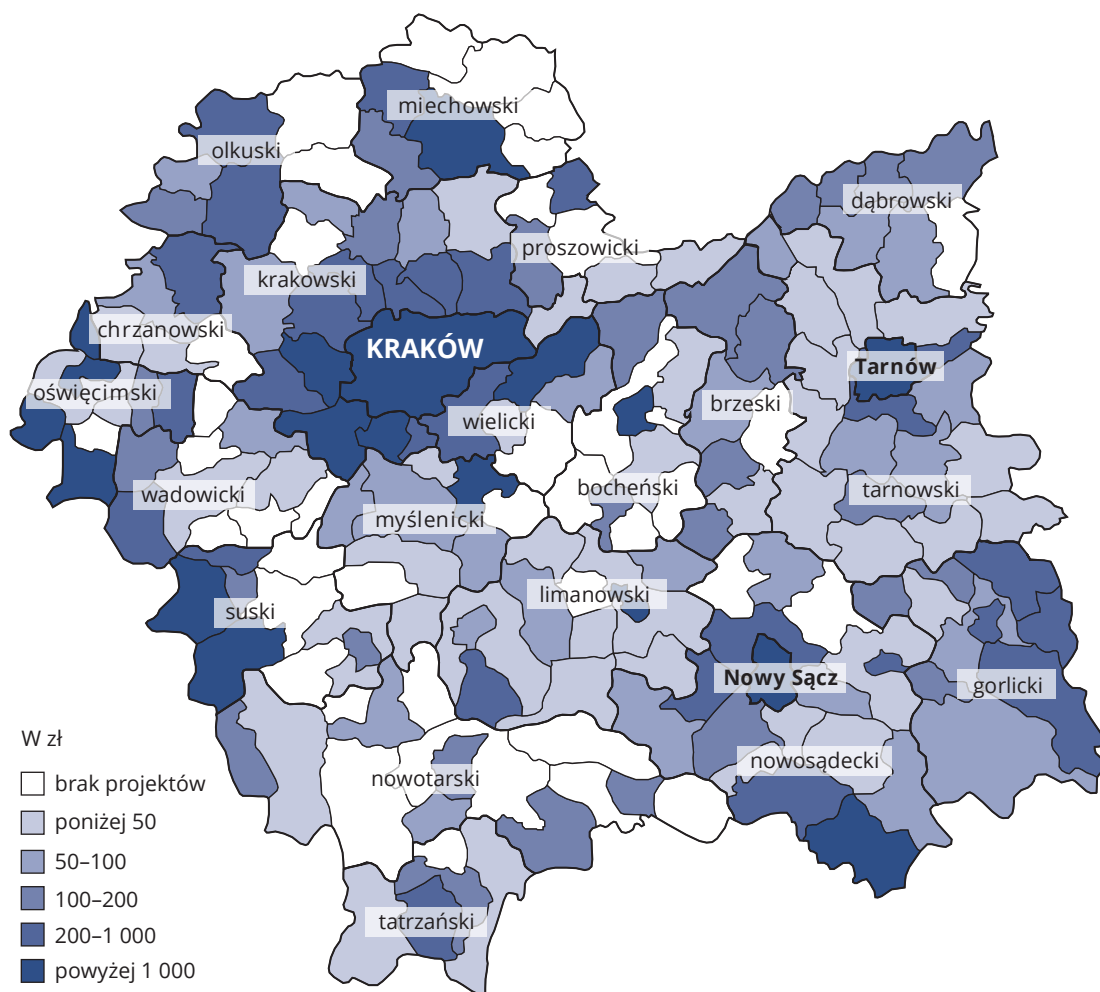

Źródło: opracowanie własne

W 39 gminach Małopolski nie odnotowano żadnego projektu ujętego w umowach podpisanych na koniec 2016 roku, przeznaczonego do realizacji na ich terenie. Spośród pozostałych w 17 wartość projektów na mieszkańca przekracza „gminną” średnią wojewódzką, przy czym najwyższe wartości zostały osiągnięte w mieście Oświęcimiu – 12 073 zł (UE: 4 696 zł), przed Muszyną – 6 657 zł (UE: 3 506 zł), Chełmkim – 4 967 zł (UE: 3 761 zł) i Zawoją – 4 130 zł (UE: 2 149 zł).

Mapa 19.

Wartość na mieszkańca umów na realizację projektów na terenie gmin województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

WSPARCIE ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

ZE ŚRODKÓW WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ

Artykuł 39 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej określa cele szczegółowe Wspólnej Polityki Rolnej, zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej:

1. Zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego oraz optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
2. Zapewnienie rolnikom godnego poziomu życia;
3. Stabilizowanie rynków;
4. Zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw;
5. Zapewnienie konsumentom rozsądnych cen.

Jak zatem widać, nawet tak ogólnie określone cele skierowane są na ochronę interesów zarówno producentów, jak i konsumentów, a więc wymuszają zrównoważony rozwój wsi i obszarów wiejskich.

Do realizacji tych celów przyjęto dwa filary wsparcia:

I filar składający się z dwóch rodzajów wsparcia:

- **Wspólna organizacja rynku produktów rolnych (WORR), ukierunkowana na określone produkty rolne.**

Obejmuje ona aspekt wewnętrzny (interwencję na rynku, zasady dotyczące wprowadzania do obrotu i organizacji producentów) oraz aspekt zewnętrzny dotyczący handlu z państwami trzecimi (certyfikacja importu i eksportu, cła przywozowe, zarządzanie kontyngentami taryfowymi, refundacje wywozowe itp.). WORR ustala również zasady konkurencji obowiązujące przedsiębiorstwa i przepisy dotyczące pomocy państwa. WORR obejmuje także przepisy ogólne dotyczące środków nadzwyczajnych (zwłaszcza takich jak zapobieganie zakłóceniom na rynku powodowanym wahaniami cen lub innymi wydarzeniami, środki wsparcia związane z chorobami zwierząt oraz utratą zaufania konsumentów wynikającą z istnienia zagrożeń dla zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt lub roślin, jak również środki dotyczące wspólnych działań w okresie poważnych zakłóceń równowagi na rynkach) oraz nowej rezerwy na wypadek kryzysu w sektorze rolnym. WORR jest finansowana z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG);

- **Płatności bezpośrednie dla rolników.**

W stosunku do poprzedniej perspektywy unijnej środki finansowe mają być bardziej skierowane na dopłaty obszarowe, a mniej na dopłaty do produkcji. System oddzielania pomocy dla rolnictwa od produkcji i zapewniania ogólnego wsparcia dochodów, który zaczął

obowiązywać w 2003 roku, zostanie zastąpiony systemem, w którym każdy element powiązany jest z określonymi celami. Jednolite płatności na gospodarstwo zostały zastąpione systemem wielofunkcyjnych płatności, składającym się z następujących siedmiu elementów: 1) „płatność podstawowa” na hektar, której poziom powinien zostać ujednolicony zgodnie z krajowymi lub regionalnymi kryteriami ekonomicznymi lub administracyjnymi i która ma podlegać procesowi konwergencji (tzw. konwergencji wewnętrznej); 2) składowa „zielona”, w postaci dodatkowego wsparcia przeznaczonego na skompensowanie kosztów dóbr publicznych dla środowiska, których rynek nie wynagradza; 3) płatność dodatkowa dla młodych rolników; 4) „płatność redystrybucyjna”, pozwalająca zwiększyć wsparcie na pierwsze hektary gospodarstwa; 5) dodatkowe wsparcie dochodów na obszarach o szczególnych ograniczeniach naturalnych; 6) wsparcie powiązane z produkcją na rzecz określonych obszarów lub rodzajów gospodarki rolnej, przyznawane ze względów gospodarczych lub społecznych; 7) dobrowolny uproszczony system dla drobnych producentów rolnych, otrzymujących mniej niż 1 250 euro. Stosowanie trzech pierwszych składowych jest dla państw członkowskich obowiązkowe, a czterech ostatnich – dobrowolne.

II filar ukierunkowany na rozwój obszarów wiejskich. Obejmuje sześć priorytetowych obszarów:

1. Promowanie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie (stworzenie bazy wiedzy na obszarach wiejskich; zacieśnienie więzi między rolnictwem, leśnictwem i sektorem badań naukowych);
2. Poprawa rentowności i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa, promowanie innowacyjnych technologii rolnych i zrównoważone zarządzanie lasami;
3. Promowanie organizacji łańcucha żywnościowego, dobrostanu zwierząt i zarządzania ryzykiem w sektorze rolnictwa;
4. Odtwarzanie, ochrona i wzmacnianie ekosystemów rolnych i leśnych (różnorodność biologiczna, woda, gleba);
5. Promowanie skutecznego wykorzystania zasobów (woda, energia) oraz wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną (wykorzystanie energii odnawialnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ochrona i składowanie dwutlenku węgla);
6. Wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego (ułatwienie tworzenia zatrudnienia, promowanie rozwoju lokalnego, ułatwienie dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych).

W celu wdrożenia przygotowany został Program Rozwoju Obszarów Wiejskich finansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

W okresie 2014–2020 planowane łączne środki przeznaczone na dopłaty bezpośrednie w skali kraju wyniosą **23,7 mld euro**, w tym 23,5 mld euro będzie pochodzić ze środków Unii Europejskiej, a 0,2 mld euro z wkładu krajowego.

Do końca 2016 roku w ramach **I filaru WPR** rolnikom z terenu województwa małopolskiego wypłacono łącznie w zakresie kampanii 2015 – 482,1 mln zł, a w ramach kampanii 2016 – 318,3 mln zł. W kwocie tej mieszczą się jednolite płatności obszarowe w wysokości, odpowiednio dla lat 2015 i 2016, wynoszącej 222,9 mln zł i 146,2 mln zł. Należy zaznaczyć, że wypłaty tytułem

kampanii 2016 będą dokonywane jeszcze przez kilka miesięcy bieżącego roku, w związku z czym ostateczna kwota wypłaconych środków będzie zdecydowanie większa.

W okresie 2004–2016 do województwa małopolskiego spłynęło tytułem dopłat bezpośrednich prawie **5 mld zł**, co na tle innych województw stawia Małopolskę na odległej 14. pozycji. Na wielkość ogółem składają się głównie wypłaty pochodzące z jednolitych płatności obszarowych, z których rolnicy pozyskali 3,1 mld zł. Znaczącymi w skali kraju źródłami finansowania skierowanymi do rolników małopolskich były dopłaty tytułem uzupełniających płatności obszarowych dla producentów surowca tytoniowego oraz wsparcia specjalnego do tytoniu.

Tabela 23.

Kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2004–2016 w województwie małopolskim wg wybranych rodzajów płatności

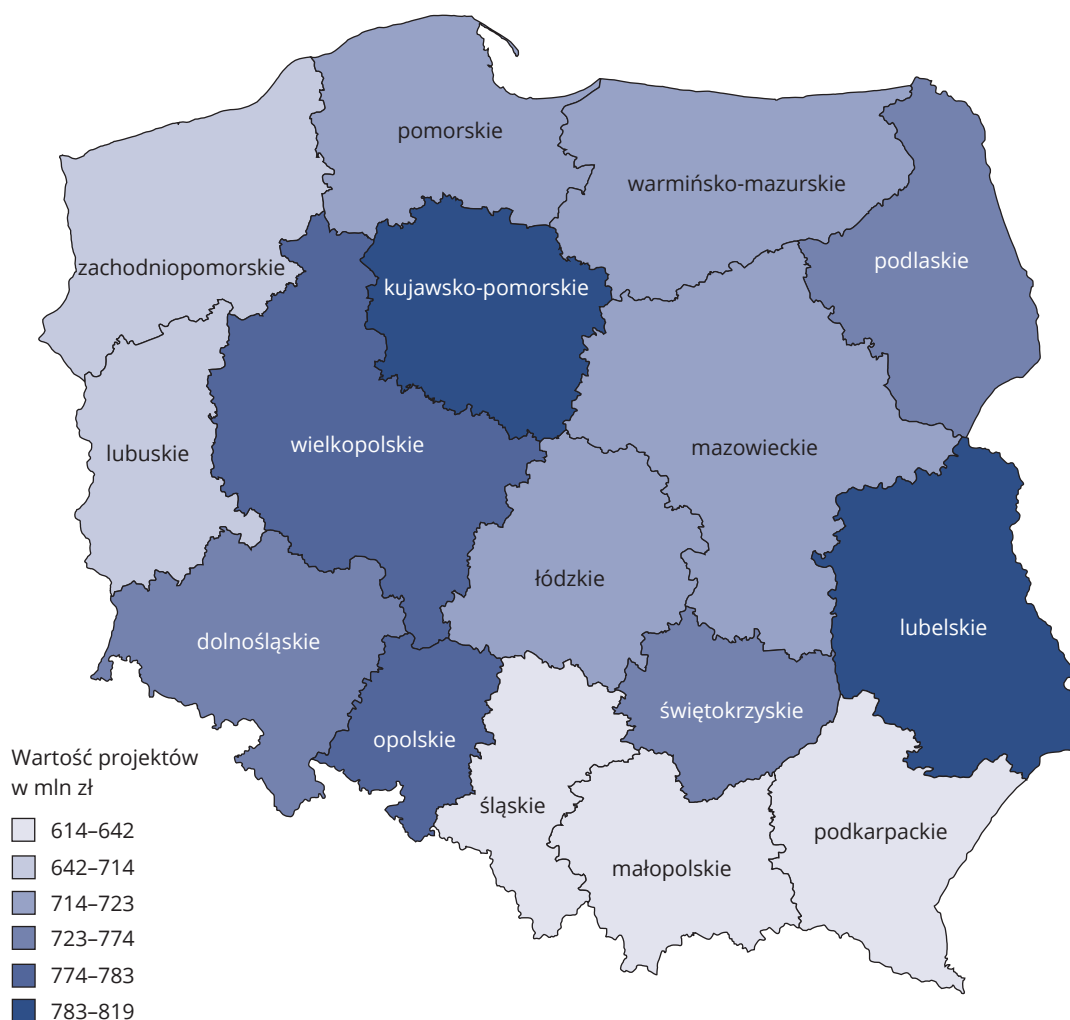
Rodzaj płatności	Zrealizowane płatności w latach 2004–2016 w mln zł	Polska = 100
RAZEM	4 979,8	3,48
w tym:		
Jednolite płatności obszarowe	3 126,9	3,53
Uzupełniające płatności obszarowe – Inne rośliny	829,2	2,97
Uzupełniające płatności zwierzęce	231,4	4,92
Oddzielna płatność z tytułu cukru oraz Płatności do uprawy buraków cukrowych	40,5	0,69
Wsparcie specjalne do uprawy roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, pomoc bezpośrednia związana z wielkością produkcji oraz wsparcie dobrowolne do upraw wysokobiałkowych	27,1	2,75
Płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska	250,6	3,49
Wsparcie specjalne do hodowli krów, bydła, owiec i kóz	268,6	8,67
Wsparcie specjalne do tytoniu	43,8	12,20
Płatności z tytułu owoców miękkich	7,8	1,41
Uzupełniająca Płatność Obszarowa dla producentów surowca tytoniowego	86,9	11,15
Uzupełniające płatności – rośliny energetyczne	0,1	0,36
Płatność redystrybucyjna	48,8	2,40
Płatność dla młodych rolników	14,3	3,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Średnio w tym okresie do 1 ha użytków rolnych wypłacano corocznie w skali całego kraju prawie 726 zł, natomiast w Małopolsce 627 zł. Wartość wypłacanych corocznie płatności obszarowych w przeliczeniu na 1 ha UR ma wyraźnie tendencję rosnącą, w województwie małopolskim od 299 zł w 2004 roku do 1 000 zł w 2014 roku.

Mapa 20.

Średnie roczne dopłaty bezpośrednie do jednego hektara użytków rolnych w latach 2004–2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, będący głównym narzędziem wdrażania **II filaru WPR**, dysponować będzie w całej Polsce środkami publicznymi w kwocie 13,6 mld euro, w tym 8,7 mld euro z budżetu UE (EFRROW) i 4,9 mld euro wkładu krajowego. PROW 2014–2020 jest realizowany w oparciu o 15 działań:

M01 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna,

M02 – Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw,

M03 – Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych,

M04 – Inwestycje w środki trwałe,

M05 – Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonej w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych,

- M06 – Rozwój gospodarstw i działalności rolniczej,
- M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich,
- M08 – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów,
- M09 – Tworzenie grup i organizacji producentów,
- M10 – Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne,
- M11 – Rolnictwo ekologiczne,
- M13 – Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami,
- M16 – Współpraca,
- M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER,
- M20 – Pomoc techniczna.

Powyższe działania są bezpośrednio powiązane z niektórymi celami tematycznymi określonymi w Umowie Partnerstwa:

CT1. „Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” koresponduje z działaniami M01, M02 i M16 PROW,

CT3. „Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw” jest realizowany poprzez działania M01, M02, M04, M06, M07, M09 i M16,

CT5. „Propagowanie przystosowywania się do zmian klimatu, zapobiegania zagrożeniom i zarządzania ryzykiem” powiązany jest z działaniami M01 i M05,

CT6. „Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów” jest wspierany przez działania M01, M04, M10, M11 i M13,

CT8. „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wspieranie mobilności siły roboczej” jest współrealizowany przez działanie M06,

CT9. „Promowanie włączenia społecznego oraz zwalczanie ubóstwa i wszelkich form dyskryminacji” jest realizowany przez działania M07 i M19,

CT10. „Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie” otrzymuje wsparcie z działania M01.

Do końca 2016 roku wartość **zrealizowanych płatności** dla beneficjentów z terenu Małopolski wyniosła **148,5 mln zł**, co stanowi 4,3% środków wypłaconych w skali całego kraju. Stosunkowo niewielka kwota uruchomionych środków wynika z sukcesywnego uruchamiania kolejnych działań, np. na dzień obserwacji brak było jakichkolwiek informacji o działaniach M01 i M02, nie wykazano żadnych informacji finansowych w działaniu M09, nie zrealizowano płatności w zakresie działań M04, M05, M06. Natomiast decydujący wpływ na wartość zrealizowanych płatności (prawie 70%) miało działanie M13 „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi...”.

Tabela 24.

Liczba złożonych wniosków i zrealizowane płatności wg działań PROW 2014–2020

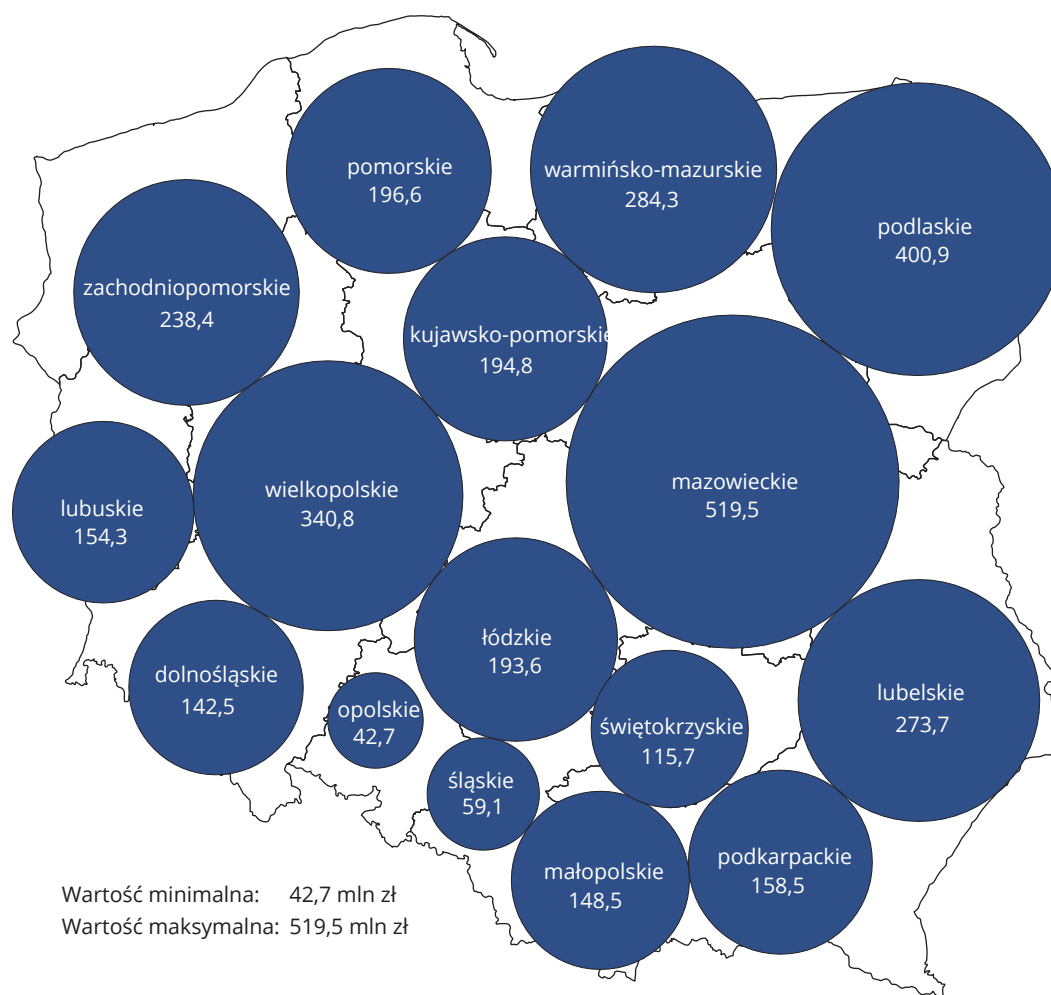
Działanie	Małopolskie		Polska	
	liczba złożonych wniosków	zrealizowane płatności w mln zł	liczba złożonych wniosków	zrealizowane płatności w mln zł
M03 Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych	182	0,01	2 278	0,07
M04 Inwestycje w środki trwałe	1 067		34 480	
M05 Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonej w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych	21		114	
M06 Rozwój gospodarstw i działalności rolniczej	357		7 522	
M07 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	419		5 557	18,66
M08 Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów	602	1,52	24 074	119,32
M09 Tworzenie grup i organizacji producentów	2		145	
M10 Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	6 833	32,98	149 475	911,76
M11 Rolnictwo ekologiczne	2 087	6,73	42 571	344,07
M13 Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami	106 782	103,39	1 507 018	2 033,03
M19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	32	3,92	301	37,16

Źródło: opracowanie własne

W poszczególnych województwach wartość zrealizowanych płatności kształtowała się od 42,7 mln zł w przypadku województwa opolskiego do 519,5 mln zł w województwie mazowieckim. Małopolska w tym rankingu zajmuje 12. pozycję.

Mapa 21.

Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW wg województw

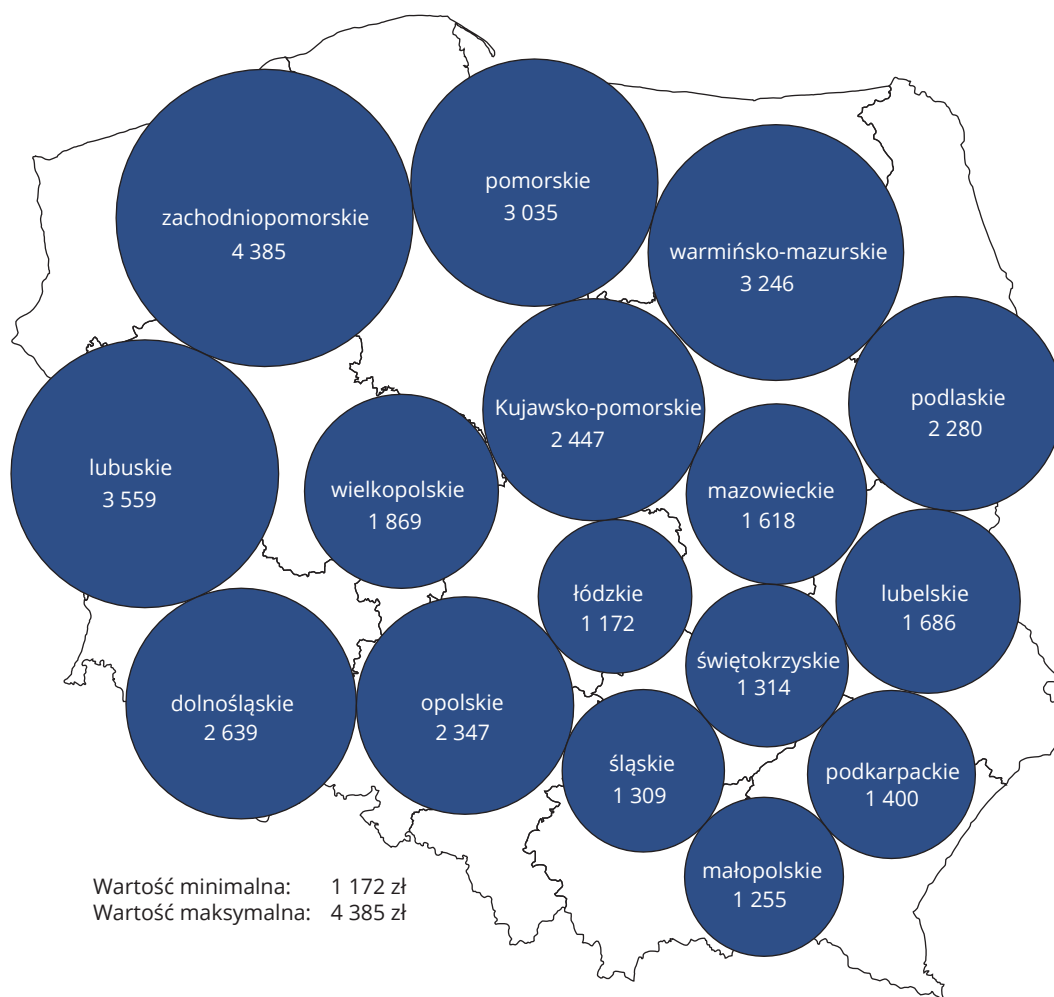

Źródło: opracowanie własne

W województwie małopolskim do końca 2016 roku złożono 118,4 tys. wniosków o dofinansowanie w ramach wszystkich działań PROW 2014–2020. Stanowi to 6,7% wszystkich złożonych wniosków w skali całego kraju. Z uwagi na górski charakter większej części województwa, małopolscy rolnicy najczęściej sięgają po środki z działania M13 „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi...”. Wprawdzie nie wszystkie złożone wnioski zostały do końca roku rozpatrzone, jednakże dla porównywalności pomiędzy regionami wyliczono wartość zrealizowanych płatności w stosunku do liczby złożonych wniosków. Średnia dla całego kraju wyniosła 1 953 zł, natomiast średnia dla województwa małopolskiego 1 255 zł, co daje przedostatnie miejsce w kraju, przed województwem łódzkim. Liderem jest województwo zachodniopomorskie, w którym w przeliczeniu na 1 złożony wniosek wypłacono 4 385 zł.

Mapa 22.

Zrealizowane płatności na 1 złożony wniosek w ramach PROW 2014–2020 wg województw

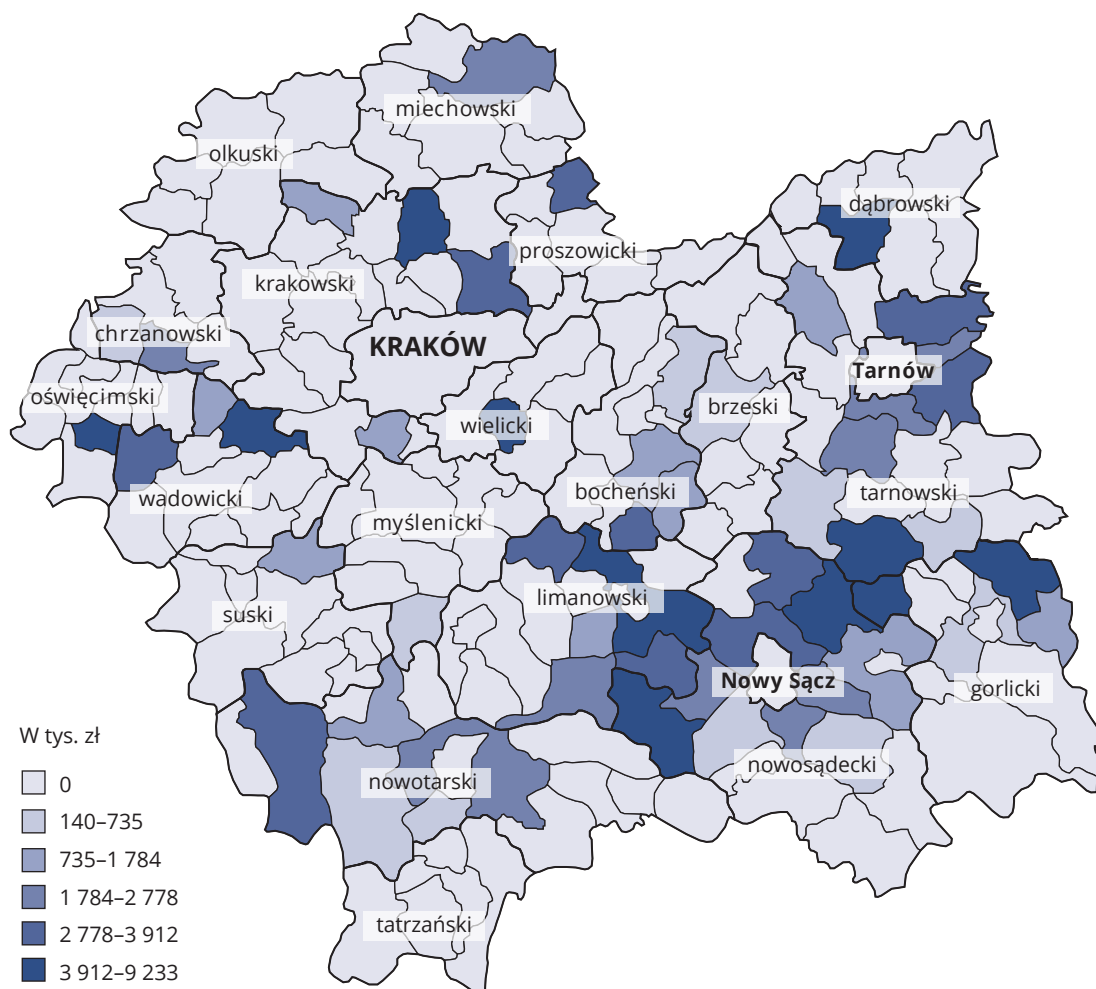
Źródło: opracowanie własne

Dwa działania spośród 15, tj. M07 „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” oraz M19 „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”, wdrażane są przez urzędy marszałkowskie. W województwie małopolskim z możliwości wsparcia w ramach działania LEADER skorzystało 31 lokalnych grup działania, ze wszystkich powiatów ziemskich. Wartość pomocy waha się od 1,1 mln zł w przypadku Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego „Pro-KoPaRa” do 2,4 mln zł w przypadku Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Nad Białą Przemszą”. Łącznie na wsparcie działalności LGD-ów zaangażowane zostały 52,0 mln zł.

W zakresie działania „Podstawowe usługi...” podpisanych zostało 85 umów na przebudowę, modernizację bądź budowę dróg gminnych i powiatowych na terenach wiejskich. Wartość pojedynczej umowy waha się od 91,2 tys. zł (UE: 58,0 tys. zł) do 4,6 mln zł (UE: 2,8 mln zł). Ilościowo najwięcej projektów drogowych PROW jest realizowanych na terenie powiatu nowosądeckiego (18), w tym na terenie gminy Łącko – 7. Kolejnym powiatem wykazującym dużą liczbę projektów tego typu jest powiat tarnowski (13), a wśród gmin tego powiatu najwięcej projektów, aczkolwiek o niewielkiej wartości, realizuje Rzepiennik Strzyżewski (3), natomiast finansowo najsilniej zaangażowane są Ciężkowice (4,7 mln zł, dofinansowane ze środków unijnych w wysokości 2,8 mln zł).

Mapa 23.

Wartość projektów drogowych PROW wg gmin województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Funduszy Europejskich UMWM

POLITYKA SPÓJNOŚCI I WSPÓLNA POLITYKA ROLNA

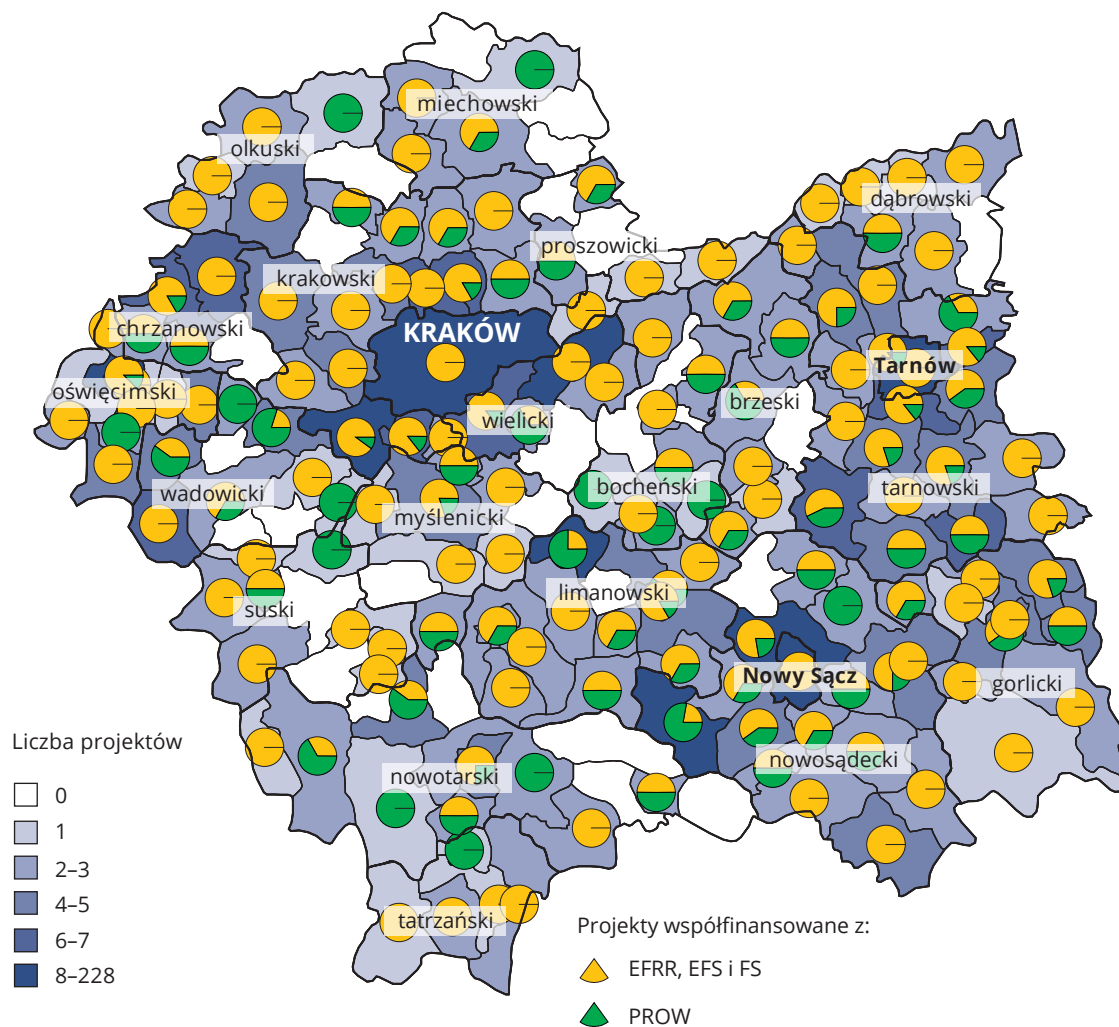
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

Na wstępie trzeba zaznaczyć, iż na obecnym etapie wszelkie podawane wartości mają charakter deklaracyjny, więc wskazywanie łącznych wartości wypłaconych środków oraz wartości projektów będących w realizacji, a nawet oczekujących na realizację, jest dosyć ryzykowne. Dlatego zestawione zostaną wyłącznie informacje dotyczące umów na realizację projektów na terenie poszczególnych gmin i powiatów województwa małopolskiego, współfinansowane z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, oraz umowy na realizację projektów z PROW w zakresie działań wdrażanych przez UMWM.

W skali całego województwa te dwie wielkości wydają się niemal nieporównywalne: przeszło 6 mld zł w przypadku programów wpisujących się w Politykę Spójności i tylko 178 mln zł w przypadku omawianych dwóch działań PROW. Tymczasem na poziomie gminnym ta dysproporcja nie jest tak oczywista. Po pierwsze – wartość projektów współfinansowanych ze środków strukturalnych i Funduszu Spójności możliwa do przypisania konkretnym gminom jest o ok. 2 mld zł mniejsza, po drugie – w przypadku gmin wiejskich właśnie wsparcie z funduszy rolnych stanowi często główne, jeśli nie jedyne, źródło wsparcia w podejmowanych wysiłkach inwestycyjnych. I tak: w przypadku 45 gmin województwa małopolskiego liczba umów zawartych w ramach PROW jest większa lub równa liczbie zawartych umów współfinansowanych z EFRR, EFS i FS łącznie. Natomiast wartość umów zawartych w ramach PROW jest większa od wartości umów zawartych w ramach trzech wymienionych funduszy w przypadku 58 gmin. Dowodzi to, że obydwie polityki znakomicie się uzupełniają na szczeblu lokalnym.

Mapa 24.

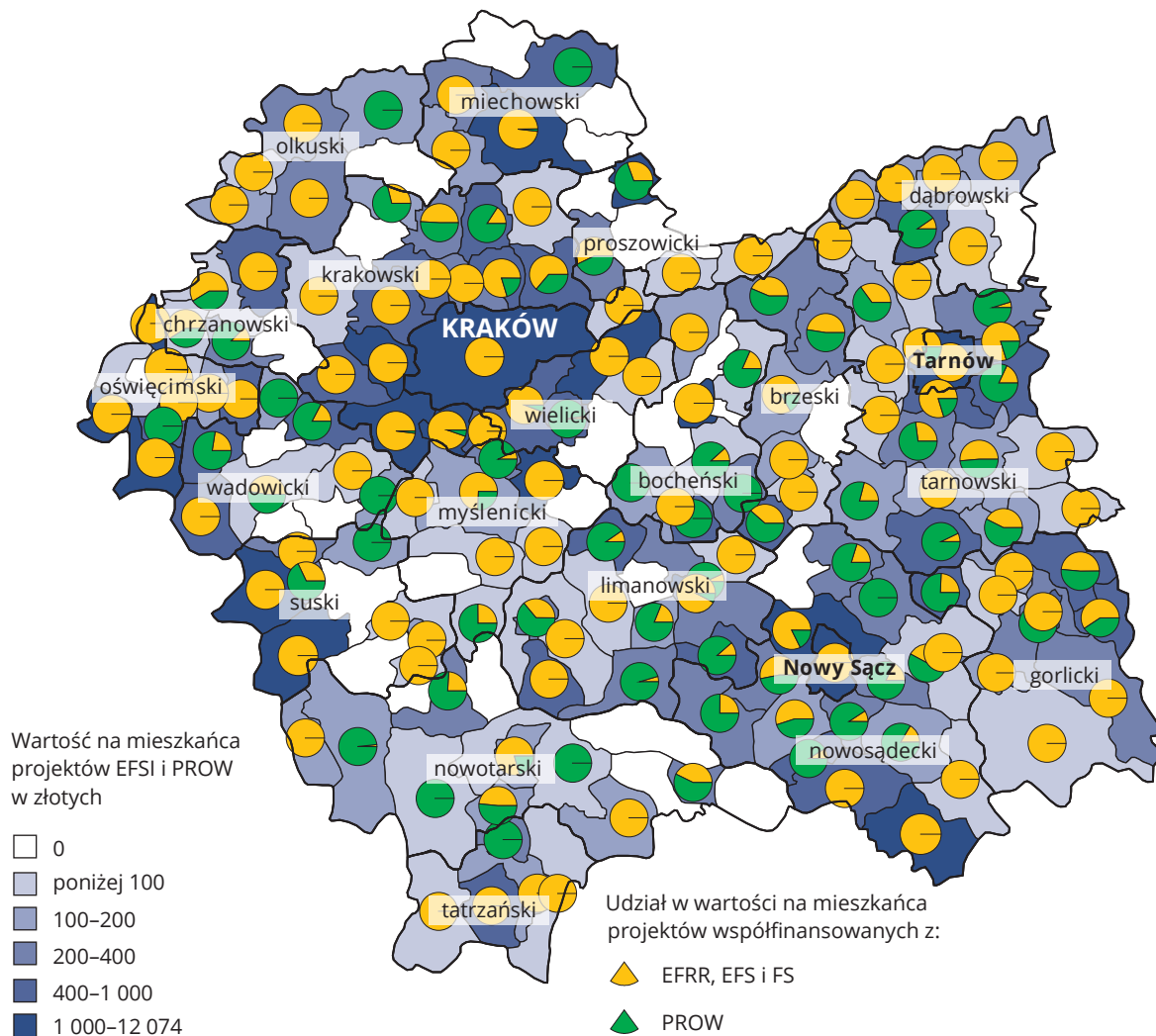
Liczba i struktura ilościowa projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz z PROW realizowanych w gminach województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

Mapa 25.

Wartość na mieszkańca projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich wg gmin województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

ZAŁĄCZNIK. LICZBA I WARTOŚĆ PROJEKTÓW

WSPÓŁFINANSOWANYCH Z FUNDUSZY STRUKTURALNYCH

I FUNDUSZU SPÓJNOŚCI ORAZ ZE ŚRODKÓW W RAMACH

DZIAŁAŃ PROW WDRAŻANYCH PRZEZ UMWM, REALIZOWANYCH

NA TERENIE GMIN I POWIATÓW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Gmina/powiat/ subregion	Projekty współfinansowane z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego			Projekty realizowane w ramach działań PROW wdrażanych przez UMWM		
	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł
Bochnia gm.	0	0,0	0	0	0,0	0
Bochnia m.	3	94 638,8	3 149	0	0,0	0
Drwinia	2	700,1	107	0	0,0	0
Lipnica Murowana	0	0,0	0	1	1 632,8	290
Łapanów	0	0,0	0	1	1 567,5	197
Nowy Wiśnicz	1	98,0	7	1	735,5	53
Rzeszawa	1	98,0	9	1	430,3	39
Trzciana	2	871,2	160	0	0,0	0
Żegocina	0	0,0	0	3	3 894,4	717
bocheński	31	111 747,8	1 058	6	8 260,5	78
Czernichów	2	6 052,3	421	0	0,0	0
Igotomia- -Wawrzeńczyce	1	200,0	26	0	0,0	0
Iwanowice	2	857,6	95	1	4 570,7	509
Jerzmanowice- -Przebinia	0	0,0	0	0	0,0	0
Kocmyrzów- -Luborzycza	1	5 852,4	388	1	3 321,2	220
Krzeszowice	4	1 643,5	51	0	0,0	0
Liszki	4	40 105,5	2 376	0	0,0	0
Michałowice	5	6 617,4	656	1	1 665,0	165
Mogilany	6	15 631,1	1 150	1	891,6	66
Skąta	2	1 268,1	121	1	1 305,0	124
Skawina	9	111 072,6	2 569	1	2 205,0	51
Słomniki	2	574,4	42	0	0,0	0
Sułoszowa	1	299,9	51	1	740,2	127
Świątniki Górne	3	8 308,9	849	0	0,0	0
Wielka Wieś	5	7 189,4	632	0	0,0	0
Zabierzów	3	11 688,9	454	0	0,0	0

Gmina/powiat/ subregion	Projekty współfinansowane z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego			Projekty realizowane w ramach działań PROW wdrażanych przez UMWM		
	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł
Zielonki	7	7 606,9	353	0	0,0	0
krakowski	71	315 076,7	1 160	7	14 698,8	54
Charsznica	3	2 456,2	326	0	0,0	0
Gotcza	2	1 135,0	184	0	0,0	0
Kozłów	0	0,0	0	0	0,0	0
Książ Wielki	0	0,0	0	1	2 644,8	-510
Miechów	2	68 393,3	3 451	1	1 305,0	66
Ractawice	0	0,0	0	0	0,0	0
Staboszów	0	0,0	0	0	0,0	0
miechowski	40	92 460,5	1 867	2	3 949,8	80
Dobczyce	3	37 938,1	2 499	0	0,0	0
Lubień	1	132,2	13	1	395,1	39
Myślenice	4	4 294,8	98	1	1 485,0	34
Pcim	1	132,2	12	0	0,0	0
Raciechowice	0	0,0	0	0	0,0	0
Siepraw	1	132,2	15	1	1 665,0	191
Sutkowice	1	1 000,0	68	0	0,0	0
Tokarnia	0	0,0	0	0	0,0	0
Wiśniowa	1	615,1	84	0	0,0	0
myślenicki	53	65 189,1	520	3	3 545,1	28
Koniusza	1	1 497,9	168	1	1 125,0	126
Koszyce	1	198,4	35	0	0,0	0
Nowe Brzesko	1	198,4	34	0	0,0	0
Pątecznica	2	1 218,7	333	1	2 778,3	760
Proszowice	0	0,0	0	0	0,0	0
Radziemice	0	0,0	0	0	0,0	0
proszowicki	28	19 986,0	457	2	3 903,3	89
Biskupice	1	123,0	12	2	4 598,7	462
Gdów	0	0,0	0	0	0,0	0
Kłaj	2	1 042,9	99	0	0,0	0
Niepołomice	9	58 998,5	2 191	0	0,0	0
Wieliczka	6	30 387,7	532	1	1 845,0	32
wielicki	43	107 701,5	880	3	6 443,7	53
Kraków	228	2 162 270,8	2 836	0	0,0	0
Krakowski Obszar Metropolitalny	275	2 874 432,5	1 946	23	40 801,2	28
Biecz	4	4 281,0	253	1	4 515,2	267
Bobowa	2	1 452,7	149	1	4 489,0	462

Gmina/powiat/ subregion	Projekty współfinansowane z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego			Projekty realizowane w ramach działań PROW wdrażanych przez UMWM		
	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł
Gorlice gm.	3	1 169,5	68	2	2 278,3	133
Gorlice m.	4	17 219,9	616	0	0,0	0
Lipinki	2	1 738,6	257	2	1 194,6	176
Łużna	1	294,0	35	0	0,0	0
Moszczenica	3	972,1	198	0	0,0	0
Ropa	3	1 051,7	195	0	0,0	0
Sękowa	3	1 346,4	270	0	0,0	0
Uście Gorlickie	1	502,1	74	0	0,0	0
gorlicki	68	57 188,4	524	6	12 477,2	114
Dobra	2	799,2	81	0	0,0	0
Jodłownik	2	401,0	47	6	3 741,8	438
Kamienica	1	100,0	13	1	2 163,8	278
Laskowa	2	600,4	75	0	0,0	0
Limanowa gm.	2	682,3	27	3	9 233,0	371
Limanowa m.	5	28 531,0	1 886	1	2 327,5	154
Łukowica	2	493,0	50	1	3 810,9	386
Mszana Dolna gm.	2	665,5	38	0	0,0	0
Mszana Dolna m.	2	666,8	84	1	1 187,5	150
Niedźwiedź	2	3 348,5	460	0	0,0	0
Słupnice	2	201,1	31	1	858,2	131
Tymbark	0	0,0	0	0	0,0	0
limanowski	77	71 984,9	554	14	23 322,7	179
Chetmieć	7	24 966,3	895	2	5 303,3	190
Gródek nad Dunajcem	1	739,5	80	1	2 890,3	314
Grybów gm.	3	910,3	37	1	1 254,1	50
Grybów m.	2	1 316,4	217	0	0,0	0
Kamionka Wielka	1	567,5	56	1	2 648,2	260
Korzenna	0	0,0	0	3	4 544,4	318
Krynica-Zdrój	2	1 081,9	64	0	0,0	0
Łabowa	1	143,9	24	1	728,8	123
Łącko	2	1 522,4	94	7	4 634,6	286
Łososina Dolna	0	0,0	0	0	0,0	0
Muszyna	4	77 604,5	6 657	0	0,0	0
Nawojowa	2	209,9	25	1	2 069,2	242
Piwniczna-Zdrój	3	9 608,2	901	0	0,0	0
Podegrodzie	2	2 623,5	204	1	2 295,3	178
Rytro	1	143,9	37	1	1 485,0	386
Stary Sącz	3	2 413,4	103	2	1 960,0	83

Gmina/powiat/ subregion	Projekty współfinansowane z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego			Projekty realizowane w ramach działań PROW wdrażanych przez UMWM		
	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł
nowosądecki	90	184 698,1	865	21	29 813,2	140
Nowy Sącz	54	181 505,0	2 165	0	0,0	0
Subregion sądecki	145	495 376,5	925	41	65 613,1	122
Czarny Dunajec	0	0,0	0	1	274,3	12
Czorsztyn	0	0,0	0	0	0,0	0
Jabłonka	1	59,8	3	2	3 318,2	181
Krościenko nad Dunajcem	1	886,8	131	1	1 187,5	176
Lipnica Wielka	1	728,5	122	0	0,0	0
Łapsze Niżne	2	958,7	104	0	0,0	0
Nowy Targ gm.	0	0,0	0	2	1 980,8	83
Nowy Targ m.	3	5 028,7	150	1	1 305,0	39
Ochotnica Dolna	0	0,0	0	0	0,0	0
Raba Wyżna	2	849,0	58	3	2 649,7	182
Rabka-Zdrój	0	0,0	0	0	0,0	0
Spytkowice pow. nowotarski	0	0,0	0	0	0,0	0
Szaflary	1	588,6	54	1	625,9	57
Szczawnica	0	0,0	0	0	0,0	0
nowotarski	65	41 566,4	218	11	11 341,4	60
Budzów	0	0,0	0	1	1 225,6	139
Bystra-Sidzina	0	0,0	0	0	0,0	0
Jordanów gm.	1	396,7	36	0	0,0	0
Jordanów m.	1	940,3	176	0	0,0	0
Maków Podhalański	0	0,0	0	0	0,0	0
Stryszawa	2	21 494,3	1 824	0	0,0	0
Sucha Beskidzka	1	958,5	102	1	2 025,0	216
Zawoja	2	37 358,7	4 130	0	0,0	0
Zembrzyce	1	1 497,9	267	0	0,0	0
suski	39	75 002,3	891	2	3 250,6	39
Biały Dunajec	0	0,0	0	1	1 567,5	220
Bukowina Tatrzańska	2	527,9	40	0	0,0	0
Kościelisko	1	397,9	46	0	0,0	0
Poronin	1	1 497,9	130	0	0,0	0
Zakopane	2	11 660,0	425	0	0,0	0
tatrzański	31	22 552,0	332	1	1 567,5	23
Subregion podhalański	70	139 120,6	406	14	16 159,4	47

Gmina/powiat/ subregion	Projekty współfinansowane z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego			Projekty realizowane w ramach działań PROW wdrażanych przez UMWM		
	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł
Alwernia	0	0,0	0	0	0,0	0
Babice	1	396,7	44	1	2 769,7	304
Chrzanów	5	2 505,5	53	1	1 757,5	37
Libiąż	1	588,5	26	1	409,9	18
Trzebinia	6	28 104,8	822	0	0,0	0
chrzanowski	58	56 431,3	447	3	4 937,1	39
Bolestaw pow. olkuski	1	709,5	91	0	0,0	0
Bukowno	2	1 748,6	169	0	0,0	0
Klucze	3	3 595,6	237	0	0,0	0
Olkusz	5	11 965,4	242	0	0,0	0
Trzyciąż	0	0,0	0	0	0,0	0
Wolbrom	0	0,0	0	1	2 385,0	103
olkuski	59	51 165,5	453	1	2 385,0	21
Brzeszcze	2	45 741,7	2 126	0	0,0	0
Chetmek	3	65 037,7	4 967	0	0,0	0
Kęty	5	60 917,9	1 774	0	0,0	0
Osiek	0	0,0	0	2	4 531,2	553
Oświęcim gm.	1	93,5	5	0	0,0	0
Oświęcim m.	7	471 535,6	12 073	1	2 205,0	56
Polanka Wielka	1	108,0	25	0	0,0	0
Przeciszów	1	864,8	128	0	0,0	0
Zator	5	8 584,3	921	0	0,0	0
oświęcimski	69	691 887,9	4 472	3	6 736,2	44
Andrychów	7	41 198,0	939	0	0,0	0
Brzeźnica	1	989,2	97	4	4 672,8	459
Kalwaria Zebrzydowska	1	61,5	3	0	0,0	0
Lanckorona	0	0,0	0	1	1 125,0	183
Mucharz	0	0,0	0	0	0,0	0
Spytkowice pow. wadowicki	0	0,0	0	2	1 374,5	134
Stryków	0	0,0	0	0	0,0	0
Tomice	0	0,0	0	0	0,0	0
Wadowice	2	1 584,2	42	1	1 757,5	46
Wieprz	2	1 865,7	152	3	6 355,3	518
wadowicki	65	117 278,4	735	7	9 520,1	60
Małopolska Zachodnia	126	916 763,1	1 655	14	23 578,4	4

Gmina/powiat/ subregion	Projekty współfinansowane z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego			Projekty realizowane w ramach działań PROW wdrażanych przez UMWM		
	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł
Borzęcin	1	1 497,9	179	1	1 665,0	198
Brzesko	1	3 610,2	100	2	717,6	20
Czchów	1	95,9	10	0	0,0	0
Dębno	0	0,0	0	0	0,0	0
Gnojnik	2	1 129,8	143	0	0,0	0
Iwkowa	2	1 162,4	184	1	1 850,0	293
Szczurowa	2	1 429,6	149	1	1 850,0	192
brzeski	61	28 225,1	304	5	6 082,6	65
Bolestaw pow. dąbrowski	1	415,0	151	0	0,0	0
Dąbrowa Tarnowska	2	1 402,6	66	0	0,0	0
Gręboszów	1	415,0	122	0	0,0	0
Mędrzechów	1	415,0	117	0	0,0	0
Olesno	1	415,0	52	1	3 912,7	495
Radgoszcz	0	0,0	0	0	0,0	0
Szczucin	2	1 912,9	145	0	0,0	0
dąbrowski	52	26 076,7	440	1	3 912,7	66
Ciężkowice	2	361,4	32	2	4 771,6	424
Gromnik	2	902,8	103	0	0,0	0
Lisia Góra	1	153,9	10	2	3 091,1	206
Pleśna	4	662,9	55	1	1 784,7	149
Radłów	3	461,3	47	1	857,1	88
Ryglice	3	527,6	45	0	0,0	0
Rzepiennik Strzyżewski	3	290,8	43	3	392,6	58
Skrzyszów	3	1 110,3	79	2	5 014,1	355
Szerzyny	2	361,4	45	0	0,0	0
Tarnów gm.	6	10 619,3	413	1	2 688,2	105
Tuchów	4	1 560,1	86	1	1 485,0	82
Wierzchosławice	3	461,3	43	0	0,0	0
Wietrzychowice	2	265,1	66	0	0,0	0
Wojnicz	3	527,6	39	0	0,0	0
Zakliczyn	4	515,5	42	3	1 944,0	157
Żabno	4	523,7	28	0	0,0	0
tarnowski	77	37 983,0	189	16	22 028,9	110
Tarnów	54	140 603,4	1 274	0	0,0	0
Subregion tarnowski	89	232 888,2	502	22	32 024,2	69

Gmina/powiat/ subregion	Projekty współfinansowane z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego			Projekty realizowane w ramach działań PROW wdrażanych przez UMWM		
	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł	Liczba projektów	Wartość projektów ogółem w tys. zł	Wartość na mieszkańca w zł
Małopolska	671	6 154 219,5	1 823	116	178 176,3	53

Źródło: opracowanie własne

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

